

Iato 2024

BŁĘDOWA ZGŁOBIĘŃSKA ❖ BRATKOWICE ❖ DĄBROWA ❖ MROWLA ❖ RUDNA WIELKA ❖ ŚWILCZA ❖ TRZCIANA ❖ WOLICZKA

KWARTALNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY SAMORZĄDU GMINY ŚWILCZA I GMINNEGO
CENTRUM KULTURY SPORTU I REKREACJI W ŚWILCZY Z SIEDZIBĄ W TRZCIANIE

Trzcionka

nr 110

cena 6 zł

Rada Gminy Świlcza IX Kadencji
– po zaprzysiężeniu.
6 maja 2024 r.

Młodzieżowa Rada Gminy V Kadencji

– głos młodego pokolenia w Samorządzie Gminy Świlcza

I Sesja MRG V Kadencji.

II Sesja MRG V Kadencji.

Spotkanie organizacyjne MRG V kadencji.

MRG V Kadencji z Z-cą Wójta Sewerynem Kornakiem podczas wycieczki do Sejmu RP.

Wyjazd MRG - Starówka Warszawa.

Trzcionka

Rok założenia:
17.01.1997

WYDAWCA: Samorząd Gminy Świlcza i Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianiu.

ISSN 1506-1086

REDAGUJE KOLEGIUM w składzie:
Zofia Dziedzic, Władysław Kwoczyński, Zbigniew Lis, Artur Szary.
ADRES REDAKCJI: 36-071 Trzciânia 353c – Gminne Centrum Kultury w Świlczy z siedzibą w Trzcianiu, tel. 17 85 14 438, www.swilcza.com.pl, e-mail: gcksir1212@gmail.com.

NAKLAD: 500 egz. Nr ident. 690473296. Pismo zarejestrowano w Sądzie Wojewódzkim w Rzeszowie, Sygn. Akt. I Ns Rej. Pr. 18/97.
OPRAC. GRAFICZNE: Dorota Wadiak.
DRUK: Nasza Drukarnia Justyna Adamiec, tel. 506 792 965.

Za treść poszczególnych artykułów odpowiadają autorzy. Nie przyjmujemy przedruków z książek, gazet czy Internetu. Nie zwracamy materiałów nie zamówionych i zastrzegamy sobie prawo segręgacji nadsyłanych materiałów, dokonywania skrótów i poprawek. Nie płacimy wierszówki.

Do druku oddano: 14.06.2024 r.

Czytelnicy, Sympatycy i Korespondenci „Trzcionki”!

Redakcja „Trzcionki” uprzejmie prosi o nadsyłanie wspomnień, refleksji, własnych przemyśleń, artykułów problemowych do każdego kolejnego numeru na miesiąc przed upływem kolejnego kwartału, **do nr 111 – do 1 WRZEŚNIA 2024 r.**

Po upływie tego terminu materiałów nie przyjmujemy!

Redakcja przypomina o właściwym wykorzystywaniu danych osobowych wg przepisów RODO (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej 2016/679 z dn. 27 kwietnia 2016 r.).

Zofia Dziedzic

TYTUŁEM WSTĘPU	4	RAZEM DLA KULTURY	47
Od redakcji	4	Walne Zebranie Sprawozdawczo- Wyborcze Towarzystwa Przyjaciół Trzciânia	47
WIADOMOŚCI SAMORZĄDOWE ...	5	Tydzień Bibliotek w Gminnej Bibliotece Publicznej w Świlczy zs. w Trzcianiu	48
Wybory samorządowe 7.04.2024 r. i po wyborach	5	Tegoroczny jarmark wielkanocny.....	52
Gmina Świlcza ma herb	6	Wymiana kulturalna „Mali Magórzanie” (Górale dla Rzeszowiaków)	54
Jesteśmy tutaj	6	Koncert duetu akordeonowego ACCORDONERO	55
Wybory Samorządowe w Gminie Świlcza i zaprzysiężenie Rady Gminy Świlcza IX Kadencji	9	Wyjazdy Grupy Obrzędowej i ZPiT Pułanie	56
Obchody Święta Uchwalenia Konstytucji 3 Maja w Gminie Świlcza	12	Grupa teatralna „Tespis”	58
Programy, inwestycje, projekty, wnioski i zadania – interesujące, niezbędne, pożyteczne	13	Po co jest teatr?	59
Młodzieżowa Rada Gminy V Kadencji – głos młodego pokolenia w Samorządzie Gminy Świlcza	15	Koncert zespołu tanecznego „KOLORET”	60
Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024	16	Zacznij od... Wodeckiego	62
Program „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024	16	Królewna Śnieżka i siedmiu krasoludków	63
Doposażenie jednostek OSP z terenu gminy Świlcza	17	Działalność RDTL w Trzcianiu	65
WIADOMOŚCI BIEŻĄCE	18	EDUKACJA I OŚWIATA	66
Aktualności historyczne (wybór)	18	Uroczysty Finał XXI edycji Konkursu Ekologicznego „Woda źródłem życia” ..	66
20 lat Unii Europejskiej w Gminie Świlcza	19	Woda źródłem życia	67
Rok 2024 to rok ważnych rocznic. Pamiętamy?	20	Przygotowania do nadania imienia Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Błędowej Zgłobieńskiej	71
Być kobietą, być kobietą... czyli o Dniu Kobiet w Gminie Świlcza – to nic, że z opóźnieniem, mimo to – serdecznie ...	22	3 Maja w SP w Trzcianiu	72
WIARA I TRADYCJA TKWI W NAS ..	24	Wymiana polsko-niemiecka: 8-16 czerwca 2024 r.	72
To już 10 lat – Jan Paweł II Papież-Polak – Świętym	24	Zmiany w polskiej oświacie po październiku 2023 r.	74
Czy to wiosna jest czy zima – zawsze – najważniejsza rodzina!	24	Wizyta w Colegio Santa Isabel Marchena 11-16.03.2024 r.	76
Jubileusz 25-lecia kapłaństwa ks. Stanisława Szeligi	26	Wakacyjne aktywności młodzieży, które mogą okazać się przydatne w przyszłości	77
Z parafii Bratkowice	29	Erasmus+ w Zespole Szkół Techniczno- Weterynaryjnych w Trzcianiu	79
Strażacy u stóp Matki Bożej Saletyńskiej w Dębowcu	30	Podkarpackie krajobrazy w fotografii – X edycja Powiatowego Konkursu Fotograficznego	80
Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa	32	Zebranie sprawozdawczo-wyborcze ZNP (Sekcja Emerytów i Rencistów, 14 III 2024 r.)	82
Międzynarodowy Dzień Rodziny	33	Konferencja sprawozdawczo-wyborcza Zarządu Gminnego ZNP w gminie Świlcza	83
HISTORIA JEST NAUCZYCIELKĄ ŻYCIA	34	Zakończenie roku szkolnego 2023/24. Podsumowania MEN	85
Niezłomni, wyklęci, przywrócenie pamięci... ..	34	PRZYRODA NASZYM PRZYJACIELEM	86
Uroczysta majówka	35	Międzynarodowy Dzień Lasu „Naucz się kochać lasy”	86
W gminie Świlcza znajduje się 14 obiektów o walorach krajoznawczych. Czy je znasz?	38	Strażacy zadbali o estetykę swojej posesji	87
Literacka kronika ludzkich losów i powrót do przeszłości: „Józef Kokoszka. Wspomnienia”	40	ROZMAITOŚCI	88
Sierżant Antoni Depa – zapomniany bohater wojny polsko-bolszewickiej 1920 r.	42	Dzieci w Ukrainie	88
Z działań Towarzystwa Przyjaciół Świlczy	45	Kult młodości, czyli zatrzymać czas	89
		Przysłowia naukowe	89
		Humor na wakacje – wiedza o społeczeństwie	89
		Ankieta	90

Od redakcji

Czerwiec

*Pan czerwiec wcześniej się budzi
I dzień ma najdłuższy w roku
Bardzo, bardzo się trudzi
Od świtu aż do zmroku.*

*Musi zadbać o groszki i róże
w jego rękach wszystko rozkwita
Wszystko pędem prnie się ku górze
by więcej światła schwytać.*

Marcin Brykczyński

Czerwcowym numerem „Trzcionki” powinniśmy pożegnać wiosenny blask pierwszego półrocza, zakończenia roku szkolnego, początku lata – 22 czerwca. Patrzenie na piękno przyrody jest pierwszym krokiem do oczyszczenia umysłu., a piękno, które kochamy pomoże nam w tym. Stoimy, bowiem, już u progu wakacji, letnich wojaży, urlopów, wycieczek i smakowania uroków rodzimej i cudzoziemskiej przyrody, zabytków, historii i innych walorów oraz – realizacji obietnic wyborczych.

Wybory, wybory, wybory. Począwszy od kwietnia br. aż do czerwca włącznie – przeżycia związane z samorządową kampanią wyborczą nie były zawsze pozytywne, co ukazały wyniki. Nie doładowaliśmy „akumulatorów”, niska frekwencja – zwłaszcza młodych – powinna wzbudzać zainteresowanie rodziców, bo w domu rodzinnym przede wszystkim się wychowuje – i specjalistów od wszystkich instytucji i stowarzyszeń, w tym... i oświatowo-wychowawczych.

To szkoła służy edukacji. Tej nie musi służyć dom, bo one są różne, bo wtedy nie wyrównujemy szans. Szkoła dobra jest od tego, by wyrównywać szanse każdego ucznia!

Majowe wydarzenia przyrodnicze, „bo maj się mai” (stroj) jest zielono i kwietnie – zawsze związane są z uroczystościami rocznicowymi podniosłych wydarzeń historycznych, religijnych, kulturowych, patriotycznych, a także branżowych, i folklorystycznych.

Piszemy o tym w naszych artykułach. Jak zwykle sporo miejsca zajmują informacje z wydarzeń kulturalnych, z placówek oświatowych i opiekuńczych.

Skarbiec tradycji to nic innego jak obrzędowość. Proponujemy majenie domów, ale bez niszczenia przyrody, szukanie kwiatów paproci, ale bez kontaktów z kleszczami, żmijami, pajakami jadowitymi i innymi zagrożeniami. Wśród historycznych tematów warto szukać artykułów redaktora A. Szarego, a i satyry u red. W. Kwoczyńskiego.

Dzień Samorządu Terytorialnego – polskie święto, obchodzone corocznie 27 maja, uchwalone przez Sejm RP w 2000 r. przypominany może w miesiącach ostatnich wyborczych kampanii nie jest dniem wolnym od pracy. Upamiętnia pierwsze wybory samorządowe z 27 maja 1990 roku. Niegdyś uroczyście obchodzone, później – skromnie, czy czeka na lepsze czasy?

Wkrótce wakacje. Póki co zachęcamy do korzystania z letniego wypoczynku, i wakacyjnych bezpiecznych wojaży w gronie rodzinnym. Życzymy regeneracji sił po wyborach parlamentarnych, samorządowych i europarlamentarnych. W każdej gminie czekać będzie wszystkich czas wyętej pracy. Oby była ona z pomysłem, energią i korzyścią równo – dla każdego sołectwa. Wszak idzie o zrównoważony rozwój i postęp. Niech rota ślubowań radnych i liderów jednostek samorządowych np. „Obejmując urząd (np. wójta) ślubuję, że dochowam wierności prawu, a powierzony mi urząd sprawować będę tylko dla dobra publicznego i pomyślności mieszkańców. Tak mi dopomóż Bóg!” – będzie prawdą, a nie tylko zlepkiem górnolotnych słów.

Życzymy – wszyscy redaktorzy numeru – miłych wrażeń po lekturze artykułów, zachwyty nad zdjęciami i pozytywnych opinii o numerze – już 110.

Życzenia na wakacje 2024 r. Bądźcie radośni, bezpieczni!

Zakończył się w dniu 21 czerwca rok szkolny 2023/2024 i rozpoczęły się wakacje.

*Hej, wakacje – to rzecz miła. Wyśmienita rzecz.
Wiwat lato i wakacje! A zeszły – precz!*

Wszystkim Szanownym Pedagogom uczącym w naszej Gminie Świlcza oraz Drogim Uczniom składamy serdeczne podziękowania za całoroczną współpracę. Życzymy dobrego zdrowia i niczym niezamąconej radości, bezpiecznych podróży, słonecznej pogody i niezapomnianych wrażeń przeżytych podczas wszystkich niezwykłych wakacyjnych przygód. Miłego odpoczynku i szczęśliwego powrotu do szkół!

Jednocześnie chcemy Wam przypomnieć kilka prostych zasad, które sprzyjają bezpieczeństwu:

- **bądźcie widoczni na drodze** i w jej pobliżu – noście drobne elementy odblaskowe na Waszej odzieży i plecakach;
- **pamiętajcie o telefonach alarmowych** – numer alarmowy 112;
- **myślcie i przewidujcie konsekwencje swoich zachowań** w miejscach zabaw i odpoczynku;
- **przestrzegajcie poleceń** osób obsługujących obiekty sportowe i zwracajcie uwagę na znaki ostrzegające przed niebezpieczeństwem;
- **używajcie kasków chroniących głowę** – na rowerze, rolkach itp.
- **mieście oczy i uszy otwarte.**

*Wójt Dawid Homa
Z-ca Wójta Seweryn Kornak
Przewodnicząca RG Świlcza Joanna Wdowik-Mika*

Wybory samorządowe 7.04.2024 r. i po wyborach

W niedzielę, 7 IV br. podczas głosowania w wyborach samorządowych na Podkarpaciu wybieraliśmy 2536 radnych gminnych i miejskich, 425 radnych powiatowych, 33 radnych Sejmiku Wojewódzkiego. Głosowaliśmy również nad 6 prezydentami miast, 45 burmistrzami i 109 wójtami. W przypadku wójtów miast i gmin w tę niedzielę jeśli nie zapadły rozstrzygnięcia konieczna była druga tura wyborów, która odbyła się w niedzielę, 21 kwietnia.

W całej Polsce wybieraliśmy 464 wójtów, 906 burmistrzów oraz 107 prezydentów miast. O stanowiska te walczyło 6731 osób. Średnio w kraju 4,55 kandydata na jedno miejsce. Na Podkarpaciu o jedno miejsce w różnych samorządach walczy średnio 3,58 kandydata.

Okres poprzedniej kadencji był pełen wyzwań, takich jak pandemia, kryzysy finansowe oraz kryzys wojenny w Ukrainie. Przez ponad dwa lata inwazji na Ukrainę, sytuacja i strajki rolników, restrykcyjne zmiany zapowiadane przez UE – mogło przyczynić się do niezadowolenia części społeczeństwa.

W tak trudnym czasie przez długi okres podejmowane decyzje mogły budzić kontrowersje, stąd uwagi krytyczne nie zawsze zgodne z prawdą i przepisami prawnymi, donosy, anonimy. Trzeba jeszcze więcej pracować i więcej rozmawiać z ludźmi. Mimo otwarcia na każdego człowieka i każdy problem – nie zawsze udawało się osiągnąć „nic porozumienia”, ale dialog z mieszkańcami był podstawową formą i metodą pracy. Wyniki wyborów rozczarowują, ale i mobilizują?

Pomimo trudności, w gminie Świlcza w ciągu dwóch kadencji udało się dokonać znaczących postępów. Najgorstszych i najzagorzalszych oponentów krytykantów, i a społeczników, odsyłam do licznych wydawnictw naszych i o szerszym zasięgu.

Wyrazy uznania i słowa podziękowania kieruję do wszystkich kandydatów, którzy ubiegali się o zaufanie mieszkańców w tych wyborach. Nie wszystkim mogło się udać, nie wszyscy uzyskali

upragniony wyborczy werdykt – to zrozumiałe.

Coś się kończy, coś się zaczyna

Choć sesje Rady Gminy są otwarte i ma prawo przysłuchiwać im się każdy z mieszkańców gminy, zwykle nie cieszą się one dużym zainteresowaniem. Uczestnikami obrad są zazwyczaj wyłącznie radni, sołtysi i pracownicy Urzędu Gminy. Obecność w sensie wirtualnym wielu mieszkańców gminy, którzy wcześniej nie wykazywali żadnych zainteresowań pracą i problemami samorządowymi istnieje. To nic, że bez zastanowienia, kultury słowa i poprawności stylistycznej oraz ortograficznej na przekór wszystkim i wszystkiemu chcieli uczestniczyć w historycznym wydarzeniu wyborów. Myśleli, że nikt o tym nie wie! Dziwnie mogli się rozczarować. Jakże wymowne są słowa Roty słubowania!

Żywimy nadzieję, że prawda, rzetelność, współpraca i dialog staną się elementami rozpoznawczymi pracy gminnych władz także w nadchodzących miesiącach i latach, bo umiejętność pójścia na kompromis i wspólne dążenie do celu zawsze przynosi dobre rezultaty.

Przez ostatnie dwie kadencje gmina Świlcza bardzo się zmieniła

Zostało wykonanych wiele kilometrów dróg, chodników, kanalizacji i wodociągów, wyremontowanych i pobudowanych nowych szkół i przedszkoli. Zostało zrobione wiele, ale okazuje się, że lata mijają i jak widać do Rady i do władzy dobijają się coraz to młodszy ludzie. Przed Wójtem kolejne wyzwania, bo musi być blisko ludzi i ich słuchać, a ma się to odbywać przy pomocy przyjaciół, bo tylko wtedy będzie miał szansę na jakikolwiek sukces.

Okazuje się, że coraz częściej mieszkańcy, którzy traktują kanalizację, dro-

gi, jako oczywiste dobro im należne, coraz częściej będą domagali się czegoś więcej, będą chcieli czuć się w tej Gminie, jako w miejscu wyjątkowym, które nie tylko będzie ich sypialnią, ale także miejscem, z którym będą się chcieli integrować.

Wykorzystanie i ochrona kapitału ludzkiego to nic innego jak wspólny dialog z radnymi i współpraca oraz bycie blisko ludzi. Chęć współpracy, która łączyć powinna pracowników samorządowych, jest naturalna. Dopóki będzie to jedne niepodzielne środowisko, będzie to jego siła. Jeśli ktoś będzie dzielił, kategoryzował na lepszych i gorszych, dominował – przegra całość. Złym i niemym doradcą jest brak zdecydowanej postawy, strach, domysły.

W samorządzie nie ma zbyt wiele czasu na odpoczynek i świętowanie, chętnie się zwycięstwem. Trzeba aktywności wszystkich mieszkańców, trzeba szerzyć kulturę, trzeba iść z postępem, trzeba dziedzictwo kulturowe przekazywać następnym pokoleniom

Ernest Bryll pisał: „bądźmy dla siebie bliscy, bo nas rozdziałają”.

Irena Rybak

Lipiec

Czy wiesz jak pachnie lato?
Czy znasz muzykę barw jego?
Czy umiesz się nim radować?
Czerpać szczęście
z momentu każdego?

Słońce promienie rozsyła,
Rozpala zmysły gorące.
Aby dłużej już nie tęsknić...
śródm kwiatów pszczoły pracują.
W zbożach
– chabry i maki pachnące.

Zofia Dzedzic

Gmina Świlcza ma herb

Ponad 600 lat od powstania wsi Świlcza (Świńcza) wsi centralnej pod względem położenia geograficznego, wiosek okołoświleckich – obecnie: Mrowla, Rudna Wielka, Bratkowice, Dąbrowa, Błędowa Zgłobieńska, Trzciana, i Woliczka po długich staraniach otrzymała herb i wkrótce powinien być nadany sztandar. Dajemy to pod rozwagę i podjęcie działań nowym gminnym władzom samorządowym. Herby, oznaka rodu, później, miasta, prowincji, wsi w zachodniej Europie powstawały już w XI-XII wieku. W Polsce rozpowszechniły się w XIII-XIV w. i mogły być dziedziczne.

Aktywne działania Wójta Gminy Świlcza Adama Dzedzica i jego zastępcy Sławomira Styki dopiero w latach 2014-2023 po wykonaniu mnóstwa formalnych czynności w urzędzie gminy Świlcza i herb – jako symbol gminy udało się na stałe włączyć w symbolikę historyczną.

Herb to widomy znak prestiżu nie tylko wsi Świlcza, ale wszystkich sołectw ją tworzących. Jest wyrazem szacunku i pamięci dla przodków zamieszkujących i żyjących na tym terenie. Wielu z nich na przestrzeni lat nie tylko tu żyło

i pracowało, tworząc wiejską codzienność, jej społeczne życie, ale gdy było potrzeba – walczyło o nią i przelewało krew. Wielu nie wróciło i spoczywa, często w bezimiennych, może zapomnianych, grobach.

Herb i sztandar – obecnie podstawowe elementy tożsamości lokalnej w wymiarze lokalnym i samorządowym – jest to znak łączności i jedności połączonej przez niestabilną historię dziejów naszej ojczyzny i świata.

Wypada nam teraz wysoko nosić sztandar, a herb i sztandar otaczać szacunkiem.

Wszyscy poznawajmy historię naszych małych Ojczyzn, bądźmy dumni z jej bogactwa nie tylko materialnego, ale i duchowego zawartego w faktach i postaciach uczonych, bojowników o wolność, działaczy społecznych, patriotów lokalnych.

Przeżywajmy wspólnie chwałę każdej społeczności lokalnej, gdy trzeba – pomagajmy sobie wzajemnie, jesteśmy godni tych przodków, bo ta, co nie zginęła – wyrosła z potu umysłów i krwi za nią przelewanej.

Herb jest symbolem trwałości pokoleń. Za nami przyjdą inni, a nasza miłość i oddanie sprawom społecznym dla dobra ogółu nie pozwoli, by zniknęło i zostało zapomniane. Niech szacunek dla przeszłości i ludzi ją tworzących łączy nas wszystkich w wytrwałej pracy i dumie ze wspólnych osiągnięć.

Piotr Wanat

Jesteśmy tutaj

W wyniku wyborów samorządowych w 2018 roku do Rady Gminy Świlcza klub Razem dla Gminy Świlcza wprowadził 12 radnych, 3 mandaty zdobyli kandydaci innego komitetu. Po rezygnacji Sławomira Szota, radnego ze Świlczy w wyniku wyborów uzupełniających mandat uzyskał Tomasz Gazda, który przystąpił do większościowego klubu.

Dotychczasowa 4-letnia kadencja organów samorządowych została wydłużona ustawą sejmową do 5 lat. Obecna kadencja samorządowych organów uchwałodawczych (w tym VIII kadencja Rad Gmin) powinna się zakończyć jesienią 2023 roku, jednakże ustawodawca (Sejm) zdecydował, że ze względu na zbieżność z wyborami parlamentarnymi trwać będzie do 30 kwietnia 2024 roku.

Radnym komitetu Razem dla Gminy Świlcza przyświecała i przyświeca

naczelna zasada zrównoważonego rozwoju wszystkich sołectw. Oczywiście idea szlachetna, ale zawsze istnieje poczucie, że któraś z miejscowości uzyskała więcej, a inna mniej. Staraliśmy się tak długo ze sobą rozmawiać w trakcie spotkań Klubu Razem dla Gminy Świlcza, a także na komisjach, aby osiągnąć konsensus i ustalić priorytety w naszych działaniach.

Zasadnicza część pracy radnych wykonywana była w trakcie posiedzeń komisji, na których wypracowywano określone stanowisko. W tym momencie składam podziękowania wszystkim przewodniczącym komisji za przygotowywanie i organizowanie ich prac. Same sesje Rady, to głosowania na przedstawionych projektach i rozwiewanie pozostających jeszcze wątpliwości i niejasności. Stąd ich spokojny, czasami być może dla niektórych monotony przebieg, gdzie radni nie „skaczą

sobie do gardeł”, a zgodnie współpracują.

W trakcie obecnej, jak i poprzedniej kadencji, gdzie dane mi było przewodniczyć Radzie Gminy Świlcza nie zdarzył się przypadek montowania koalicji kilku radnych reprezentujących określone sołectwa przeciwko innym.

Radny Rady Gminy z chwilą objęcia mandatu staje się reprezentantem całej wspólnoty gminnej i nie może tylko myśleć w kategoriach ciasno pojętego interesu własnej miejscowości (egozizm sołecki). Oczywiście nie powinien i nie może tracić kontaktu ze swoimi wyborcami, realizując założone cele.

Reasumując starannie planowaliśmy rozwój Gminy, uchwalając wiele dokumentów planistycznych. Skrupulatnie przygotowaliśmy kolejne roczne budżety, zrealizowaliśmy wiele zaplanowanych inwestycji zgodnie z harmonogramem, utrzymywaliśmy ścisły kontakt i wspieraliśmy organizacje społeczne działające na terenie Gminy, często spotykaliśmy się z mieszkańcami na zebraniach wiejskich, uroczystościach i w trakcie spotkań indywidualnych. Prowadziliśmy i prowadzimy dialog z młodym pokoleniem, seniorami wsłuchując się w ich propozycje, uwagi i postulaty.

Rada Gminy poza kompetencjami stanowienia lokalnego prawa kontrolowała działalność władzy wykonawczej poprzez ocenę realizacji wykonania budżetu, rozpatrywanie skarg wpływających na działalność wójta, zapytania radnych, wyjaśnienia udzielane mieszkańcom.

Za tą zgodną współpracę, rozsądne, merytoryczne dyskusje (przyznając nie zawsze łatwe i przyjemne) moim Koleżankom i Kolegom Radnym – dziękuję. Paniom Natalii Skubie-Więclaw i Elżbiecie Oczos, które nie należały do naszego klubu, dziękuję za harmonijną współpracę, zgodne głosowania i reprezentowanie swoich wyborców.

Jestem przekonany, że kończąc VIII kadencję pozostawiamy Gminę Świlcza w dobrej kondycji finansowej, oddłużoną, z nakreśloną wizją dalszego rozwoju, zaplanowanymi i przygotowywanymi inwestycjami, która w dalszej perspektywie ma wszelkie szanse, aby stać się Gminą dostatnią ze znakomitymi warunkami do życia. Mam nadzieję, że szansa ta nie zostanie zmarnowana.

Sprawozdanie z pracy Rady Gminy Świlcza VIII kadencji 2018-2024 (stan na 29 lutego 2024 r.)

Rada Gminy Świlcza VIII kadencji obradowała na 76 sesjach, na których podjęła 620 uchwał. Rada Gminy Świlcza posiada 15 mandatów radnych. Przewodniczącym Rady Gminy został wybrany Piotr Wanat. Wiceprzewodniczącymi zostali wybrani: Barbara Buda i Tomasz Biały.

Do Przewodniczącego Rady Gminy wpłynęło 133 pisma.

Komisje:

1. Komisja Finansów Publicznych, Gospodarki, Ochrony Środowiska i Spraw Regulaminowych – przewodniczącym został Mieczysław Leja.
2. Komisja Skarg, Wniosków i Petycji – przewodniczącym został Paweł Piela.
3. Komisja Edukacji, Kultury Zdrowia i Polityki Społecznej – przewodni-

czącym został Marcin Czech.

4. Komisja Rewizyjna – przewodniczącym został Damian Trala.

Do Rady Gminy wpłynęło 19 petycji oraz 18 skarg w tym:

- 11 skarg na działalność Wójta Gminy Świlcza, z czego 9 zostało uznanych za bezzasadne, 1 uznana za zasadną, a 1 jest w trakcie rozpatrywania,
- 6 skarg na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świlczy, z czego 5 zostało uznanych za bezzasadne, 1 – anonimowa została bez rozpatrzenia.
- 1 skarga na Dyrektora Szkoły Podstawowej w Trzcianie, która uznana została za bezzasadną.

Zmiany

Postanowieniem nr 1/2020 Komisarz Wyborczy w Rzeszowie 1 z dnia 4 marca 2020 r. stwierdził wygaśnięcie mandatu radnego Sławomira Szota z powodu pisemnego zrzeczenia się kandydata. W wyborach z dnia 17 maja 2020 r. Radnym został Tomasz Gazda.

Radni Rady Gminy obradowali na 76 sesjach

Lp.	Imię i nazwisko radnego	Pełniona funkcja	Kadencyjność	Możliwość udziału w sesjach	Obecny	Nieobecny	Procent
1.	Piotr Wanat	Przewodniczący Rady Gminy	Pełna kadencja	76	76	0	100%
2.	Tomasz Biały	Wiceprzewodniczący Rady Gminy	Pełna kadencja	76	75	1	99%
3.	Barbara Buda	Wiceprzewodniczący Rady Gminy	Pełna kadencja	76	74	2	97%
4.	Marcin Czech	Radny Rady Gminy	Pełna kadencja	76	71	5	93%
5.	Tomasz Gazda	Radny Rady Gminy	Kadencja od 17 maja 2020 r.	53	50	3	94%
6.	Andrzej Kozdęba	Radny Rady Gminy	Pełna kadencja	76	74	2	97%
7.	Mieczysław Leja	Radny Rady Gminy	Pełna kadencja	76	70	6	92%
8.	Zbigniew Nowak	Radny Rady Gminy	Pełna kadencja	76	67	9	88%
9.	Elżbieta Oczos	Radny Rady Gminy	Pełna kadencja	76	49	27	64%
10.	Paweł Piela	Radny Rady Gminy	Pełna kadencja	76	74	2	97%
11.	Tomasz Salach	Radny Rady Gminy	Pełna kadencja	76	68	8	89%
12.	Natalia Skuba-Więclaw	Radny Rady Gminy	Pełna kadencja	76	75	1	99%
13.	Wiesława Szczepanik	Radny Rady Gminy	Pełna kadencja	76	74	2	97%
14.	Szot	Radny Rady Gminy	Kadencja do 4.03.2024 r.	21	19	2	90%
15.	Damian Trala	Radny Rady Gminy	Pełna kadencja	76	75	1	99%
16.	Mariusz Wojton	Radny Rady Gminy	Pełna kadencja	76	73	3	96%

Komisje Rady Gminy Świlcza 2018-2024**Komisja Rewizyjna – 12 posiedzeń**

Lp.	Imię i nazwisko radnego, pełniona funkcja	Możliwość udziału w posiedzeniach	Obecny	Nieobecny	Procent
1.	Trala Damian – Przewodniczący	12	12	0	100%
2.	Salach Tomasz – Wiceprzewodniczący	12	11	1	92%
3.	Oczoś Elżbieta – członek Komisji	12	10	2	83%

Komisja Finansów Publicznych, Gospodarki, Ochrony Środowiska i Spraw Regulaminowych – 62 posiedzenia

Lp.	Imię i nazwisko – pełniona funkcja	Możliwość udziału w posiedzeniach	Obecny	Nieobecny	Procent
1.	Leja Mieczysław – Przewodniczący	62	57	5	92%
2.	Nowak Zbigniew – Wiceprzewodniczący	62	57	5	92%
3.	Biały Tomasz – Członek Komisji	62	59	3	95%
4.	Piela Paweł – Członek Komisji	62	57	5	92%
5.	Salach Tomasz – Członek Komisji	62	50	12	80%
6.	Skuba-Więclaw Natalia – Członek Komisji	62	59	3	95%
7.	Szczepanik Wiesława – członek Komisji	62	59	3	95%
8.	Trala Damian – Członek Komisji	62	61	1	98%
9.	Wojton Mariusz – Członek Komisji	62	58	4	93%

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji – 28 posiedzeń

Lp.	Imię i nazwisko radnego, pełniona funkcja	Możliwość udziału w posiedzeniach	Obecny	Nieobecny	Procent
1	Paweł Piela – Przewodniczący	28	28	0	100%
2	Andrzej Kozdęba – Wiceprzewodniczący	28	27	1	96%
3	Mariusz Wojton – członek Komisji	28	28	0	100%

Komisja Edukacji, Kultury, Zdrowia i Polityki Społecznej – 21 posiedzeń

Lp.	Imię i nazwisko – pełniona funkcja	Możliwość udziału w posiedzeniach	Obecny	Nieobecny	Procent
1.	Marcin Czech – Przewodniczący	21	19	2	90%
2.	Szczepanik Wiesława – Wiceprzewodniczący	21	20	1	95%
3.	Barbara Buda – Członek Komisji	21	20	1	95%
4.	Piotr Wanat – Członek Komisji	21	21	0	100%
5.	Gazda Tomasz – Członek Komisji	13	11	2	85%
6.	Sławomir Szot – Członek Komisji	8	7	1	87,5%

Monika Piątek

Wybory Samorządowe w Gminie Świlcza i zaprzysiężenie Rady Gminy Świlcza IX Kadencji

„Kiedy dokonujesz wyboru, zmieniasz przyszłość”.

Deepak Chopra

Wybory samorządowe w 2024 r. odbyły się nietypowo, bo na wiosnę. Poddyktowane to zostało nakładającymi się terminami wyborów parlamentarnych i samorządowych, które planowo miały odbyć się jesienią 2023 r.

W Gminie Świlcza zostały zarejestrowane cztery komitety wyborcze wyborców, z czego dwa zgłosiły pełną listę kandydatów na radnych i kandydata na Wójta.

1. Komitet Wyborczy Wyborców „Razem dla Gminy” postawił w większości na radnych pełniących dotychczas funkcję w Radzie Gminy oraz jako kandydata na urząd wójta Sławomira Stykę mieszkańca Mrowli,

2. Komitet Wyborczy Wyborców „Wspólna Przyszłość” przedstawił nowych kandydatów oraz wytypował kandydata na Wójta w osobie mieszkańca sołectwa Bratkowice Dawida Homy.

Kampania wyborcza była krótka, ale intensywna

Każdy z komitetów starał się przedstawić swój program wyborczy w formie tradycyjnej – spotkań z mieszkańcami, banerów, plakatów ale też w nowoczesnej formie poprzez media społecznościowe.

Dzięki spotom wyborczym, prezentowanym przez komitety wyborcze poprzez media społecznościowe poznaliśmy wszystkich kandydatów, ich poglądy i dotychczasowe zaangażowanie społeczne.

Radę Gminy i Wójta, a także Radnych Rady Powiatu Rzeszowskiego i Radnych Sejmiku Województwa Podkarpackiego wybraliśmy 7 kwietnia 2024 r. W związku z rywalizacją dwóch kandydatów na wójta, w Gminie Świlcza nie było II tury wyborów.

Dawid Homa – nowym Wójtem Gminy Świlcza

Głosami mieszkańców Gminy nowo wybranym Wójtem został Dawid Homa z poparciem 67,03% (4763 głosy). Kontrkandydat Sławomir Styka uzyskał 32,97% poparcia (2343 głosy). Uprawnionych do głosowania było 12 848 osób, karty wydano 7194 osobom co stanowi 56% (frekwencja).

Dawid Homa – Wójt Gminy Świlcza.

Komitet Wyborczy Wyborców Gminy Świlcza – Wspólna Przyszłość uzyskał 3934 głosów, co stanowi 55,56% wszystkich głosów i przekłada się na 10 mandatów radnych. Komitet Wyborczy Wyborców Razem dla Gminy zdobył 2662 głosy, co stanowi 37,60% i przekłada się na 5 mandatów. Komitet Wyborczy Wyborców Ruch Obrony Polski otrzymał 325 głosów, co stanowi 4,59%. Wynik nie pozwolił na uzyskanie mandatu radnego. Pokolenie Gminy Świlcza uzyskało 159 głosów, czyli 2,25%. Wynik również nie pozwolił na uzyskanie mandatu.

Do Rady Gminy Świlcza zostali wybrani:

Z Komitetu KWW Wspólna Przyszłość: Świlcza – **Łukasz Litwa, Marcin Żańczak i Marcin Lechowicz**
Mrowla – **January Półtorak**
Błędowa Zgłobieńska – **Ireneusz Ostrowski**

Trzciana – **Joanna Wdowik-Mika**
Bratkowice – **Krzysztof Marek, Marcin Górski, Katarzyna Wdowik i Paweł Kwoka**

Z KWW Razem Dla Gminy:

Rudna Wielka – **Tomasz Salach, Piotr Wanat**

Dąbrowa – **Damian Trala**

Woliczka – **Zbigniew Nowak**

Trzciana – **Marcin Czech**

Na Radnego Rady Powiatu Rzeszowskiego wybrany został ponownie **Tomasz Wojton**, który uzyskał łącznie 2175 głosów w Gminie Świlcza.

Radnymi Rady Powiatu z okręgu nr 4 czyli z Gminy Świlcza zostali wybrani ponadto: **Tadeusz Pachorek i Iwona Janowska.**

Do Sejmiku Województwa Podkarpackiego najwięcej w Gminie, bo 2002 głosy otrzymał **Karol Ożóg.**

Sesja zaprzysiężenia Wójta i Rady – ważne wydarzenie w życiu samorządu

Pierwszą Sesję Rady Gminy Świlcza IX Kadencji zwołał Komisarz Wyborczy w Rzeszowie I, Postanowieniem Nr 447/2024 z dnia 23 kwietnia 2024 r. Sesja odbyła się 6 maja 2024 r. o godzinie 12:00 w siedzibie Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Trzcianie.

Sesję poprzedziła uroczysta Msza św. w kościele pw. św. Wawrzyńca w Trzcianie, którą w intencji zakończenia VIII kadencji Rady i rozpoczęcia IX kadencji odprawił ks. proboszcz dr Janusz Winiarski.

Przed rozpoczęciem obrad Przewodnicząca Gminnej Komisji Wyborczej Halina Bober wręczyła Wójtowi – Dawidowi Homie oraz radnym zaświadczenia o wyborze na pełnione funkcje.

Sesję otworzył i prowadził do czasu wyboru Przewodniczącego Rady Gminy Świlcza, radny senior Zbigniew Nowak.

Po odczytaniu roty ślubowania: „**Wierny konstytucji i prawu Rzeczypospolitej Polskiej, ślubuję uroczyście obowiązki radnego sprawować godnie, rzetelnie i uczciwie mając na względzie dobro mojej gminy i jej mieszkańców**”

każdy wymieniony z nazwiska radny złożył uroczyste ślubowanie, odpowiadając „**Ślubuję**”.

Zaprzyiężeni radni wybrali ze swojego grona Przewodniczącą Rady Gminy Świlcza – Joannę Wdowik-Mikę z Trzciany oraz Wiceprzewodniczących – Damiana Tralę z Dąbrowy i Januarego Półtoraka z Mrowli.

Kandydat już wybrany przez wyborców – na Urząd Wójta – Dawid Homa złożył przed Przewodniczącą, Wysoką Radą i zaproszonymi gośćmi uroczyste ślubowanie o treści: „**Obejmując urząd Wójta Gminy Świlcza uroczyście ślubuję, że dochowam wierności prawu, a powierzony mi urząd sprawować będę tylko dla dobra publicznego i pomyślności mieszkańców Gminy**” dodając zdanie „**Tak mi dopomóż Bóg**”.

Nowo zaprzyiężony Wójt podziękował wszystkim za okazane zaufanie, poparcie w wyborach i zapowiedział szereg konstruktywnych działań i starań na rzecz rozwoju Gminy.

Dodać należy że zaproszenie na pierwszą sesję przyjął:

- Poseł na Sejm RP Adam Dziedzic,
- Radni Powiatu Rzeszowskiego: Iwona Janowska, Tomasz Wojton i Wicestarosta Rzeszowski Tadeusz Pachorek,
- Sołtysi sołectw Gminy Świlcza.

Składy Komisji Stałych Rady Gminy

Na sesji zostali wybrani przewodniczący i składy komisji stałych Rady.

- Przewodniczącym Komisji Rewizyjnej Rady Gminy został: **Krzysztof Marek**,
- Przewodniczącym Komisji Finansów Publicznych, Gospodarki, Ochrony Środowiska i Spraw Regulaminowych: **Marcin Żańczak**,
- Przewodniczącym Komisji Skarg, Wnioseków i Petycji: **Łukasz Litwa**,
- Przewodniczącym Komisji Edukacji, Zdrowia i Polityki Społecznej: **Marcin Czech**.

Radni podzielili między sobą zadania i funkcje zgodnie z kompetencjami i zainteresowaniami. Każda sesja, tak jak i ta została nagrana i udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Świlcza.

Skład Nowej Rady Gminy przedstawia się następująco: Czech Marcin, Górski Marcin, Kwoka Paweł, Lechowicz Marcin, Litwa Łukasz, Marek Krzysztof, Nowak Zbigniew, Ostrowski

Ireneusz, Półtorak January, Salach Tomasz, Trala Damian, Wanat Piotr, Wdowik Katarzyna, Wdowik-Mika Joanna, Żańczak Marcin.

„Liderem można się stać dzięki wielkiemu wysiłkowi, który jest ceną, jaką trzeba zapłacić za osiągnięcie jakiegokolwiek sensownego celu”.

Vince Lombardi

Z dniem 13 maja 2024 r. na stanowisko Zastępcy Wójta Gminy Świlcza został powołany Seweryn Kornak.

Seweryn Kornak ma 48 lat, jest mieszkańcem Świlczy. W latach 2014-2018 był Radnym Rady Gminy Świlcza VII Kadencji i Wiceprzewodniczącym Rady.

Od 2002 r. do chwili powołania na stanowisko Zastępcy Wójta pracował w Urzędzie Miasta Rzeszowa i w Biurze Gospodarki Mieniem Urzędu Miasta.

Gratulujemy i życzymy sukcesów na nowym stanowisku.

Monika Piątek

Obchody Święta Uchwalenia Konstytucji 3 Maja w Gminie Świlcza

8 maja 2024 r. w Zespole Szkół w Dąbrowie im. Konstytucji 3 Maja, odbyły się uroczystości upamiętniające rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja.

Ustawa rządowa z 3 maja 1791 roku była kluczowym momentem dla Polski, wyrażającym dążenie narodu do niezależności i samostanowienia. Stała się symbolem oporu przeciw zaborcom i fundamentem dla tożsamości narodowej, która przetrwała próby czasu, w tym lata zaborów. Obchody tej rocznicy, po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku, były manifestacją odzyskanej państwowości i przypomnieniem o długo wyciekniętej wolności.

29 kwietnia 1919 roku Sejm Ustawodawczy ustanowił Święto Narodowe Trzeciego Maja.

Gmina Świlcza rokrocznie obchodzi rocznicę ustanowienia Święta Konstytucji 3 Maja przy Krzyżu Konstytucyjnym w Dąbrowie a uroczystą akademię przygotowuje młodzież z Zespołu Szkół w Dąbrowie.

Uchwalona 3 maja 1791 roku – 233 lata temu – uchwała, stanowiła pierwszy tego typu dokument w Europie i drugi na świecie. Konstytucja, uchwalona przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, została zaprojektowana w celu zlikwidowania obecnych od dawna wad opartego na wolnej elekcji i demokracji szlacheckiej systemu politycznego

go Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

Zmieniła ona ustrój państwa na monarchię dziedziczną, ograniczyła znacząco demokrację szlachecką, odbierając prawo głosu i decyzji w sprawach państwa szlachcie nieposiadającej ziemi (golicie), wprowadziła częściowe zrówna-

nie praw osobistych mieszczan i szlachty oraz stawiała chłopów pod ochroną państwa, w ten sposób łagodząc nadużycia pańszczyzny. Konstytucja formalnie zniosła liberum veto.

(inf. facebook Gmina Świlcza)

Monika Piątek, Jolanta Hawer

Programy, inwestycje, projekty, wnioski i zadania – interesujące, niezbędne, pożyteczne

Pozyskane przez Gminę Świlcza fundusze trafią do jej mieszkańców – na rozwój i poprawę jakości życia mieszkańców

Gmina Świlcza otrzymała dofinansowanie w kwocie prawie 440 tys. zł na realizację projektu pn.: „**Zakup pojazdu dla jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Świlczy realizującej zadania w zakresie zapobiegania i zwalczania zagrożeń**”, co jest się dużym wsparciem dla Gminy Świlcza.

Ogłoszenie wyników naboru wniosków o dofinansowanie dla projektów dotyczących rozwijania systemów ratownictwa w ramach działania „Adaptacja do zmian klimatu”. miało miejsce 20.05 br. w Sali Audytoryjnej Urzędu Marszałkowskiego.

Gminę Świlcza reprezentował Wójt Dawid Homa i Zastępca Kierownika Referatu Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji Jolanta Hawer. Zakupiony samochód przyczyni się do znacznego wzrostu poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy poprzez możliwość udzielania im szybszej i bardziej skutecznej pomocy w przypadku pożarów, zdarzeń drogowych, usuwania skutków miejscowych zagrożeń lub innych zdarzeń losowych.

***

Samorząd Gminy Świlcza otrzymał dofinansowanie wniosku w ramach programu „**Program Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej**” – część 2, **Fundusz Ekologii z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie Projekt „Kropla Życia”** w wysokości prawie 8 tys. zł. W dniu 16.05. br. ukazały się wyniki naboru wniosków o dotację w ramach Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej.

W ramach projektu „Kropla Życia” w Szkole Podstawowej im. św. Jana Kantego w Świlczy zostaną przeprowadzone warsztaty Eko-hydrosfera oraz zorganizowane zostaną wycieczki edukacyjne

dla uczniów. Planuje się również zakup wyposażenia do Pracowni Przyrodniczej.

***

Dofinansowanie otrzymał złożony do oceny projekt „**Bezpieczna droga do szkoły**” w Gminie Świlcza. W dniu 15.05. br. Wojewoda Podkarpacki Teresa Kubas-Hul przedstawiła listę 9 projektów z województwa podkarpackiego, które otrzymały dofinansowanie z „Rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024”. Głównym celem programu jest podnoszenie poziomu bezpieczeństwa poprzez wspieranie różnego rodzaju lokalnych inicjatyw. Gmina Świlcza otrzymała dofinansowanie w wysokości 100 tys. zł na realizację projektu „Bezpieczna droga do szkoły”. Całkowita wartość inwestycji to ponad 160 tys. zł.

W ramach projektu, w celu zwiększenia bezpieczeństwa dzieci na drodze, zostaną zmodernizowane 3 przejścia dla pieszych w pobliżu szkół w Świlczy, Mrowli i Rudnej Wielkiej, a także zostaną przeprowadzone przez Straż Gminną i Policję działania edukacyjno-profilaktyczne z zakresu bezpiecznego poruszania się na przejściach dla pieszych.

***

Gmina Świlcza, jako organ prowadzący szkoły podstawowe z terenu gminy Świlcza, złożyła 7 wniosków o udzielenie dofinansowania na realizację zadania w ramach programu Ministra Finansów pn.: „**Lekcje o finansach**” – edycja 2024. Całkowita wartość projektów to prawie 122 tys. zł, z czego wnioskowane dofinansowanie to kwota ok 100 tys. zł. W ramach projektu zostały zaplanowane zajęcia lekcyjne o tematyce finansowej oraz wycieczki edukacyjne obejmujące Instytucje publiczne działających w obszarze finansów.

W bieżącym roku rozpocznie się rozbudowa drogi gminnej nr 137113R.

***

W dniu 13.05.2024 r. Wójt Dawid Homa podpisał umowę na realizację zadania inwestycyjnego pn.: **Rozbudowa drogi gminnej nr 137113R w km 0+000 – km 0+215 wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną oraz przebudową sieci w miejscowości Mrowla.**

Zakres robót przewiduje kompleksową rozbudowę odcinka drogi o długości 215 mb. poprzez wykonanie jezdni asfaltowej o docelowej szerokości 4 m, mijanki w obrębie skrzyżowania, renowację rowu przydrożnego, wykonanie urządzeń odwadniających wraz z przebudową sieci wodociągowej oraz energetycznej.

Realizacja inwestycji przyczyni się do odtworzenia szlaku komunikacyjnego na całej długości przedmiotowej drogi gminnej oraz skomunikuje tereny o potencjale inwestycyjnym.

Z uwagi na niewystarczającą szerokość pasa drogowego w stanie pierwotnym inwestycja będzie realizowana w oparciu o decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej.

Wykonawcą zadania została firma JAR Sp. z o.o. z Kielnarowej z terminem zakończenia inwestycji do dnia 12.09.2024 r.

***

Trwają prace budowlane na zadaniu „**Utworzenie Żłobka Gminnego w Świlczy**”.

Zakres prac obejmuje przebudowę i zmianę sposobu użytkowania zabytkowego budynku byłej plebani w Świlczy z przeznaczeniem na Żłobek wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną oraz wyposażeniem i zagospodarowaniem terenu w tym wykonanie dojazdów, miejsc postojowych, placu zabaw z bezpieczną nawierzchnią oraz dostawę i montaż odpowiedniego wyposażenia.

Dzięki podjętym działaniom powstanie nowoczesny obiekt, który będzie posiadał 40 miejsc żłobkowych. Wartość tej inwestycji, umowy na roboty budowlane wraz z wyposażeniem wynosi 3.410.401,25 zł. Planowany termin zakończenia robót to 29.11.2025 r.

Przebudowa zabytkowego budynku byłej plebani w Świlczy – w tym miejscu powstanie żłobek.

***

Gmina Świlcza przystąpiła do Projektu pn. „**Poprawa efektywności i dostępności e-usług w Gminie Świlcza – II etap**”.

Projekt realizowany jest z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Priorytetu nr FEPK.01 „Konkurencja i Cyfrowa gospodarka”, Działanie FEPK.01.02 „Cyfryzacja” programu regionalnego Fundusze Eu-

ropejskie dla Podkarpacia 2021-2027.

Przedmiotem projektu jest realizacja zadań takich jak: Utworzenie Platformy e-usług publicznych – portalu, na którym będą oferowane usługi przeznaczone dla osób fizycznych oraz podmiotów prawnych realizujących procedury administracyjne. Stworzenie w Gminie kompletnego systemu do obsługi rozliczeń związanych z dostawą wody i odprowadzaniem ścieków opartego o zdalny odczyt urządzeń pomiarowych – eWoda.

Poprawa cyberbezpieczeństwa poprzez wdrożenie procesów proceduralno-sprzętowo-programowych, których celem jest ochrona danych i systemów dziedzinowych Urzędu przed zagrożeniami, jakie niosą za sobą między innymi cyberataki lub inne mechanizmy związane z wyciekiem lub utratą danych.

Digitalizacja zasobów – następujących zbiorów danych: umów na dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków, rejestr zbiorników bezodpływowych, rejestr przydomowych oczyszczalni ścieków oraz rejestr deklaracji śmieciowych.

Digitalizacja tych danych jest niezbędna do prawidłowego wykonania obowiązków ciążących na gminie. Jest również konieczna z uwagi na częste żądania dostępu do tych danych ze strony innych instytucji.

Utworzenie Platformy Sprzętowej – zakup niezbędnego sprzętu i wyposażenia serwerowni, który ma na celu zapewnienie sprawnej i niezawodnej komunikacji pomiędzy elementami zintegrowanego systemu informatycznego oraz podniesienia poziomu cyberbezpieczeństwa w urzędzie na bazie rozbudowy istniejących rozwiązań sprzętowych. Szkolenia TiK – dla pracowników administracji urzędu z obsługi nowopowstałych, ulepszonych e-usług.

Projekt skierowany jest do mieszkańców Gminy Świlcza, przedsiębiorstw a także do pracowników urzędu gminy oraz jednostek podległych. Celem głównym jest rozwój społeczeństwa informacyjnego w Gminie Świlcza poprzez dostarczenie mieszkańcom i podmiotom gospodarczym nowoczesnych i bezpiecznych e-usług administracji lokalnej.

Całkowita wartość projektu: 7 176 914,08 zł. Wysokość wkładu z Funduszy Europejskich: 5 947 957,27 zł.

Młodzieżowa Rada Gminy V Kadencji

– głos młodego pokolenia w Samorządzie Gminy Świlcza

O nas – słów kilka

Młodzieżowa Rada Gminy Świlcza w roku szkolnym 2023/2024 obradowała 4-krotnie w ramach V kadencji.

Powołana do życia w 2018 roku co-rocennie wybiera nowych członków chętnych zapoznać się z funkcjonowaniem samorządu na szczeblu lokalnym.

W ostatnich dniach września 2023 r. odbyły się w szkołach podstawowych Gminy Świlcza wybory do Młodzieżowej Rady Gminy Świlcza V kadencji. Oto ich prezentacja:

- **Publiczna Szkoła Podstawowa w Błędowej Zgłobieńskiej:** Magdalena Kogutek i Jakub Stachurski
- **Sołectwo Bratkowice** reprezentują uczniowie wszystkich trzech szkół w osobach: Nikola Gniewek, Emilia Przywara, Klaudia Trzeciak z SP Nr 1, Jakub Jakubczyk, Jakub Warzocha z SP Nr 2 oraz Natalia Płatek i Emilia Szczepanik z NSP,
- **Zespół Szkół w Dąbrowie:** Tomasz Trala i Mateusz Jędrych,
- **Szkoła Podstawowa w Mrowli:** Milena Drzał i Izabela Trzeciak,
- **Szkoła w Rudnej Wielkiej:** Klaudia Kula, Kamila Kunysz i Szymon Szydelko.
- **Szkoła Podstawowa w Świlczy:** Aleksandra Tront, Szymon Ruszała, Maksymilian Komenda,
- **Szkoła Podstawowa w Trzcianie:** Emilia Pomianek, Hubert Komza i Jakub Leśniowski.

Uczymy się samorządności

7 listopada 2023 r. w Gminnej Bibliotece Publicznej w Trzcianie odbyło się pierwsze spotkanie Młodzieżowej Rady V Kadencji. Spotkanie poprowadziła Monika Piątek – kierownik Referatu Organizacyjno-Administracyjnego Urzędu Gminy Świlcza oraz Damian Trala – opiekun MRG z ramienia Rady Gminy Świlcza. W związku z faktem, że podstawą działania Rady jest praca społeczna zamieszkałych w gminie przedstawicieli społeczności szkolnych, Radni-juniorzy za swoją pracę nie otrzymują

wynagrodzenia, diet ani innych przywilejów.

Głównymi celami działania Młodzieżowej Rady jest w szczególności upowszechnianie idei samorządowej i kształtowanie postaw demokratycznych wśród młodzieży, zwiększanie aktywności młodych ludzi, a także reprezentowanie interesów młodzieży wobec organów samorządu gminnego, samorządów uczniowskich, władz oświatowych i innych instytucji. Młodzi Radni mieli okazję poznać podstawy funkcjonowania samorządu Gminnego, Rady Gminy Świlcza oraz zapoznać się ze Statutem MRG przed właściwymi sesjami.

Ślubuję uroczystie...

W dniu 12 grudnia 2023 r. odbyła się I Sesja Młodzieżowej Rady Gminy V kadencji. Sesja odbyła się tradycyjnie w siedzibie Gminnej Biblioteki Publicznej w Trzcianie. Młodzież wybrana w tej kadencji spotkała się po raz drugi, aby tym razem wybrać Prezydium i złożyć ślubowanie.

Pierwszą sesję do czasu wyboru Przewodniczącego MRG prowadziła Barbara Buda, wiceprzewodnicząca Rady Gminy. Ona też przyjęła ślubowanie radnych. Po ślubowaniu radni odebrali z rąk Wójta Gminy Dawida Homy zaświadczenia o wyborze. Po wręczeniu zaświadczeń Wójt gratulował wszystkim wybranym, życzył nie tylko poznawania zasad działań samorządowych, ale też zadowolenia i sukcesów na miarę własnych możliwości. Po uroczystym ślubowaniu młodzież przystąpiła do prac związanych z wyborem prezydium. Komisja skrutacyjna pod okiem opiekuna MRG Damiana Trali liczyła głosy i ogłaszała wyniki.

Oto skład Młodzieżowej Rady Gminy Świlcza:

Przewodnicząca – Aleksandra Tront ze Świlczy,
Wiceprzewodniczący – Tomasz Trala z Dąbrowy,
Sekretarz – Magdalena Kogutek z Błędowej Zgłobieńskiej.

5 marca w siedzibie Gminnej Biblioteki Publicznej w Trzcianie odbyło się kolejne posiedzenie Młodzieżowej Rady

Gminy V kadencji. Obrady ponownie prowadziła Przewodnicząca MRG Aleksandra Tront. Wśród zaproszonych gości była mecenas Karolina Jasińska, która przybliżyła młodzieży pracę radcy prawnego w Gminie oraz Sławomir Styka – pełniący funkcję wójta, który wręczył zaświadczenia o wyborze radnym nieobecny na poprzednim posiedzeniu. Obecny był także Damian Trala, opiekun MRG z ramienia Rady Gminy Świlcza, a także Monika Piątek, która w swym rzeczowym wystąpieniu przybliżyła cele i zasady funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ostatnią sesją wyjazdową Młodzieżowej Rady Gminy był wyjazd do Warszawy, do Parlamentu RP w dniu 24 maja 2024 r.

Młodzież miała okazję zwiedzić Zamek Królewski w Warszawie i Starówkę z przewodnikiem. Na rynku spotkali katarzyniarza Jana, którego nie zawsze można tam znaleźć. Katarzyniarz opowiedział o swojej pracy i pokazał, jak działa katarzynka. Na zaproszenie Posła Adama Dziedzica młodzież odwiedziła budynek Sejmu RP. Wycieczka wyruszyła z Budynku S, w którym mieści się Centrum dla Zwiedzających; podczas trasy przedstawiona była historia polskiego parlamentaryzmu – zarówno w formie wystaw, jak i krótkich wykładów. Ostatnim punktem była oczywiście Sala Obrad, którą można podziwiać z galerii. Wyjazd dla Młodzieży został sfinansowany z budżetu Gminy przeznaczonego na obsługę Rady Gminy oraz przeciwdziałanie alkoholizmowi. Razem z młodzieżą w wyjazdowej sesji wziął udział Zastępca Wójta Gminy Świlcza Seweryn Kornak i opiekun MRG Damian Trala.

Cykliczne wyjazdowe sesje Młodzieżowej Rady Gminy do Warszawy są świetną okazją do wzbogacenia wiedzy i nabywania nowych doświadczeń. Dziękujemy Organizatorom i Fundatorom za wspaniałe sposoby ubogacania wiedzy i poznawanie naszej Ojczyzny.

Przed nami wakacje, a po nich wybory do Rady VI kadencji.

Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świlczy od kwietnia 2024 roku realizuje Program Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego. Całkowita kwota przyznana na realizację programu na rok 2024 dla Gminy Świlcza wynosi 1 101 421,50 zł. Wsparciem w formie usług asystenckich zostało objętych 63 osoby z niepełnosprawnością z terenu Gminy Świlcza.

Głównym celem programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnością jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Adresatami programu są: osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności albo o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo traktowane na równi z orzeczeniami wymienionymi w lit. a i b, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrud-

nianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100, z późn. zm.).

Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 zapewnia: poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych, w szczególności poprzez umożliwienie im jak najbardziej niezależnego życia, wsparcie osobom niepełnosprawnym oraz pomoc adekwatną do potrzeb, uczestnictwo osób niepełnosprawnych w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych lub sportowych itp.

Program „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świlczy od kwietnia br. realizuje Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024, finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego. Całkowita wartość przyznana na realizację programu wynosi 139 230, 00 zł. Wsparciem w formie usług opieki wytchnieniowej w bieżącym roku zostało objętych 13 osób sprawujących bezpośrednią opiekę nad swoimi dziećmi

z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami o znacznym lub równoważnym stopniu niepełnosprawności.

Głównym celem programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi posiadającymi orzeczenie o niepełnosprawności lub osobami niepełnosprawnymi posiadającymi orzeczenie o znacznym lub równoważnym stopniu niepełnosprawności poprzez umożliwienie uzyskania doraźnej, czasowej

pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej tj. odciążania od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki nad osobą z niepełnosprawnością przez zapewnienie czasowego zastępstwa w tym zakresie.

Wsparcie udzielane osobom sprawującym bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnością w formie opieki wytchnieniowej jest ważną społecznie formą pomocy rodzinie. ■

Paweł Rzepka

Doposażenie jednostek OSP z terenu gminy Świlcza

Niejako wiosenną tradycją stało się już przekazywanie przez samorząd gminy sprzętu pożarniczego lokalnym jednostkom ochotniczych straży pożarnych. Nieprzerwanie od 2018 roku na podstawie zgłaszanych przez poszczególne jednostki potrzeb sprzętowych ogłaszany jest przetarg, a po jego rozstrzygnięciu doposaża się strażaków ochotników w brakujący ekwipunek potrzebny do zapewnienia gotowości bojowej.

W dniu 22 kwietnia 2024 roku przed budynkiem Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Trzcianie – osiem jednostek OSP z terenu gminy Świlcza otrzymało z rąk Pełniącego Funkcję Wójta Gminy – Sławomira Styki sprzęt, wyposażenie oraz środki ochrony indywidualnej służące do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń. Całość została zakupiona z budżetu gminnego za 49.500,00 zł. Na przekazaniu obecni byli: Prezes Gminny ZOSP RP w Świlczy – dh Tomasz Kwoka, Komendant Gminny ZOSP RP w Świlczy – dh Bogdan Cioch oraz Prezesi i Naczelnicy z poszczególnych jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu gminy.

Wykaz przekazanego sprzętu z podziałem na poszczególne jednostki:

1. **OSP w Błędowej Zgłobieńskiej** – szafka strażacka STRN400/3, rękawice do ratownictwa medycznego – 8 par, tłumica gumowa ze stylem teleskopowym – 4 szt.,
2. **OSP w Bratkowicach** – ubranie bojowe, wąż tłoczny W-75 – 3 szt., hełm strażacki – 2 szt., latarka ręczna kątowna – 2 szt., kominiarka strażacka – 6 szt.,
3. **OSP w Dąbrowie** – szafka strażacka STRN400/4, mostek przejazdowy – 2 szt., wąż tłoczny W-75 – 2 szt., buty strażackie – 3 pary, siodełko węzowe – 1 szt.,
4. **OSP w Mrowli** – mundur wyjściowy – 2 kpl., lanca kominowa mgłowa,
5. **OSP w Rudnej Wielkiej** – szlifierka kątowna, klucz udarowy, piła szablata, lampa strefowa teleskopowa, wkrętarka, dwugniazdowa ładowarka, akumulator Li-Ion – 4 szt.,

6. **OSP w Świlczy** – maska Fenzy OPTI PRO – 4 szt.,
7. **OSP w Trzcianie** – szelki bezpieczeństwa – 2 szt., pas strażacki bojowy – 6 szt., kask – 2 szt., pokrywa nasady – 2 szt., przełącznik – 2 szt., nasada do czyszczenia kanałów, myjka do węzów, latarka sygnalizacyjna LED – 10 szt., linia statyczna – 2 szt., przyrząd zaciskowy – 2 szt., rękawiczki techniczne – 10 par,
8. **OSP w Woliczce** – czapka rogatywka – 4 szt., mundur wyjściowy – 4 kpl., pas do munduru wyjściowego – 7 szt., czapka koszarowa – 8 szt., koszulka strażacka – 9 szt., koszula letnia – 6 szt., sznur do munduru galowego – 6 szt., sznur do koszuli letniej – 6 szt., pagony do koszuli letniej – 6 szt.

Każda jednostka OSP wymaga ciągłego unowocześniania i uzupełniania brakującego wyposażenia, żeby móc wykonywać swoje zadania.

Na przestrzeni lat rola strażaków – ochotników wyszła daleko poza tradycyjne gaszenie pożarów i obecnie obejmuje dużo szerszy zakres działań. Wspieranie ochotniczych straży pożarnych to inwestycja w bezpieczeństwo lokalnej społeczności.

Dzięki doposażeniu jednostek OSP samorząd gminny podnosi ich sprawność operacyjną, a co za tym idzie wprowadza poczucie spokoju i bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy Świlcza w przypadku wystąpienia zagrożeń.

Doposażenie OSP wzmacnia poczucie bezpieczeństwa.

Aktualności historyczne (wybór)

– **Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił dzień 13 kwietnia „Dniem Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej”.**

13 kwietnia 2024 roku przypada 81. rocznica ujawnienia przez Niemców informacji o znalezieniu w Katyniu koło Smoleńska masowych grobów oficerów Wojska Polskiego, więzionych po 17 września 1939 roku w ówczesnej Rosji. Zostali oni zamordowani przez funkcjonariuszy NKWD na mocy tajnej uchwały Biura Politycznego Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego z 5 marca 1940 roku.

Egzekucje objęły wiosną 1940 r. co najmniej 22 tysiące obywateli polskich, między innymi żołnierzy i oficerów Wojska Polskiego, Korpusu Ochrony Pogranicza, Policji Państwowej, Policji Województwa Śląskiego i innych służb mundurowych i cywilnych. Ujawnienie Zbrodni Katyńskiej 13 kwietnia 1943 roku berlińskie radio podało informację o odkryciu w katyńskim kompleksie leśnym masowych grobów polskich oficerów, zamordowanych przez funkcjonariuszy NKWD.

Reakcją ówczesnych władz sowieckich na ujawnienie zbrodni w Katyniu było zerwanie stosunków dyplomatycznych z Polską w nocy z 25 na 26 kwietnia 1943 roku.

Prawda o zbrodni była bardzo długo ukrywana i publicznie zakłamywana. Dopiero w 1990 roku Prezydent ZSRR Michaił Gorbaczow przyznał, że mordu w Katyniu dokonali Rosjanie w 1940 roku i było to jedną ze zbrodni stalinizmu.

– **14 kwietnia rocznica katastrofy smoleńskiej,** podczas której samolot Tu 154 z polską delegacją w liczbie prawie 100 osób –

elit rządowych, politycznych, kulturalnych na obchody Dnia Pamięci Ofiar Katynia rozbił się podczas lądowania na lotnisku w Smoleńsku (Rosja pod rządami Putina). Zginęli wszyscy pasażerowie w tym Prezydent RP Lech Kaczyński z Małżonką i obsługa samolotu. Do dziś nie jest wyjaśniona przyczyna tego zamachu, a sprawcy nie zostali ukarani.

– **1 maja. Międzynarodowy Dzień Solidarności Ludzi Pracy.**

– **2 maja. Dzień Flagi Polskiej. Dzień Polonii i Polaków za granicą.**

– **3 maja 1791 r. Uchwalenie Konstytucji 3 Maja jako drugie państwo, po USA, na świecie. Święto Matki Bożej Królowej Polski.**

*„Rocznica Polakom luba,
choć ta wzmianka żal podwaja.
W tobie pociecha i chluba.
Rocznico Trzeciego Maja”
Wolność wspartą na oświacie.
I równość w obliczu prawa.
To nam warowała, bracie.
Trzeciego Maja Ustawa.*

S. Starzyński, „Maj”

– **4 maja. Dzień Strażaka.**

– **8 maja. Narodowy Dzień Zwycięstwa**

– **26 maja. Dzień Matki**

– **27 maja. Dzień Samorządu Terytorialnego.** W rocznicę pierwszych, w pełni demokratycznych wyborów do gmin w 1990 r., obchodzimy Dzień Samorządu Terytorialnego, ustanowiony przez Sejm RP w 2000 roku.

– **1 czerwca. Dzień Dziecka.**

– **4 czerwca. Dzień Wolności i Praw Obywatelskich.** W 1989 r. w pierwszych po II wojnie światowej częściowo wol-

nych wyborach do Sejmu i Senatu w Polsce zwyciężyła „Solidarność”.

– **23 czerwca. Dzień Ojca.**

**Polskość
młodego człowieka...**

Pierwsze dni maja przybliżają piękne karty polskiej historii i uczą szacunku do ojczystych symboli narodowych. Dziewczynki i chłopcy najmłodszych klas szkół podstawowej w gminie Świlcza poznają dzieje polskiego narodu w sposób dla siebie przystępny i obrazowy. Filmy edukacyjne, czytanki tematyczne, historyczne pozycje książkowe, przybliżają fakty związane z Konstytucją 3 Maja, Świętem Flagi i uczą szacunku dla ludzkiej pracy.

Wiele pięknych, patriotycznych prac plastycznych zdobi gazetki klasowe i korytarzowe. Lekcje muzyki niosą tony hymnu Polski i „Majowej Jutrzenki”.

Zapisane w zeszytach notatki o Ojczyźnie, udział w pięknej akademii przygotowanej przez starszych kolegów, tworzą ślady kolejnych patriotycznych lekcji. To tak ważne kroki rozumienia znaczenia daty historycznej.

20 lat Unii Europejskiej w Gminie Świlcza

Pierwszego maja minęło 20 lat obecności Polski w Unii Europejskiej. Przez cały ten okres, dzięki usilnym staraniom, Polska pozyskiwała (i nadal pozyskuje) środki z różnych programów. Nie jest też inaczej w samej Gminie Świlcza ponieważ przez te 20 lat wiele mln złotych trafiło do Gminy.

Powodzenie podczas ubiegania się o środki unijne zależy w głównej mierze od dobrze przygotowanego wniosku. W naszej Gminie nauczyliśmy się je sprawnie przygotowywać, wynikiem czego jest już wcześniej wspomniana kwota. To świetny prognostyk przed kolejnymi transzami euro, które napływać będą do nas.

To właśnie dzięki środkom unijnym, zrealizowanych zostało szereg inwestycji drogowych między innymi z programów PHARE, SAPARD i ZPORR. i in. W trosce o środowisko naturalne zostały wybudowane sieci kanalizacyjne wsi.

W 2008 roku Gmina Świlcza otrzymała także dotację na budowę kanalizacji sanitarnej wsi (w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego).

W staraniach swych Gmina nie zapomina również o swoich mieszkańcach. Z myślą o nich zorganizowane zostały projekty szkoleniowe np. „Nowe kwalifikacje – nowa praca” oraz zorganizowane w ramach ZPORR ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Nie zawsze jednak dobrze przygotowany wniosek przyniesie pieniądze. Trzeba było szukać ich gdzie indziej, bądź czekać na ponowny nabór wniosków.

Dziś władze Gminy nie wyobrażają sobie już dalszego rozwoju (na taką skalę) i funkcjonowania bez wsparcia Unii Europejskiej. Takich pieniędzy nie znalazłyby w swoim budżecie. Gdyby nie członkostwo w Unii, daną inwestycję musieliby realizować przez wiele lat.

Unia jednak to nie tylko strumień gotówki, ale także prawo – a niekiedy nawet prawo bardzo restrykcyjne, komplikujące między innymi proces inwestycyjny.

Parlament Europejski a edukacja dzieci

Dzięki Unii Europejskiej, rośnie świadomość młodych ludzi na temat nowych możliwości edukacyjnych, na całym świecie.

Nauka może być interesująca i przypominać zabawę. Wszystko to kwestia podejścia do edukacji i przekazywania wiedzy zarówno najmłodszym, jak i starszym uczniom. Jednym z ciekawszych sposobów jest wybranie się z całą rodziną na wycieczkę edukacyjną. Tym bardziej że z roku na rok, dzięki dotacjom Unii Europejskiej, takich miejsc przybywa.

Monotonne wkuwanie dat i faktów, niekończące się odrabianie prac domowych? Na szczęście dziś edukacja nie musi być już kojarzona w ten sposób. Nauka przez zabawę i doświadczanie to coś, co dzieci lubią najbardziej. Słowa te nabierają nowego znaczenia w kontekście współczesnych metod edukacyjnych.

Dzięki środkom z Unii Europejskiej wiele rejonów, w tym wiejskich otrzymuje wsparcie w tworzeniu interaktywnych i angażujących metod nauczania, które wykorzystują potencjał gier edukacyjnych.

– Rewolucję przynosi dziś grywalizacja, czyli wprowadzenie elementów gry do niestandardowych kontekstów, właśnie takich jak edukacja. Nauczyciele, korzystając z gier takich jak „Penji Protects the Planet”, łącząc naukę z zabawą, pokazują dzieciom konsekwencje zmian klimatycznych i czym jest odpowiedzialność środowiskowa. Inny unijny projekt, „Gamify your teaching”, skupia się na podnoszeniu kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie grywalizacji. Nauczyciele mogą lepiej zrozumieć, jak motywować uczniów i jak sprawić, by nauka była dla nich bardziej interesująca.

– Europejska platforma edukacji szkolnej oferuje kursy, które pomagają nauczycielom wdrażać w lekcje gry i elementy grywalizacji. Jest źródłem wiedzy dla wszystkich, którzy chcą przekształcić swoje klasy w interaktywne środowisko nauki.

– Dla uczniów szkół podstawowych i średnich, unijny kalkulator edukacyjny oferuje gry online, dzięki którym poznają Unię Europejską w atrakcyjny sposób. Starsi uczniowie mogą spróbować swoich sił w grze symulacyjnej EUcraft na stronie Rady Europejskiej; mogą wcielić się w rolę ministra i angażować w dyskusje na temat realnych aktów prawnych UE. Te metody pomogą dzieciom i młodzieży odkryć radość z uczenia się i zdobywać wiedzę w sposób zarówno inspirujący, jak i motywujący.

Europejska platforma edukacji szkolnej nie jest jedyną taką inicjatywą – Parlament Europejski tworzy szanse i warunki do naukowego rozwoju młodych Europejczyków, proponując wiele programów. Jednym z nich jest Erasmus+, dzięki któremu młodzi ludzie mogą czerpać z bogactwa europejskiej kultury i edukacji, poszerzać horyzonty – i te osobiste, i zawodowe. To jedna z najbardziej znanych europejskich inicjatyw; oferuje uczniom, studentom, a także nauczycielom i osobom z branży edukacyjnej możliwość studiowania, szkolenia się oraz nauczania za granicą.

W 2022 r. Erasmus+ umożliwił mobilność ponad 1,2 mln osób uczących się i nauczycieli. Program powstał w 1987 r. i do końca 2022 r. umożliwił 14 mln osób studiowanie, szkolenie, pracę i wolontariat za granicą. Mamy na terenie gminy szkoły średnie i podstawowe, które wielokrotnie korzystały ze wsparcia unijnego

Między innymi dzięki takim inicjatywom jak Erasmus+ młodzież może poszerzać swoje znajomości, uczyć się języków i przede wszystkim, poznawać inne kultury i narodowości.

Parlament Europejski stawia również na inwestowanie w infrastrukturę edukacyjną. Nauce sprzyjają nowoczesne sale lekcyjne, laboratoria i biblioteki; tu uczniowie mogą rozwijać swoje zainteresowania i talenty. Dzięki funduszom europejskim, szkoły i uczelnie w Polsce mogą modernizować swoje obiekty, a to przyciąga młode osoby zarówno z Polski jak i zagranicy.

Mamy wpływ na przyszłość edukacji i młodzieży

Wykształcenie to fundament silnej gospodarki – tę ideę promuje PE, tworząc nowe możliwości dla przyszłych pra-

owników, wspierając decydentów w przygotowywaniu adekwatnych programów szkoleniowych. Przykładem takiej inicjatywy może być Europejski Tydzień Umiejętności Zawodowych, który podnosi świadomość znaczenia edukacji zawodowej i praktyk, pokazując młodym ludziom możliwości, jakie oferuje rynek pracy.

Odwiedzając stronę „What Europe does for me”, można szerzej zapoznać się z projektami finansowanymi przez UE, które zmieniają oblicze edukacji w Polsce. Ale przede wszystkim nie zapominajmy o roli, jaką my sami odgrywamy w kształtowaniu przyszłości edukacji. Zbliżyła się doskonała okazja: 9 czerwca w Polsce odbędą się wybory do Parlamentu Europejskiego. Wzięcie udziału w głosowaniu będzie oznaczać, że w bardzo konkretny sposób wpływamy na przyszłość rozwoju polskiego oraz europejskiego systemu edukacyjnego.

Europa Experience to innowacyjnych centrum medialne, które powstało w wielu miastach Unii Europejskiej. Ich celem jest szerzenie informacji na temat Parlamentu Europejskiego.

Przybliżyć działalność instytucji europejskich szerokiej publiczności, w tym młodzieży – to cel Europa Experience, czyli innowacyjnych centrów medialnych, które powstały w wielu miastach Unii Europejskiej. Centrum oferuje interaktywne wystawy, za pomocą których odwiedzający mogą dowiedzieć się więcej o historii Unii Europejskiej, jej instytucjach oraz o tym, jakie decyzje są tam podejmowane i jak wpły-

wają one na nasze życie. Za pośrednictwem symulacji głosowań, gier edukacyjnych i wirtualnych wycieczek, uczestnicy mogą poczuć się jak prawdziwi posłowie i posłanki Parlamentu Europejskiego, dzięki czemu łatwiej zrozumieją sposób funkcjonowania UE, ale też poznają korzyści płynące z bycia jej częścią. Tu wiedza przekazywana jest w atrakcyjnej, przystępnej dla dzieci i młodzieży formie. Projekt stanowi też doskonałą platformę do rozwijania umiejętności krytycznego myślenia i debatowania. Dzięki symulacjom i grom, młodzi ludzie uczą się argumentacji, negocjacji oraz pracy zespołowej podczas podejmowania decyzji. To kompetencje, które są nieocenione we współczesnym, tak szybko zmieniającym się świecie.

Odwiedzając centrum multimedialne Europa Experience młodzi ludzie mogą sprawdzić się w debacie i poznać Parlament Europejski od kuchni.

Centrum mieści się przy Biurze Parlamentu Europejskiego w Polsce, przy ulicy Jasnej 14/16a, w samym centrum Warszawy

Wiedza i umiejętności zdobyte dzięki projektom takim jak Europa Experience mogą zostać wykorzystane w praktyce już 9 czerwca, podczas najbliższych eurowyborów. To okazja, by zademonstrować, jak ważna jest aktywna obywatelska postawa.

Oprac. z autopsji i art. prasowych

Rok 2024 to rok ważnych rocznic. Pamiętamy?

Dzień Wolności i Praw Obywatelskich – 4 czerwca

Polskie święto, obchodzone 4 czerwca, ustanowione uchwałą Sejmu RP w dniu 24 maja 2013 roku. Dzień ten nie jest dniem wolnym od pracy. Upamiętnia pierwsze po II wojnie światowej wolne wybory parlamentarne w 1989 roku: częściowo wolne – do Sejmu oraz całkowicie wolne – do Senatu, zniesionego w 1946 w następstwie sfałszowanego referendum ludowego.

Ćwierć wieku polskiej obecności w NATO

12 marca 1999 roku, w Independence w stanie Missouri w USA minister spraw zagranicznych Bronisław Gerek przekazał na ręce amerykańskiej sekretarzu stanu Madeleine Albright podpisany akt przystąpienia Polski do Sojuszu Północnoatlantyckiego.

Członkostwo w Unii Europejskiej to nie tylko korzyści gospodarcze,

to także otwarte granice państw, możliwość wyjazdów do państw UE i fundusze europejskie. Największą korzyścią z członkostwa w Unii Europejskiej jest możliwość uczestnictwa we Wspólnym Ryнку (JRE – Jednolity Rynek Europejski). Daje on możliwość swobodnego przemieszczania się, po całym terytorium Wspólnoty – osób, towarów, usług i kapitału.

Gdyby Polska nie weszła do Unii, nasze dochody byłyby podobne do dochodów w najbiedniejszym obecnie państwie członkowskim.

Znacząco wzrósł polski eksport towarów i usług do UE modernizujących polską gospodarkę, co w znacznej mierze umożliwiło wspomniany skokowy wzrost eksportu.

Dzięki temu wszystkiemu Polacy są dzisiaj znacznie bardziej zamożni, niż 20 lat temu.

Nastąpiło przyspieszenie rozwoju gospodarczego Polski – skok cywilizacyjny, podnosząc np. jakość naszej infrastruktury.

Zagwarantowano ochronę podstawowych, należących się nam naturalnych praw i wolności, takich jak swobody oby-

watelskie i polityczne, prawo do zrzeszania się i manifestowania swoich poglądów, swoboda działalności gospodarczej, wolność słowa, poszanowanie naszej godności, równość czy działanie w granicach prawa przez organy władzy państwowej.

Mamy wpływ na podejmowanie wszystkich zapadających w Unii decyzji. Gdyby Polska pozostawała poza Unią i tak musiałaby dostosować się do wielu jej zasad, ze względu na nierówność w potencjalne politycznym czy gospodarczym.

Mija 80. rocznica bitwy o Monte Cassino i zdobycia Ankony

przez żołnierzy 2 Korpusu Polskiego. To również rok innych ważnych dat w polskim kalendarzu patriotycznym. 1944-2024: jedna z ostatnich takich rocznic, 80 rocznica czwartej bitwy o Monte Cassino (11 maja – 4 czerwca 1944) i zdobycia klasztoru Monte Cassino przez żołnierzy 2 Korpusu Polskiego (18 maja 1944). Monte Cassino to jeden z symbo-

li chwały polskiego oręża. Żołnierze generała Władysława Andersa dokonali tego, czego nie zdołali osiągnąć 3 wcześniejsze alianckie natarcia. II Korpus Polski uosabia tułaczkę i wysiłek Polaków w II wojnie światowej z wielkim walczących „O wolność naszą i waszą” – innych narodów. W ramach tej bitwy – zdobyto Piedimonte San Germano (25 maja 1944). W dniu 18 lipca 1944 r. – Ankony.

80. rocznica Powstania Warszawskiego

Dlaczego są to rocznice ważne i wyjątkowe? Są to – prawdopodobnie – jedne z ostatnich okrągłych rocznic, w których wezmą udział uczestnicy walk. Czas płynie nieubłaganie i na wieczną wartość odchodzą ostatni świadkowie wydarzeń sprzed 80 lat – żołnierze 2 Korpusu Polskiego czy powstańcy warszawscy.

Oddajmy cześć żołnierzom 2 Korpusu Polskiego

Rok 2024 – 80. rocznica bitwy o Monte Cassino – to okazja, aby oddać cześć wszystkim żyjącym weteranom walk o przełamanie Linii Gustawa i Hitlera. To także okazja, aby pokazać, że pamiętamy o tych, którzy złożyli daninę krwi w walce o wolną Polskę, a ich ciała spoczęły na Polskim Cmentarzu Wojennym na Monte Cassino. Pamiętajmy też o tych żołnierzach 2 Korpusu Polskiego, którzy przeżyli II wojnę światową, a których już nie ma wśród nas. Ich groby są rozrzucone po cmentarzach na całym świecie.

18 maja 1944 roku po zaciętych walkach 2 Korpus Polski zdobył wzgórze Monte Cassino wraz ze znajdującym się na nim klasztorem. W bitwie zginęło 923 polskich żołnierzy, 2931 zostało rannych, a 345 uznano za zaginionych. Ponad tysiąc żołnierzy z ich dowódcą spoczywa na cmentarzu wojennym na Monte Cassino, który był miejscem głównych polskich uroczystości po południu 18 maja br. Wziął w nich udział prezydent Andrzej Duda wraz z delegacją rządu i parlamentu oraz wojska, kombatanami i ich rodzinami, przedstawicielami dyplomacji, Polonii, Kościoła.

18 maja przypada także 80. rocznica bitwy o Monte Cassino. To najśłynniejszy epizod bojowego szlaku armii gen. Władysława Andersa. Średniowieczny

Monte Cassino, rok 1996 - widok na Klasztor Benedyktynów.

„Czy widzisz ten rząd białych krzyży, tam Polak z honorem brał ślub...”.

klasztor, stanowiący część niemieckiej Linii Gustawa, stał się symbolem bohaterstwa polskich żołnierzy, którzy z dala od domu oddawali życie za wolność swojej ojczyzny.

Monte Cassino jest również częścią wielkiej epopei sybirackiej – to właśnie wywiezieni w głąb Związku Sowieckiego Polacy, amnestionowani w ramach układu Sikorski-Majski, tworzyli polską armię walczącą u boku aliantów. Jednym z uczestników bitwy był znany polski pisarz, dziennikarz, publicysta Melchior Wańkowicz, który za udział w bitwie otrzymał Krzyż Pamiątkowy Monte Cassino włoskich władz i urzędów oraz wielu stowarzyszeń z obu krajów.

Chwała Bohaterom!

(inf. wł.)

Emil Czech – hejnalista z Monte Cassino (rzeźba).

Być kobietą, być kobietą... czyli o Dniu Kobiet w Gminie Świlcza – to nic, że z opóźnieniem, mimo to – serdecznie

„Piękna kobieta podoba się oczom, dobra kobieta – sercu. Pierwsza jest klejnotem, druga – skarbem”.

Napoleon Bonaparte

Nieco historii

Międzynarodowy Dzień Kobiet – coroczne święto obchodzone jest 8 marca od 1910 roku. Pierwszy dzień kobiet ob-

chodzony był 28 lutego 1909 roku, ustanowiony przez Socjalistyczną Partię Ameryki po zamieszkach i strajkach w Nowym Jorku. Od 1975 roku ONZ obchodzi Międzynarodowy Dzień Kobiet jako dzień uznania „zasług wszystkich kobiet bez względu na podziały narodowościowe, etniczne, językowe, kulturowe, gospodarcze czy polityczne”, zachęcając do refleksji nad postępem dokonanym w dziedzinie praw kobiet.

MDK – na śpiewająco

W naszej Gminie Dzień Kobiet w sposób szczególnie upamiętniają panowie z chóru „Resonantae” wraz z instruktorem GCKSiR oraz dyrygentem chóru Jakubem Piętą. Jakub w 2023 r. wprowadził nową formułę świętowania dnia wszystkich pań. Opracował scenariusz i aranżacje utworów wykonywanych przez chór oraz uczestników Studia Wokalnego w trakcie koncertów w Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Świlczy z/s w Trzcionie.

9 marca 2024 r. odbyła się druga edycja tego wydarzenia w zaproponowanej przez Jakuba formule. Zaproszone Panie z terenu Gminy, Urzędu, Jednostek Organizacyjnych, Kół Gospodyń Wiejskich i wszystkich organizacji działających w Gminie licznie przybyły do GCKSiR. Zebranych przywitał dyrektor Adam Majka, serdecznie dziękując za przybycie i zaprosił do wysłuchania piosenek i muzyki rozrywkowej w wykonaniu chóru „Resonantae” i samego dyrygenta Jakuba Pięty, uczestników Studia Wokalnego – Jolanty Wilk, Julii Kornak, Natalii Kornak, Wiktorii Cyran, Alek-

Kobietom chórzyci „Resonantae” śpiewają z serca...

sandry Mac, Julii Sarny, Kornelii Plis, Wiktora Boczkaja i Dawida Kwaśnego.

Muzyka łagodzi obyczaje

Wśród zaprezentowanych utworów znalazły się takie przeboje jak: „Jej portret” Bogusława Meca, „Bądź moim natchnieniem” – Andrzeja Zauchy, „Zabiorę Cię dziś na bal” i „Kochaj mnie” – Zbigniewa Wodeckiego, „Za Tobą pójde jak na bal” – Krzysztofa Krawczyka w wykonaniu niezastąpionego Chóru Męskiego „Resonantae”, a także „Babę zesłał Bóg” Renaty Przymyk, „Quizas, Quizas, Quizas” z repertuaru Andrea Bocelliego i Jennifer Lopez, „Lubię wracać tak gdzie byłem” Zbi-

Wisława Szymborska

Portret kobiety

Musi być do wyboru,
Zmieniać się, żeby tylko nic się nie zmieniło.
To łatwe, niemożliwe, trudne, warte próby.
Oczy ma, jeśli trzeba, raz modre, raz szare,
Czarne, wesołe, bez powodu pełne łez
Śpi z nim jak pierwsza z brzegu, jedyna na świecie.
Urodzi mu czworo dzieci, żadnych dzieci, jedno.
Naiwna, ale najlepiej doradzi.
Słaba, ale udźwignie.
Nie ma głowy na karku, to będzie ją miała.
Czyta Jaspersa i pisma kobiece.
Nie wie po co ta śrubka i zbuduje most.
Młoda, jak zwykle młoda, ciągle jeszcze młoda.
Trzyma w rękach wróbelka ze złamanym skrzydłem,
własne pieniądze na podróż daleką i długą,
tasak do mięsa, kompres i kieliszek czystej.
Dokąd tak biegnie, czy nie jest zmęczona.
Ależ nie, tylko trochę, bardzo, nic nie szkodzi.
Albo go kocha albo się uparła.
Na dobre, na niedobre i na litość boską.

gniewa Wodeckiego, „Świat się pomylił” Patrycji Markowskiej, „Napraw” i „Jutro” zespołu Lemon, a także „Thank You For The Music” Abby i cudna „Bombonierka” z repertuaru Basi Stępiak-Wilk i Grzegorza Turnau w wykonaniu solistów Studia Wokalnego. Pięknie zaśpiewał dla nas Jakub Pięta wykonując utwór „Kings and Queens” z repertuaru Edda Sheerana, czym urzekł zgromadzone na widowni panie.

Chórzyści po zakończonym koncercie obdarowali panie wiosennymi kwiatami, różami, prymulkami, a także częstowali kawą i pysznym ciastem. Pracownicy GCKSiR własnoręcznie wyko-

nali foto ramkę, w której panie wraz z chórzystami, radnymi, zaproszonymi gośćmi chętnie wykonywały pamiątkowe zdjęcia.

Wieczór upłynął w serdecznej, radosnej atmosferze

Fotografowaniu, komentarzom o zdjęciach, wesołym rozmowom nie było końca. Dziękujemy organizatorom za pamięć o płci pięknej, wspaniałe utwory, kwiaty i ciepłe słowa. Widać, nie jesteśmy owym „puchem marnym” i „występnymi i zdradzieckimi istotami”, skoro artyści śpiewają dla nas pieśni, piszą wiersze i kupują kwiaty.

W imieniu zaprzyjaźnionych kobiet dziękuję Wam – drodzy nasi artyści!

Fot. Anna Styka

To już 10 lat – Jan Paweł II Papież-Polak – Świętym

W 2020 r. minęła setna rocznica urodzin papieża Jana Pawła II – papieża naszych czasów – Karola Wojtyły, obecnie obchodzimy 10. rocznicę jego kanonizacji. Św. Jan Paweł II uważał, że zadaniem chrześcijaństwa jest nie tylko umacnianie wiary, ale i obrona zagrożonego rozumu. Widział szkaradny spór pomiędzy cywilizacją życia, a cywilizacją śmierci. Uważał, że człowieczeństwo przetrwa, dzięki zdrowej i silnej rodzinie oraz zakorzenieniu człowieka w narodzie tradycji i kulturze. Demokracja bez systemu wartości się degeneruje. Są to wyminki z bardzo ważnych nauk Papieża – Polaka.

Przypomnijmy jednak anegdoty z życia tego WIELKIEGO CZŁOWIEKA

– **Na wycieczkę w góry.** Ubrany sportowo, wyglądał tak, jak wielu innych turystów. W trakcie wędrowki spostrzegł, że zapomniał zegarka, podszedł więc do opalającej się na uboczu młodej kobiety i już miał zapytać o godzinę, gdy ta uśmiechnęła się. – Zapomniał pan zegarka, co? – A skąd pani wie? – zapytał

zaskoczony Wojtyła. – Z doświadczenia – odrzekła – Jest pan dziś już dzielącym się mężczyzną, który zapomniał zegarka. Zaczyna się od zegarka, potem proponuje się wino, wieczorem dancing... – Ależ proszę pani, ja jestem księdzem – przerwał jej zawstydzony Wojtyła – Wie pan – odpowiedziała rozbaawiona nieznajoma – podrywano mnie w różny sposób, ale na księdza to pierwszy raz.

– **Kiedyś kardynał Wojtyła** przyjechał z wykładem do seminarium duchownego księży redemptorystów w Tuchowie. Ciekawszy od wykładu okazał się jednak sposób, w jaki gość przebył parę pięter między aulą a refektarzem: usiadł na poręczy schodów i... zjechał.

– **A to pomyłka!** Kiedyś, podczas wizytacji jednej z podhalańskich parafii przejęta z wrażenia gozdzina pomyliła przygotowany tekst powitania kardynała Karola Wojtyły i zamiast zatytułować go „najdostojniejszym”, powiedziała „Witajcie nom najpsystojniejszy księże kardynale”. On zaś spojrzawszy na nią z filuternym błyskiem w oku i odparł: „No, coś w tym jest”.

– **Nauka polskiego.** Jeden z watykańskich prałatów chciał się nauczyć polskiego, więc sprowadził sobie nasz elementarz. Nauka była jednak tak pospieszna, że kiedy chciał się nową umiejętnością pochwalić przed Ojcem Świętym, coś mu się pomyliło i zamiast: „Jak się czuje Papież?”, rzekł: „Jak się czuje piesek?”. Papież spojrzawszy na niego zdumiony, po czym odparł: „Hau, hau”.

– **Jeśli chcesz znaleźć źródło, musisz iść do góry, pod prąd.** Tryptyk rzymski: Jestem radosny, wy też bądźcie! Według niepotwierdzonych informacji Papież napisał te słowa na kartce w nocy z 1 na 2 kwietnia 2005 r. „Człowiek nie jest tylko sprawcą swoich czynów, ale przez te czyny jest zarazem w jakiś sposób twórcą siebie samego. Nie bój się, nie lękaj! Wypłyn na głębie!”.

„Człowiek jest wielki nie przez to, co posiada, lecz przez to kim jest, nie przez to, co ma, lecz przez to, czym dzieli się z innymi. Wczoraj do Ciebie nie należy. Jutro niepewne... Tylko dziś jest Twoje. Musicie od siebie wymagać, nawet gdyby inni od was nie wymagali” – tak uczył Jan Paweł II.

(inf. wł.)

Czy to wiosna jest czy zima – zawsze – najważniejsza rodzina!

Obchody kościelne Zielonych Świątek w przeszłości

W 2024 r. Zielone Świątki wypadły 19 maja 2024 r., niedziela. Należy pamiętać, że jest to święto ruchome. Zielone Świątki przypadają na niedzielę i poniedziałek pięćdziesiąt dni po świętach Wielkanocnych, jest to okres największego rozkwitu roślin.

Łączyły się z nimi obrzędy ludowe powitania wiosny, święta rolnicze i pasterskie.

W całej Polsce powszechny był, mający kilkusetletnią tradycję zwyczaj – do dziś jeszcze zachowywany na wsi zwyczaj majenia ścian domów, bram i płotów zielonymi, najczęściej brzołowymi gałęziami.

Podłogi w izbach i nawet psie budy wyściełano grubo tatarakiem, dla pięknego zapachu i przeciwko pchłom, komarom

i innym insektom. Wierzono, że młoda zieleń i życiodajne soki wiosennych gałęzi przyniosą powodzenie w pracach go-

spodarskich i pobudzają wzrost i plenność roślin, i według starych pogańskich wierzeń chronią od zarazy, czarów i odwracają złe uroki.

Na polach i pastwiskach późnym wieczorem i w nocy palono ogniska obrzędowe, przy których odbywały się zabawy i uczy. Bawili się i tańczyli z parobkami i pastuchami gospodarze i młodzież wiejska obojga płci.

W miastach organizowano majówki – przejażdżki za miasto i podmiejskie zabawy na świeżym powietrzu. Czasem zabawy zaszczycał swoją obecnością król, np. ostatni król Polski Stanisław August Poniatowski przyglądając się zabawom warszawskiego ludu, rzucał w tłum małe prezenty: lusterka, pugilaresy, tabakierki i drobne monety.

Obecnie chyba nikt nie wierzy w czarodziejską moc zielonych gałęzi, ale tradycja jest tak silna, że zarówno na wsi i w miastach i kościołach pojawiają się dekoracje z brzozywych gałązek oraz dzbanki z tatarakiem.

*Na podst.: Polskie obrzędy i zwyczaje doroczne
Zielone Świątki*

Dzień Matki. Najpiękniejszy majowy dzień... zakwita miłością i wdzięcznością dla Mam

To święto nie liczy lat, nie wychodzi z mody. Żyje w uczuciach dziecka do Matki, by majową porą zostać wypowiedziane. Pamiętamy o naszych ukochanych Mamach. Ślemy ciepłe myśli, życzenia i wspominamy wspólne radosne chwile. Dla niektórych z nas to już tylko wspomnienia. Barwne laurki i prezenty przygotowane podczas szkolnych zajęć, to namacalny prezent wykonany kochającą dłonią dziecka.

Niech wypowiedziany świątecznego dnia o poranku wiersz i zanucona piosenka będą pięknym dodatkiem do nieopisanej miłości, jaką każde dziecko ma do mamy.

1 czerwca – Dzień Dziecka

Obchody Dnia Dziecka w Polsce mają przede wszystkim charakter zabawy i spędzenia czasu z bliskimi. Maluchy mają okazję wyjść do kina czy ZOO, a w wielu miejscowościach organizowane są festyny na świeżym powietrzu zorganizowane specjalnie dla najmłodszych.

Dzień Dziecka – najszczęśliwsze święto na świecie.

23 czerwca – Dzień Ojca

Dzień Ojca obchodzony jest zawsze 23 czerwca. Początki tego święta w Polsce sięgają 1965 roku. Na świecie po raz pierwszy obchodzono Dzień Ojca niespełna 50 lat wcześniej, czyli 19 czerwca 1910 roku w Stanach Zjednoczonych. Początkowo święto miało jednak charakter wyłącznie lokalny.

(inf. wł.)

Ryszard Mierzejewski

Ja też miałem ojca

Zawsze budził respekt krzyczał
rozkazywał
rozliczał z powierzonych zadań i obowiązków
nawet z powinności i uczuć
żył w moim strachu tam się czuł najlepiej
tam było mu wygodnie i do twarzy
surowej wymagającej bez cienia empatii i miłości.

Sam bał się tylko śmierci uciekał od niej
w popłochu
przez całe życie gadał o niej nieustannie
ale tylko po to, abyśmy mu wmawiali że nigdy
nie umrze.(...)

Żył długo i względnie spokojnie
po trudnym dzieciństwie koszarze wojny
a jeśli już to we śnie lub w nieświadomości
kiedy w jasności słonecznego poranka
wił się z bólu w ostatnich
konwulsjach na zmietym szpitalnym prześcieradle
mały bardzo słaby człowiek
nie miał nawet sił aby wymówić
to jedno oczekiwane przez wszystkich
słowo patrzył tylko błagalnie w oczy
i szukał kochających go dłoni.

Żyłes tylko w moim strachu Ojcie
dzisiaj dopiero ułożyłeś się wygodnie
w moim sercu i drzemiesz sobie
uśmiechając się łagodnie
jak zwykleś to robić kiedyś po obiedzie
w naszym domu.

Jubileusz 25-lecia kapłaństwa ks. Stanisława Szeligi

*„Śpiewaj sercem kapłańskim
radosne dziękczynienie,
za służbę Chrystusowi,
za wielkie wyróżnienie”*

W niedzielę, 26 maja 2024 roku obchodziliśmy srebrny Jubileusz święceń kapłańskich ks. proboszcza Stanisława Szeligi. Zgromadzeni na Mszy św. o godzinie 10.30 modlili się w intencji Dostojnego Jubilata, który 25 lat temu, 13 maja 1999 roku przyjął święcenia z rąk JE biskupa Kazimierza Górniego, ówczesnego ordynariusza diecezji rzeszowskiej.

Pierwszą placówką, w której ks. Stanisław zaczął głosić Słowo Boże była Parafia w Górze Ropczyckiej, następnie Rzeszów – Chrystusa Króla, Wielopole Skrzyńskie, Jasło – Gamrat, Rzeszów – Staromieście, Głogów i Strzyżów.

Od 2019 roku jest proboszczem w Parafii pw. Św. Wojciecha w Błędowej Zgłobieńskiej.

Przez prawie 5 lat duszpasterzowania w naszej parafii daje się poznać jako dobry, uduchowiony, promieniujący dobrocią i życzliwością kapłan. Wartości duchowe trudno „zmierzyć” i ocenić, natomiast efekty prac gospodarczych są aż nadto widoczne w kościele, wokół kościoła i na parafialnym cmentarzu. Nie sposób wymienić wszystkiego. Niebawła gospodarność, podejmowanie ważnych i odpowiedzialnych decyzji,

zaangażowanie niejednokrotnie fizyczne we wszystkie przedsięwzięcia dają trwałe, wartościowe efekty.

Na uroczystość jubileuszową przybyła rodzina ks. Jubilata, przyjaciele, zaproszeni goście, przedstawiciele wspólnot parafialnych, sympatycy kościoła oraz parafianie,

Na zakończenie Mszy św. do Jubilata ustawiły się liczne delegacje reprezentujące uczniów i dyrekcję miejscowej szkoły, władze urzędu gminy – Wójt i miejscowy Radny, organizacji działających na terenie parafii – Ochotnicza Straż Pożarna, Koła Gospodyń Wiejskich z Błędowej Zgłobieńskiej i Trzcia-

Mszę św. dziękczynną za 25 lat kapłaństwa sprawował ks. Jubilat w koncelebrze z ks. dziekanem Krzysztofem Gacem, proboszczem Parafii Miłosierdzia Bożego w Sędziszowie Małopolskim, który w wygłoszonej homilii nawiązał do przeżywanego przez Proboszcza Jubileuszu.

ny – Słotwinki, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Błędowej Zgłobieńskiej, wspólnot i organizacji parafialnych – służba ołtarza, parafialna Caritas, Wspólnota do Intronizacji NSPJ, Rada Parafialna.

Pod adresem Jubilata popłynęły serdeczne życzenia i podziękowania. Wszy-

Przewodnicząca KGW i dyrekcja szkoły składają życzenia.

scy życzyli ks. Stanisławowi wielu łask Bożych i opieki Matki Bożej na dalsze lata posługi kapłańskiej. Nie brakowało momentów wzruszeń i okazywania radości. Było mnóstwo kwiatów i upominki. Z chóru popłynęła wzruszająca pieśń „Szedłem kiedyś inną drogą” w pięknym wykonaniu muzycznie utalentowanej grupki młodzieży, a na zakończenie owa- cje i gremialny śpiew „Życzymy, życzy- my”.

– *Dzisiaj, kiedy przeżywam Srebrny Jubileusz, wyrażam wdzięczność przede wszystkim Bogu za łaskę Chrztu, za Dar Kapłaństwa. Matce Bożej za szczególną opiekę i wstawiennictwo. Wyrażam też wdzięczność Kościołowi, do którego na- leżę. Wdzięczność kieruję pod adresem moich Rodziców i Rodzeństwa, na któ- rych miłość i oddanie zawsze mogłem li- czyć. Dziękuję za wszelkie dobro i ludzką życzliwość, za modlitewne wspieranie mnie – dziękował ks. Jubilat.*

Podziękował wszystkim za przybycie, modlitwę, życzenia i ofiarowane dary od parafian i gości. Na zakończenie Mszy św. ks. celebrans udzielił wszystkim zgroma- dzonym okolicznościowego jubileusz- owego błogosławieństwa. Każdy obecny na uroczystości został obdarowanym „jubi- leuszowym suwenirem” od Jubilata.

Dalsza, konsumpcyjna część uroczy- stości była kontynuowana w Domu Lu- dowym, o co zadbały Koła Gospodyń Wiejskich z Błędowej Zgłobieńskiej i Trzciany – Słotwinki.

Bycie proboszczem to nie tylko by- cie kapłanem, ale także administrato- rem, zarządcą. Cóż by jednak znaczył proboszcz gdyby nie serce, serce otwar- te na potrzeby swoich parafian, obok któ- rych nie przechodzi obojętnie”.

Jubilat w otoczeniu rodziny.

Poniżej zamieszczam oryginalne teksty podziękowań.

W imieniu wdzięcznych parafian wystąpiła Danuta Siwiec – przewodnicząca KGW

Drogi Księżu Proboszczu!

25 lat temu zostawiłeś na brzegu barkę swojego rodzinnego domu. Wy płynąłeś razem z Panem, by z Nim nowy zacząć łów serc, na morzu dusz ludzkich. Posłany żeglowałeś najpierw w Górze Ropczyckiej, poprzez przystanie w parafiach Rzeszów – Chrystusa Króla, Wielopole Skrzyńskie, Jasło – Gamrat, Rzeszów – Staromieście, Głogów i Strzyżów. I wreszcie od prawie 5 lat jesteś tu z nami – w Błędowej Zgłobień-

skiej. Jubileusz, to dzień dziękczynny. Razem z Tobą dziękujemy dziś Bogu za dom Twojego życia. Za Twój rodzinny dom. Za Twojego tatę – Franciszka, mamę – Aleksandrę, Twoje siostry – Halinę i Elżbietę, braci – Józefa – również kapłana, Jana, Adama oraz śp. Grzegorza i Bogdana.

Za cały szlachetny Twój krąg rodzinny w Nowej Wsi, za dobrych sąsiadów i wszystkich przyjaciół spotkanych na swojej drodze.

Dziękujemy dziś Bogu, że postawił na naszej drodze wspaniałego kapłana oddanego Bogu i życzliwego ludziom, energicznego w działaniu, rozmodlonego, otwartego na potrzeby innych i służącego pomocą. Prawdziwego Ojca i Pasterza parafii.

Dziękujemy za serce jakie nam okazujesz. Wyrazimy ogromną wdzięczność

za opiekę i troskę o Parafię, za cały trud włożony w budowanie Kościoła, jednoczenie nas – parafian, za Twoje bycie między nami, głoszenie Słowa Bożego, a dla wielu spośród nas służenie dobrą radą i wsparciem.

Cieszymy się jako parafianie, że możemy w tym momencie towarzyszyć Księdzu, że część dwudziestopięciolecia spędziliśmy razem.

Życzymy jednocześnie Księdzu, jako naszemu duszpasterzowi błogosławieństwa Niebieskiego Ojca i opieki Najświętszej Matki, a jeśli można do tych życzeń dołączyć także tę związane z naszymi nadziejami, to prosimy Pana Boga, by pozostawił Cię Księżu Stanisławie w naszej wspólnotie na długie kolejne lata. Z radością bowiem obserwujemy, te zmiany, które dzięki Twoim staraniom zaszły w naszej Świątyni, ale przede wszystkim jesteśmy wdzięczni za łaski, które dzięki Twojej modlitwie przemieniają nasze serca.

Życzymy Ci na kolejne lata posługi kapłańskiej, by Boża miłość i błogosławieństwo zawsze i wszędzie Cię ogarniało, by Chrystusowy pokój gościł w Twoim sercu i towarzyszyli Ci przyjaciele, z którymi łatwiej znieść trudy i dzielić radości życia.

Serdecznie życzymy dobrego zdrowia i długich lat życia oraz sił do kontynuowania misji kapłaństwa.

Bóg zapłać za wszelkie dobro Księżu Proboszczu.

Bogu niech będą dzięki.

ks. Konstanty Damrot (1841-1895)

Maj

Od południa wieje chłodny wiatr i łany suszy;
W gaju nuci już swobodny słowik; z pełnej duszy.
Strumyk buja wśród olszyny po zielonej łące,
A roznoszą woń z doliny kwiatów już tysiące;
Martwą ziemię w krasny raj, zamienił zwycięski maj.

Komu w piersi czule bije serce, lub kto chory
Niech przystąpi i napije się wśród krótkiej pory,
Z zdroju życia i natury, wnet odzyska siły:
Z czoła znikną smutne chmury – maj to zdziała miły.
Chodźcie poznać ziemski raj. Póki pora, póki maj.

Władysław Kwoczyński

Z parafii Bratkowice

Od początku 2024 r. w bratkowickiej parafii pw. św. Jana Chrzyciela, dzięki zaangażowaniu ks. kan. Józefa Książka – proboszcza oraz ofiarności i pracy parafian, wykonano wiele prac ulepszcających wnętrze świątyni. Już w lutym tegoż roku kościół wzbogacił się o nowy obraz olejny, przedstawiający postać św. Józefa z dzieciątkiem Jezus. Jego autorka jest p. Lucyna Gnievek – miejscowa malarka. Obraz ten został starannie oprawiony w solidne dębowe ramy, które wykonał stolarz z sąsiednich Klęczan. Od 6 maja 2024 r. ten piękny obraz zdobi ścianę nawy bocznej od strony północnej, gdzie znajduje się ołtarz z figurką Matki Bożej Fatimskiej. Przypomnę, że p. Lucyna Gnievek w 2004 r. namalowała kopię obrazu Matki Bożej Częstochowskiej. Obraz ten został uroczystie poświęcony 4 czerwca 2004 r. przez ks. bp. Kazimierza Górnego – Biskupa Rzeszowskiego, który przebywał w bratkowickiej parafii w związku z uroczystą peregrynacją kopii cudownego obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w dniach 4-5 czerwca 2004 r. Obraz ten zdobi obecnie ścianę w nawie głównej kościoła od strony północnej.

Również na początku 2024 r. s. Marta Przywara – nasza rodaczka, która od kilkunastu lat pełni posługę misyjną w sąsiedniej Ukrainie (obecnie jest przełożoną prowincji w Boryspolu k. Kijowa) podarowała do bratkowickiego kościoła obraz olejny z wizerunkiem św. Charbela. Namalował go tamtejszy malarz. Także ten obraz świętego, został oprawiony w dębowe ramy i od 6 maja 2024 r. zdobi ścianę nawy bocznej od strony południowej. Znajduje się tu ołtarz z obrazami olejnymi: Jezusa Mił-

Obraz olejny św. Józefa z Dzieciątkiem Jezus i św. Charbela.

siernego, św. Jana Pawła II i św. Faustyny oraz relikwie m.in. św. Jana Pawła II, św. Faustyny, św. Ojca Pio i św. Charbela, umieszczone w relikwiarium. Prace związane z umieszczeniem obrazów św. Józefa i św. Charbela na ścianach nawy bocznych, wykonał p. Łoboda – stolarz z Klęczan wraz z pomocnikiem.

Ponadto w maju 2024 r., dzięki zaangażowaniu i determinacji ks. J. Książka – proboszcza, położono mosiężne elementy glorii wokół tabernakulum w prezbiterium. Prace demontażowe i montażowe, wykonał Józef Ząbczyk z Zastawia wraz ze swoim synem. Oni też zamontowali ozdobne obramowanie wokół relikwiarium w nawie bocznej od strony południowej.

Także w nawie bocznej od strony północnej pomalowano ścianę, stanowiącą tło ołtarza z figurką Matki Bożej Fatimskiej. Kolor ściany jest teraz blade-niebieski, dobrany do koloru sukni Matki Bożej. Odnowiony został również łukowaty napis nad figurką Matki Bożej, nadając mu kolor matowego złota. Prace malarskie wykonał Józef Jucha z Sitkówki. Tak odnowiony ołtarz stał się bardziej wyrazisty i piękniejszy. W tym okresie zakupiono ozdobny relikwiarz na relikwie bł. Rodziny Ulmów z Markowej, która 10 września 2023 r. została wyniesiona na ołtarze. Relikwiarz ufundowali rodzice dzieci, które 12 maja 2024 r. przystąpiły do Pierwszej Komunii Świętej. ■

Ołtarz główny z położoną glorią wokół tabernakulum.

Prace malarskie przy ołtarzu wykonał Józef Jucha.

Odnowiony ołtarz Matki Bożej Fatimskiej. Obok obraz św. Józefa.

Ołtarz Pana Jezusa Miłosiernego. Obok obraz św. Charbela.

Strażacy u stóp Matki Bożej Saletyńskiej w Dębowcu

„(...) Ludzie munduru wiedzą co to znaczy służba, wiedzą co to znaczy niezwykle powołanie i wierność zawołaniu: Bogu na chwałę, ludziom na ratunek (...)”.

Ks. bp Jan Wątroba
– Biskup Rzeszowski

W niedzielne popołudnie 19 maja 2024 r. już po raz kolejny, kilkuset strażaków zawodowych i ochotników z całego Podkarpacia, uczestniczyło w VII Diecezjalnej Pielgrzymce Strażaków Państwowej i Ochotniczych Straży Pożarnych do Sanktuarium Matki Bożej z La Salette w Dębowcu koło Jasła. Przybyli tu licznie na czele z Podkarpackim Komendantem Wojewódzkim PSP st. bryg. Tomaszem Baranem oraz wiceprezesem Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Związku OSP RP dh. Stanisławem Święchem, by u stóp Matki Bożej Płaczącej, dziękować Jej za dotychczasową opiekę i prosić o potrzebne łaski na kolejne dni strażackiej służby drugiemu człowiekowi. Wśród nich byli m.in. przedstawiciele samorządów wszystkich szczebli, komendanci miejscy i powiatowi PSP, przedstawiciele Związku OSP RP, emerytowani strażacy zawodowi, druhowie seniorzy, młodzieżowe i dziecięce drużyny pożarnicze, sympatycy pożarnictwa oraz delegacja druhow bratkowickiej OSP w składzie: Tadeusz Bednarz, Piotr Jucha, Robert Kwas, Władysław Jucha, Andrzej Bednarz – kronikarz OSP oraz poczet sztandarowy: Piotr Wojton, Ro-

bert Selwet i Grzegorz Pięta. Przewodził im ks. kan. Józef Książek – proboszcz, a jednocześnie kapelan strażaków powiatu rzeszowskiego i miejscowej OSP. Uroczystość ubogaciło swoją obecnością 30 pocztów sztandarowych jednostek PSP i OSP, które oddały należny hołd i pokłon Matce Bożej Saletyńskiej.

Uroczysta Eucharystia

Najważniejszym punktem tej majowej strażackiej pielgrzymki, była uroczysta Msza św. koncelebrowana, sprawowana na ołtarzu polowym na placu sanktuarijnym obok bazyliki mniejszej. Przewodniczył jej ks. bp Jan Wątroba – Ordynariusz Diecezji Rzeszowskiej. W koncelebrze uczestniczyli: ks. Marcin Sitek MS – Kustosz Sanktuarium w Dębowcu, ks. st. bryg. dr Jan Krynicki – krajowy duszpasterz strażaków, ks. Paweł Samborski – kapelan strażaków województwa podkarpackiego, ks. Tadeusz Wawryszko – kapelan strażaków powiatu jasielskiego, ks. Bogusław Bogaczewicz – kapelan strażaków powiatu strzyżowskiego, ks. kan. Józef Książek – kapelan strażaków powiatu rzeszowskiego oraz księża kapelani pełniący posługę duszpasterską w pozostałych jednostkach PSP i OSP na terenie Podkarpacia. Podczas Eucharystii modlono się wspólnie, dziękując braci strażackiej za ofiarną służbę na rzecz ratowania życia ludzkiego i mienia, prosząc jednocześnie o Boże błogosławieństwo,

opiekę Matki Bożej i św. Floriana dla wszystkich strażaków i ich rodzin. Okolicznościową homilię wygłosił ks. bp J. Wątroba.

W słowach skierowanych do wszystkich uczestników strażackiej pielgrzymki Biskup Rzeszowski, powiedział: „(...) Drodzy Strażacy, przybyliście tu do Matki Bożej, by w Jej domu przede wszystkim dziękować za wszystkie otrzymane łaski, za każdy szczęśliwy powrót z akcji. Za opiekę Waszego Patrona Świętego Floriana. Przybywacie także, by prosić o nowe, kolejne łaski. By upraszać przychylność, życzliwość, obecność Matki Najświętszej w Waszym życiu osobistym, rodzinnym i zawodowym. Pielgrzymka to także okazja, by przepraszać. Jednym z wymiarów każdej pielgrzymki jest ten wymiar pokuty. Tak było dawniej i oby tak pozostało. Ojcowie spowiednicy oczekują w konfesjonatach. Każdy, kto chciałby się dzisiaj pojednać z Bogiem, zyskać potrzebne nam wszystkim łaski, może skorzystać. To jest ważny moment i akcent każdej pielgrzymki. (...) Ludzie munduru wiedzą co znaczy służba. Wiedzą co to znaczy to niezwykle powołanie i wierność zawołaniu: „Bogu na chwałę, ludziom na ratunek”. Dziękujemy Wam serdecznie za tę Waszą dyspozycyjność, za ten pośpiech, by ratować człowieka, jego życie, zdrowie, dobytek, mienie. Być zawsze gotowym do niesienia pomocy – właśnie za tę gotowość Wam dziękujemy, cenimy i chylimy dzisiaj czoła przed Waszymi Sztandarami. Dziękując, jedno-

Strażacy podczas pielgrzymki.

chętnie prosimy, by tak było zawsze, by strażacy w tej służbie zawsze pamiętali o tym, że Bóg wybrał ich, obdarzył niezwykłym powołaniem i chce wspierać w każdym momencie ich życia (...)"

Uroczystą oprawę muzyczną Mszy św. zapewnili m.in. Orkiestra Dęta Ochotniczej Straży Pożarnej z miejscowości Gać w powiecie przeworskim oraz Chór Mieszany *Missionis* z parafii św. Józefa w Skołoszynie. Służbę liturgiczną ołtarza sprawowali druhowie z OSP w Bączalu Dolnym oraz członkowie młodzieżowej drużyny pożarniczej przy OSP w Lipnicy

Dolnej. Ponadto w uroczystej ceremonii procesyjnej przeniesienia figury Matki Bożej Płaczącej oraz figurki św. Floriana na podwyższenie ołtarza polowego, uczestniczyli członkowie OSP z Zaczernia w powiecie rzeszowskim. Tę zaszczytną rolę druhowie tej jednostki, sprawują godnie i niezmiennie od kilku lat.

Zakończenie

Na zakończenie pielgrzymki odbył się strażacki piknik, podczas którego gości zaproszonych i strażaków poczę-

stowano tradycyjną grochówką. Były też koleżeńskie rozmowy ze strażakami z innych jednostek OSP, uczestniczących w pielgrzymce. Ponadto można było obejrzeć i podziwiać z bliska zabytkowy samochód strażacki *Chevrolet*, którym do Dębowca przyjechali druhowie z OSP w Kołaczycach. Nie brakowało chętnych do fotografowania się na tle tego pięknego samochodu pożarniczego. Tegoroczna pielgrzymka była dla strażaków wyjątkowym przeżyciem religijnym i duchowym...

Uroczyste przeniesienie figurki Matki Bożej Saletyńskiej na podwyższenie ołtarza polowego.

Eucharystii przewodniczył ks. bp. Jan Wątroba w asyście księży kapelanów.

Goście zaproszeni. W środku st. bryg. Tomasz Baran – podkarpaccy komendant wojewódzki PSP.

Strażacy z OSP Bratkowice podczas Mszy św. Od lewej Robert Kwas, Piotr Jucha, Władysław Jucha i Tadeusz Bednarz.

Grochówka wszystkim smakowała.

Pamiątkowe zdjęcie na tle Sanktuarium Matki Bożej Saletyńskiej w Dębowcu. Od lewej – R. Selwet, R. Kwas, G. Pięta, T. Bednarz, P. Wojton, ks. J. Książek, Wł. Jucha, P. Jucha.

Fot. A. Bednarz

Władysław Kwoczyński

Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa

Tegoroczna Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa (30.05.2024 r.), nazywana powszechnie Bożym Ciałem, rozpoczęła się w bratkowickim kościele parafialnym Mszą św. koncelebrowaną, której przewodniczył ks. kan. Józef Książek – proboszcz parafii.

W koncelebrze uczestniczyli księża: ks. Tadeusz Kawalec – wikariusz, ks. Bogusław Grędyśa – proboszcz parafii pw. św. Józefa Robotnika w Angarsku na Szebińcu, ks. Edward Kwoka – emeryt, niedawno powrócił z pracy duszpasterskiej w USA (obaj są rodakami z Bratkowic). Okolicznościową homilię do wiernych, wygłosił ks. T. Kawalec.

Po zakończeniu Mszy św. wierni, wyruszyli w barwnej procesji eucharystycznej z Najświętszym Sakramentem. Zatrzymywali się tradycyjnie przy czterech ołtarzach polowych, gdzie odczytywane były fragmenty Ewangelii. W procesji uczestniczyli, oprócz licznej rzeszy wiernych, księża: ks. kan. Józef Książek – proboszcz, ks. Tadeusz Kawalec i ks. Józef Buczyński – wikariusze, ks. Bogusław Grędyśa, oraz organista Wojciech Pazdan.

Uroczystość Bożego Ciała stwarza szczególną okazję do rozważania tajemnicy Eucharystii. Jest też okazją do manifestowania wiary wobec Najświętszego Sakramentu. Jak co roku w procesji najbardziej widoczni byli miejscowi

strażacy ochotnicy. Tradycyjnie przypadł im w udziale zaszczyt niesienia baldachimu i chorągwi kościelnych oraz zabezpieczanie ruchu drogowego na trasie przejścia procesji. W tej barwnej rozmodlonej i rozśpiewanej procesji, uczestniczyli licznie parafianie, małe dziewczynki w białych sukienkach posypujące kolorowe płatki kwiatów na drodze niesienia przez księdza monstrancji z Najświętszym Sakramentem oraz chłopcy w białych komeżkach dzwoniący dzwoneczkami. To wszystko tworzyło niezwykle radosną i odświętną atmosferę, nadając procesji wyjątkowo uroczysty charakter.

Dziewczynki posypywały drogę płatkami kwiatów, a chłopcy dzwoniли dzwoneczkami.

Baldachim niosą druhowie – M. Leja, J. Górski (z przodu) oraz T. Bednarz i R. Franczyk (z tyłu). Monstrancję z Najświętszym Sakramentem niesie ks. J. Buczyński.

W każdym roku barwną oprawą procesji eucharystycznej są cztery ołtarze polowe, usytuowane wzdłuż drogi powiatowej od centrum wsi w kierunku Czarnej Sędziszowskiej. Wzniesiono je na terenie posesji: Ochotniczej Straży Pożarnej (na tle zabytkowej sikawki) oraz państwa: Przywarów, Chmajów i Lejów. Można było zauważyć, że wszystkie ogrodzenia na trasie przejścia procesji, były odświętnie przystrojone przez mieszkańców kwiatami, wstążeczkami itp. Przy ostatnim czwartym ołtarzu ks. kan. J. Książek, udzielił wszystkim uczestnikom procesji uroczystego błogosławieństwa. Ponadto podziękował wszystkim parafianom za wykonanie pięknych ołtarzy, dając w ten sposób świadectwo wiary. Podziękował również małym dziewczynkom za posypywanie płatków kwiatów podczas procesji, chłopcom za dzwonenie dzwoneczkami, strażakom za obsługę procesji, a parafianom za liczny udział w procesji. Wykonawcy czwartego ołtarza na posesji państwa Lejów,

przygotowali ponad sto niedużych chlebów, które uczestnicy procesji mogli zabrać do domu, by podzielić się nimi z bliskimi.

W tym roku w pomoc przy wykonaniu tych ołtarzy i ich przystrojenie kwiatami, zaangażowali się mieszkańcy m.in. Piasków, Końca, Czekaja, Sitkówki i Klepaka. Wzniesione na chwałę Bożą ołtarze polowe, bogato przyozdobione kwiatami, tworzyły wyjątkowo piękną całość, podkreślając jednocześnie szczególnie podniosły charakter uroczystości Bożego Ciała. W estetycznym wystroju ołtarzy polowych, przeważały elementy religijne, co świadczy o głębokiej wierze parafian.

Międzynarodowy Dzień Rodziny

15 maja przypada Międzynarodowy Dzień Rodzin ustanowiony w 1993 roku przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych.

To święto wszystkich rodzin, zarówno tych bardziej, jak i mniej tradycyjnych, bo każda zasługuje na szacunek, wsparcie i zrozumienie. Obchody Międzynarodowego Dnia Rodzin doskonałą okazją dla podkreślenia, jak istotne jest zachowanie równowagi między życiem zawodowym i rodzinnym, jak niezwykle ważne są relacje międzypokoleniowe oraz partnerstwo w wychowaniu dzieci. Wyniki wielu badań wskazują, że nasze poczucie szczęścia są w sporej mierze determinowane jakością relacji rodzinnych. Oparcie, jakie znajdujemy w najbliższych daje nam siłę do zmagania się z zaskakującą i trudną nową rzeczywistością.

Najpiękniejszy majowy dzień... 26 maja zakwita miłością i wdzięcznością dla Mam. To święto nie liczy lat, nie wychodzi z mody. Żyje w uczuciach dziecka do Matki, by majową porą zostać wypowiedziane. Pamiętamy o naszych ukochanych Mamach. Ślemy ciepłe myśli, życzenia i wspominamy wspólne radosne chwile. Dla niektórych z nas to już tylko wspomnienia...

Jeszcze wciąż bardzo świeże w naszej pamięci bolesne doświadczenia pandemii i izolacji ukazały dobitnie, jak kluczowe znaczenie mają dobre relacje rodzinne. Przymusowa rozłąka podyktowana troską o zdrowie członków naszych rodzin, szczególnie tych starszych i schorowanych, uświadomiła wszystkim wagę rodzinnych więzi. Oparcie, jakie znajduje się w najbliższych dodaje sił do zmagania się z zaskakującą i trudną coraz to nową rzeczywistością.

Gmina Świlcza realizuje strategię polityki prorodzinnej

Prowadzi wiele rozmaitych dedykowanych rodzinom akcji i kampanii Wspomnę tylko angażowanie rodzin do

impresz rocznicowych ogólnopolskich przez przedszkola, szkoły, kluby specjalistyczne działające aktywnie w gminie ze współpracą z instytucjami i organizacjami, w tym Gminnym Centrum Kultury Sportu i Rekreacji Gminy Świlcza z/s w Trzcianie.

W Międzynarodowym Dniu Rodzin pamiętajmy, by ciepło rodzinne nie było tylko pustym frazesem. Okazujmy, nie tylko od święta, serdeczność naszym najbliższym, ale i dalszym krewnym. Pamiętajmy, że szczęśliwa rodzina to taka, która zapewnia poczucie bezpieczeństwa, zrozumienie, szacunek i miłość wszystkim jej członkom!

Wszystkim Matkom i Ojcom za miłość, oddanie i trud wkładany w wychowanie swoich dzieci, składamy podziękowania i życzenia, by życie rodzinne, tak ważne dla Polaków, było nadal wartością bezcenną i najwyższą.

Mamo, wołam twoje imię.

Znowu jesteś przy mnie

Jak za dawnych lat.

Widzę znów nasz dom

Ciebie, Mamo, w nim,

Wspominam stary klon

Ciemny i wysoki jak dym

O, Mamo, w sercu cię kołyszę

List do ciebie piszę...

(Fragment piosenki z roku 1964 pt. „Do Ciebie Mamo”, śpiewanej przez Violetę Villas. Autorzy tekstu: Mirosław Łebkowski, Stanisław Werner; kompozytor: Adam Skorupka)

Bliskie, serdeczne relacje z rodziną i krewnymi to podstawa szczęśliwego funkcjonowania każdego z nas.

Międzynarodowy Dzień Rodziny jest dla nas ważnym świętem. Tego dnia – zgodnie z duchem akcji „Dwie godziny dla rodziny” – wszyscy wracamy do domów dwie godziny wcześniej, aby cieszyć się większą ilością czasu z najbliższymi. Aktywność zalecana!

Na czas Święta Rodziny zapominamy o laptopach, tabletach czy komórkach! Chwytny za skakankę, piłkę, „zośkę”. Gramy w planszówki, karty, statki, „Państwa – miasta”. Wskakujemy na rowery, hulajnogi, do kajaków. Po prostu odkrywamy radość z bycia razem z rodziną.

Wszystkiego najlepszego!

Słowa rymów dziecięcych składamy naszym Rodzicom życzenia długich lat w zdrowiu, uśmiechów losu i wszelkiej pomyślności.

„Dziś dla Ciebie, **Mamo**,
Świeci słońce złote.
Dla ciebie na oknie
Usiadł barwny motyl.
Dziś dla Ciebie, mamo,
Płyną białe chmurki
A wiatr je układa
W świąteczne laurki”. (...)

W. Ściśłowski

Tatku, tatku coś Ci dam?
jedno serce, które mam,
a w tym sercu róży kwiat
tatku, tatku żyj sto lat”.

Dzieci z gminy Świlcza

Czy dziś wyobrażamy sobie Święto Rodziny w kraju ogarniętym wojną?

537 dzieci zginęło już przez działania wojenne w Ukrainie od początku wojny w lutym 2022 r. (dane są niestabilne). Mordercy rosyjscy atakują szkoły żłobki i przedszkola, nie mówiąc o osiedlach ludzkich. Oto jak pisze ukraińska młoda poetka Iwanna Holub: – *Wojna zabrała sobie jakąś część każdego z nas.*

Czy Ty widzisz Boże?

Ten ogród Oliwny
I kielich łąz pełny, aż po brzegi
Brakuje słów...
Skąd czerpać siły,
Żeby wzmocnić w sobie
Ducha walki?
Jak wzbudzić w sobie wytrzymałość?
Jak uratować zapłakane szczęście?
Jak przestać nosić
W swoim sercu grób..
Dlaczego z dala stoisz o, Panie?
W czasach ucisku się kryjesz”

(Psalm 10 – wymyki pisma Parafii Rzymsko-Katolickiej w Równem na Ukrainie)

(inf. wł.)

Żołnierze wyklęci

NIEZŁOMNI, WYKLECI, PRZYWRÓCENI PAMIĘCI...

Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie...

Pragnąc wychować nowe pokolenie młodzieży w duchu miłości wobec Ojczyzny, należy wskazać im wzorce godne podziwu i naśladowania. Dlatego też 25 lutego br. Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Bratkowicach przygotowała uroczysty apel z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, który odbył się w parafialnym kościele w Bratkowicach. To państwowe święto,

ustanowione w 2011 r. ma honorować żołnierzy i bojowników podziemia niepodległościowego i antykomunistycznego działającego w latach 1944-1963.

Przez wiele lat pamięć o tych ludziach trwała jedynie w umysłach Polaków. Oficjalne źródła nie wspominały o „wyklętych bohaterach”. Żołnierze, którzy nie zgodzili się z komunistycznym reżimem musieli zapłacić naj-

wyższą cenę, czyli cenę życia. Byli więzieni i katowani, lecz nie złamali przysięgi żołnierskiej i swoich przekonań.

Dzień 1 marca jest datą symboliczną dla najnowszej historii Polski. Tego dnia, w 1951 r., na terenie mokotowskiego więzienia w Warszawie, zostali zamordowani członkowie IV Zarządu Głównego Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”. Wśród siedmiu skazanych przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie byli: prezes Zarządu płk Łukasz Ciepliński ps. „Pług”, mjr Adam Łazarowicz, por. Józef Rzepka, kpt. Franciszek Błażej, por. Józef Batory, Karol Chmiel i mjr Mieczysław Kawalec. Wszyscy skazani zostali zabici tzw. metodą katyńską – strzałem w tył głowy.

Pierwsza część obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych rozpoczęła się montażem słowno-muzycznym w wykonaniu uczniów starszych klas. Następnie ks. proboszcz Józef Książek odprawił Mszę Świętą w intencji Ojczyzny. Uroczystości uświetniły poczty sztandarowe: Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Szkoły Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II oraz NSP im. Żołnierzy Armii Krajowej.

Narratorzy – Julia Dworak oraz Adam Kardyka wyjaśnili, kiedy i dlacze-

Poczty sztandarowe młodzieży w świątyni.

Patriotyzm to nasz zaszczyt i obowiązek.

Wyklęci! Cześć Wam i chwała! Na wieki!

go obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Następnie uczniowie poprzez patriotyczne wiersze, pieśni żołnierskie i prezentacje multimedialną oddali hołd bohaterom, którzy mieli umrzeć na wieczność i nigdy już nie zaistnieć w świadomości kolejnych

pokoleń Polaków. Przedstawione zostały wybrane sylwetki żołnierzy drugiej konspiracji m.in.: najodważniejszego z odważnych – rtm. Witolda Pileckiego, mjr. Zygmunta Szendzielarza, ppłk. Łukasza Cieplińskiego, mjr. Mieczysława Kawalca i wielu innych, którzy nie

zaakceptowali przejęcia władzy w Polsce przez komunistów. Bohaterowie ci, podobnie jak Danuta Siedzikówna „Inka” w chwili najcięższej próby zachowali się jak trzeba.

W uroczystościach wzięli udział zaproszeni goście m.in.: Sławomir Styka – Wójt Gminy Świlcza, który w swoim przemówieniu podkreślił rolę patriotycznych ideałów w życiu współczesnej młodzieży, Wojciech Słowik – Sekretarz Urzędu Gminy, Tomasz Wojton – Przewodniczący Rady Powiatu Rzeszowskiego, Sławomir Miłek – radny Rady Powiatu Rzeszowskiego, Katarzyna Wdowik – prezes TMZB, uczniowie, nauczyciele, rodzice i mieszkańcy Bratkowic.

W ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych NSP w Bratkowicach zorganizowała młodzież szkolny konkurs historyczny pt.: „Józef Rzepka – syn ziemi bratkowickiej”, który cieszył się dużym zainteresowaniem okolicznych szkół. Nagrody dla wszystkich laureatów zostały ufundowane przez przewodniczącego Rady Powiatu Rzeszowskiego Tomasza Wojtona. ■

Władysław Kwoczyński

Uroczysta majówka

Mieszkańcy Bratkowic od wielu lat uroczyste obchodzą kolejne rocznice uchwalenia Konstytucji 3 Maja. W tym roku to już 233. rocznica, tego ważnego dla Polaków wydarzenia historycznego. Uroczystość w Bratkowicach odbyła się 4 maja 2024 r. przed kapliczką – pomnikiem „Grunwald” z figurką Matki Bożej Królowej Polski, by odnowić dawne tradycje związane z tym miejscem kultu religijnego i patriotycznego. To w tym miejscu przez kilkadziesiąt lat od chwili wzniesienia kapliczki w 1910 r. dla uczczenia 500. rocznicy zwycięskiej bitwy nad Krzyżakami pod Grunwaldem w 1410 r. – mieszkańcy Bratkowic i młodzież szkolna, gromadzili się, by z okazji świąt państwowych, modlić się o wolność i niepodległość Polski. W tym okresie historycznym nasza Ojczyzna była pod zaborami trzech obcych państw, a Bratkowice należały do parafii w sąsiedniej Mrowli. Wtedy było to jedno z niewielu ważnych miejsc, gdzie gromadzili się bratkowiczanie, by wspólnie modlić się i śpiewać pieśni wielbiące Matkę Bożą.

Mieszkańcy zgromadzili się przed kapliczką

Tak było również w sobotnie popołudnie 4 maja 2024 r. Przed kapliczką – pomnikiem „Grunwald” w Sitkówce,

zebrali się licznie parafianie wraz z księżmi: ks. Pawłem Matuszewskim – notariuszem Kurii Diecezjalnej w Rzeszowie, ks. kan. Józefem Książkiem – proboszczem i ks. Tadeuszem Kawalcem – wikariuszem oraz z miejscowym organistą Wojciechem Pazdanem. Podniosłej rangi tej uroczystej majówki, nadała kompania honorowa miejscowej Ochotniczej Straży Pożarnej z poczetem sztandarowym oraz poczet sztandarowy Towarzystwa Miłośników Ziemi Bratkowickiej. Przed

W drodze do kapliczki Grunwald w Sitkówce.

Uroczysta majówka przed kapliczką Grunwald.

Po wspólnej modlitwie przed kapliczką wszyscy na czele z księżmi, udali się do kościoła.

Strażacy podczas uroczystej Mszy św.

Pamiątkowe zdjęcie przed kościołem.

kapliczką ks. kan. J. Książek, przybliżył wszystkim zgromadzonym historyczny okres Polski będącej pod zaborami i trudnej drodze do niepodległości. Przypominał również historyczne wydarzenie związane z uchwaleniem w 1791 r. bardzo ważnej dla Polski i Polaków Konstytucji 3 Maja (pierwszej w Europie po Stanach Zjednoczonych Ameryki). „Mieszkańcy Bratkowic – powiedział ksiądz pro-

boszcz, wykazali się wielką odwagą i patriotyzmem, wznosząc w 1910 r. kapliczkę z figurką Matki Bożej Królowej Polski, dla upamiętnienia 500. rocznicy zwycięskiej bitwy pod Grunwaldem w 1410 r. Tu przed kapliczką modlili się wspólnie w intencji Ojczyzny i o jej wolność. Owocem modlitw całego narodu polskiego było – osiem lat później – odzyskanie przez Polskę Niepodległości w 1918 r.,

po 123. latach zniewolenia przez trzech zaborców: Niemcy, Rosję i Austrię.

Uroczysta procesja i Msza św.

Po wystąpieniu ks. J. Książka przed kapliczką, wyruszyła procesja wiernych do kościoła, w czasie której ks. Paweł Matuszewski prowadził Różaniec Fatimski z rozważaniami tajemnic różańcowych. Przed wejściem do kościoła wierni, zatrzymali się na placu przykościelnym przed Krzyżem Misyjnym, odmawiając wspólnie modlitwę różańcową.

Kontynuacją uroczystej majówki w tym dniu w Bratkowicach, były obchody Dnia Strażaka i św. Floriana – Patrona straży pożarnych. Z tej okazji w miejscowym kościele parafialnym, koncelebrowana była uroczysta Eucharystia w intencji Ojczyzny oraz bratkowickich strażaków i ich rodzin. Przewodniczył jej ks. P. Matuszewski w asyście ks. kan. J. Książka i ks. T. Kawalca. Modlono się wspólnie o pomyślność dla wszystkich strażaków, o Boże błogosławieństwo oraz opiekę Matki Bożej za wstawiennictwem św. Floriana – Patrona strażaków. Okolicznościową homilię wygłosił ks. P. Matuszewski. Mówił on o przesłaniu Matki Bożej Fatimskiej do wiernych, modlitwie różańcowej i nawróceniu... Wspominał też postać św. Floriana, jego poświęcenie i odwagę w obronie wiary chrześcijańskiej, za którą poniósł śmierć męczeńską. Kaznodzieja mówił również o ofiarności strażaków w niesieniu pomocy bliźnim w razie zagrożenia pożarem, powodzią, czy innym zdarzeniem losowym oraz ratowaniu życia i mienia ludzkiego. We wspólnej modlitwie uczestniczyli, oprócz parafian i strażaków m.in. Dawid Homa – nowo wybrany wójt gminy Świlcza, Tomasz Wojton – przewodniczący Rady

Powiatu Rzeszowskiego oraz radni gminy reprezentujący sołectwo Bratkowice. Po zakończonej Mszy św. strażacy, drухowie seniorzy i goście zaproszeni udali się do pobliskiego Domu Strażaka, gdzie odbyło się okolicznościowe spotkanie integracyjne z tradycyjnym strażackim poczęstunkiem. Były koleżeńskie rozmowy i wspomnienia...

Słów kilka o kapliczce

Szczególne znaczenie w życiu religijnym, duchowym i patriotycznym dla mieszkańców Bratkowic od 114 lat, ma kapliczka – pomnik „Grunwald” w Sitkówce. Jak wspomniałem wcześniej, została ona wzniesiona i ufundowana przez mieszkańców w 1910 r. W sierpniu tegoż roku, odbyło się jej uroczyste poświęcenie, którego dokonał ksiądz z parafii w Mrowli. Po tej podniosłej ceremonii przed kapliczką, odprawiona została Msza św. polowa z udziałem licznej rzeszy wiernych oraz dzieci i młodzieży z miejscowej szkoły podstawowej nr 1 w centrum wsi. Przybyła też orkiestra dęta, strażę ogniove z okolicznych wsi oraz miejscowi strażacy. Uroczystość odsłonięcia i poświęcenia kapliczki, uświetniła obecność mężczyzn przebranych na wzór m.in. rycerzy polskich z okresu bitwy pod Grunwaldem, husarzy, kosynierów i innych, którzy odegrali znaczącą rolę w obronie państwa polskiego w różnych jego okresach historycznych.

W okresie międzywojennym parafianie, strażacy i młodzież miejscowych szkół, gromadzili się licznie przed kapliczką „Grunwald”, by modlić się gorliwie i świętować kolejne rocznice grunwaldzkiej Viktorii, uchwalenia Konstytucji 3 Maja, Narodowego Święta Niepodległości i świąt ku czci Matki Bożej. W okresie totalitarnych rządów komunistycznych po drugiej wojnie światowej, władze zakazywały jakichkolwiek zgromadzeń religijnych i patriotycznych, m. in. przed kapliczką „Grunwald”. Dopiero na przełomie lat 1980/1990 po upadku komunizmu ludność, mogła swobodnie gromadzić się przed kapliczką. Tegoroczna uroczysta majówka zorganizowana przed tą historyczną kapliczką – pomnikiem z zabytkową figurką Matki Bożej Królowej Polski i wspólna modlitwa, była swego rodzaju powrotem do patriotycznych tradycji sprzed lat...

Kapliczka – pomnik „Grunwald” to jeden z najstarszych i najcenniejszych obiektów kultu religijnego w Bratkowicach, ufundowanych przez mieszkańców tej wsi w 1910 r. Kapliczkę wykonał Piotr

Kulka z Tarnowa (1910) o czym świadczył napis wykuty w dolnej części cokołu z tyłu kapliczki (obecnie zakryty płytami granitowymi). Wykonana była z piaskowca. Podstawę kapliczki stanowiły cztery zmniejszające się ku górze stopnie, na których umieszczony był cokół zwężający się ku górze. Na frontowej ścianie cokołu wykuty był stylizowany orzeł polski pomalowany na biało na czerwonym tle. Poniżej wykuty był napis: „Grunwald 1410-1910”. Na górze cokołu w metalowej oszklonej wnęce, umieszczona była figurka Matki Bożej Królowej Polski (wys. ok. 80 cm). Kapliczka pomalowana była na jasnoniebieski kolor. Otoczona była metalowym ozdobnym ogrodzeniem. Obok rosły dwa okazałe świerki. Kapliczka wpisana jest do rejestru zabytków.

W 1999 r. kapliczka ta została gruntownie odnowiona. Jej cokół obłożono płytami granitowymi. Na frontowej części cokołu umieszczono granitową tablicę, na której wygrawerowano napis: „Grunwald 1410-1910, Odnowiony: 1999 r.”; a wyżej wizerunek orła polskiego odlanego w brązie. Na cokole kapliczki umieszczono oszkloną obudowę z PCV, a wewnątrz postawiono zabytkową figur-

Kapliczka – pomnik Grunwald w Sitkówce, 2024 r.

Fot. Andrzej Bednarz

kę Matki Bożej Królowej Polski. Prace kamieniarskie wykonał Mieczysław Majka z Krzywej k. Sędziszowa Małopolskiego. W 2010 r. z okazji 600-lecia zwycięskiej bitwy nad Krzyżakami pod Grunwaldem w 1410 r., przeprowadzono kolejną renowację kapliczki. Z cokołu zdjęto oszkloną obudowę z PCV, a w jej miejsce zamontowano nowe metalowe, styli-

zowane zadaszanie (nie oszklone), pod którym umieszczono zabytkową figurkę Matki Bożej Królowej Polski. Na frontowej istniejącej płycie granitowej cokołu, wygrawerowano dodatkowo poniżej: „Odnowiony – 2010 r.” Ponadto na drugim stopniu podstawy kapliczki po obu stronach cokołu, zamontowano dwa metalowe stylizowane miecze, na wzór tych spod Grunwaldu. Andrzej Ryczek – wykonawca metalowych elementów kapliczki, wykonał też nowe metalowe, kute ogrodzenie wokół kapliczki. Obok kapliczki ustawione są metalowe maszty, na których umieszczone są flagi: narodowa i Maryjna.

Warto przypomnieć, że 11 lipca 2010 r. w Bratkowicach odbyły się gminne obchody 600-lecia bitwy pod Grunwaldem. Organizatorami tej patriotycznej uroczystości byli wspólnie: Urząd Gminy w Świlczy i Towarzystwo Miłośników Ziemi Bratkowickiej. Z tej okazji w miejscowym kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela, koncelebrowana była Msza św., której przewodniczył ks. Władysław Jagusztyn – kapelan Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Rzeszowie. W koncelebrze uczestniczyli: ks. kan. Józef Książek – proboszcz, ks. Jacek Lewicki – rodak z Bratkowic i ks. Sławomir Piętoski – wikariusz w parafii pw. Podwyższenia Krzyża w Rzeszowie. Po Mszy św. wszyscy uczestnicy uroczystości udali się pod kapliczkę – pomnik „Grunwald” w Sitkówce. Na czele barwnej kolumny tej patriotycznej uroczystości podążała banderia konna z jeźdźcami w strojach regionalnych, Orkiestra Dęta OSP w Głogowie Młp. z dziewczęcą grupą paradną, poczty sztandarowe: OSP Bratkowice, miejscowych placówek oświatowych oraz przedszkolaki w strojach ludowych i mieszkańcy Bratkowic. Następnie odbyła się szczególnie podniosła ceremonia poświęcenia odnowionej w lipcu 2010 r. kapliczki – pomnika „Grunwald” z figurką Matki Bożej Królowej Polski. Aktu poświęcenia dokonał ks. Wł. Jagusztyn w asyście księży. Po tej szczególnie uroczystej chwili, okolicznościowe przemówienia wygłosili, m.in. Józef Jodłowski – Starosta Rzeszowski i Wojciech Wdowik – ówczesny Wójt Gminy Świlcza. Po uroczystości przed pomnikiem „Grunwald” w miejscowym Zespole Szkół, odbyło się okolicznościowe spotkanie integracyjne z poczęstunkiem, wystawa prac miejscowych artystów malarzy, również tych z amatorskim talentem, a na placu przed budynkiem szkoły odbył się koncert strażackiej Orkiestry Dętej.

W gminie Świlcza znajduje się 14 obiektów o walorach krajoznawczych. Czy je znasz?

W gminie znajdują się obiekty o walorach turystycznych i krajobrazowych. 7 z nich – o walorach specjalistycznych, 1 obiekt o walorach wypoczynkowych i 2 w kategorii zdrowie. („Źródło: www.swilcza.com.pl z dnia 29 czerwca 2016 roku, Patrycja Żegleń, Jarosław Herbert).

I. Rezerwat przyrody „Zabłocie” – Na terenie lasu mieszanego, sosnowo-dębowego, będącego najbardziej naturalnym fragmentem dawnej Puszczy Sandomierskiej. Niemał w środku lasu, na północ od Bratkowic, znajduje się duży kompleks śródlęśnych stawów rybnych. Niedawno utworzono specjalne łowiska dla wędkarzy. Do tego celu został przeznaczony jeden staw o powierzchni 7 ha. Wstęp na łowisko jest płatny.

II. Stawy rybne w Trzcanie – dwa zbiorniki retencyjne o powierzchni 8 ha, znajdujące się w pobliżu użytku ekologicznego, na dawnych pastwiskach gromadzkich. Oddano je do użytku 10 września 2002 r. Zbiorniki są załączkami ośrodka rekreacyjnego dla mieszkańców Gminy. Średnia głębokość wynosi 1,2 m. Są to więc zbiorniki dość płytkie, stanowiące doskonałe środowisko do rozwoju karpia, szczupaka i karaśa. Właśnie ten ostatni gatunek mocno zdominował te wody stając się głównym gościem na zastawianych wędkach. Wzdłuż

brzegów, tuż nad wodą umieszczono sporo ławeczek. Dostęp do wody jest niczym nie ograniczony więc jednym spojrzeniem można ogarnąć wszystko to, co dzieje się dookoła. Drugi stawek jest jednak mniej widoczny, bo ginie z oczu w nieco zarośniętym sitowiem wschodnim brzegu.

III. Dwór i park krajobrazowy w Trzcanie – obecny charakter budynku piętrowego późno eklektycznego, o oszczędnym, lecz bardzo gustownym wystroju – mającego pozory raczej willi podmiejskiej, niż tradycyjnego dworu ziemskiego. Obrys dworu i jego orientacja nie uległy zmianie, natomiast wystrój niestety tak (po dwóch powojennych przebudowach, jedynie zewnętrzny wiernie utrzymany podczas remontu konserwatorskiego w 1976 r.).

Po wojnie w dworze mieściła się świetlica Samopomocy Chłopskiej, a decyzją z 11 sierpnia 1945 r. cały zespół (liczący jak obecnie ok. 11 ha) został przekazany Gminnej Szkole Rolniczej Męskiej, przekształconej później w Technikum Melioracyjne, a obecnie noszącej nazwę Zespół Szkół Techniczno-Weterynaryjnych w Trzcanie. Początkowo szkoła mieściła się w dworze. Początkiem lat 70-tych – częściowo na terenie parku, częściowo ogrodów warzywnych – wybudowano duży internat (nie odnaleziono wskazań lokalizacyjnych i planów), dwór przekształcono w dom nauczyciela, a w 1982 roku zdecydowano o niefortunnej lokalizacji nowego, okazałego budynku szkoły – w miejscu zadrzewień śródfolwarczych.

Na terenie parku założono boiska, korty tenisowe, przed elewacją frontową dworu zaprojektowano nowy, sztywny układ utwardzonych ścieżek. Prace remontowe i adaptacyjne oraz budowa nowych obiektów sprawiły, że teren parku został dość silnie uzbrojony.

Na terenie parku założono boiska, korty tenisowe, przed elewacją frontową dworu zaprojektowano nowy, sztywny układ utwardzonych ścieżek. Prace remontowe i adaptacyjne oraz budowa nowych obiektów sprawiły, że teren parku został dość silnie uzbrojony. bogato obsadzony drzewami, dominowały duże przestrzenie wolnych terenów użytkowych w postaci łąk kośnych lub trawników.

IV. Park podworski w Bratkowicach – bratkowicki park w obecnych granicach zajmuje powierzchnię 5,2 ha. Został

wpisany decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z siedzibą w Przemyślu jako dobro kultury do rejestru zabytków. Park stanowi pozostałość dawnego założenia dworsko-parkowego w Bratkowicach, funkcjonującego nieprzerwanie przynajmniej od XVI w. do 1908 r. W czasach Rzeczypospolitej Dwojga Narodów był ośrodkiem tzw. starostwa bratkowickiego, wchodzącego w skład dóbr królewskich. Od zaborcy austriackiego, który przejął dobra królewskiej kupili go w 1818 r. Turnauowie, następnie we władaniu Gabriela Jaworskiego, hr. Dominika Reya, Christianich i Adama Wiktora. Na podstawie analizy planu Raport z inwentaryzacji obiektów... 211 katastralnego z 1848 r. można stwierdzić, że park nigdy nie był bogato obsadzony drzewami, dominowały duże przestrzenie wolnych terenów użytkowych w postaci łąk kośnych lub trawników. Jedyнным obiektem małej architektury na terenie parku jest kapliczka św. Jana Nepomucena (niegdyś drewniana, obecnie murowana). Ponadto jest to w tej chwili jedyny już relikw dawnego terenu folwarcznego i jako taki zasługuje na ochronę.

V. Regionalny Dom Tradycji Ludowych – dnia 1.12.2011 roku decyzją Wójta Gminy Świlcza Wojciecha Wdowika Regionalny Dom Tradycji Ludowych w Trzcianie został przekazany pod zarząd Dyrektora Zespołu Szkół w Trzcianie.

W chwili obecnej Zespół Szkół w Trzcianie oferuje możliwość zwie-

dzania Domu Tradycji Ludowych osobom prywatnym, natomiast szkołom i placówkom oświatowym lekcje muzealne oraz warsztaty tematyczne na różnych poziomach nauczania. Oprowadzanie po „muzeum” oraz zajęcia tematyczne realizuje Zbigniew Lis.

VI. Zabytkowy kościół w Trzcianie – trzeci obecny kościół. W Kronice Parafii czytamy, że fundatorami

byli właściciele Trzciany rodzina Christianich – a właściwie Ludgarda Christiani, która po śmierci męża legatem z dnia 1 stycznia 1897 roku zapisała na budowę nowego kościoła 20 tysięcy reńskich i już wiosną przystąpiono do prac. Tempo było imponujące, gdyż 1 listopada świątynia była już pokryta dachem. Kościół parafialny w Trzcianie stał się znany w całej Polsce dzięki zabytkowym i cennym ołtarzom. Ołtarze w kościele są prawdziwym skarbem kościoła. Obydwa boczne ołtarze pochodzą z pierwszej ćwierci XVII wieku i są namalowane w stylu późnorennesansowym na desce tłustą temperą.

VII. Park w Dąbrowie i dwór-zamek – obecnie własność prywatna. Na podstawie analizy planu Raport z inwentaryzacji obiektów z 1848 r. można stwierdzić, że park nigdy nie był bogato obsadzony drzewami, dominowały duże przestrzenie wolnych terenów użytkowych w postaci łąk kośnych lub trawników.

VIII. Zabytkowy kościół w Mrowli – pierwotny drewniany kościół w Mrowli zbudowano w XIV w., pw. św. Łukasza Ewangelisty. Niestety nie zachował się żaden przekaz ikonograficzny, na podstawie, którego można by odtworzyć jego wygląd. Inicjatorem budowy obecnego kościoła był ówczesny proboszcz ks. kanonik Kaszubski, który pod koniec swojego życia postanowił budować nowy, murowany kościół. Autorem projektu obecnego kościoła był znany architekt polski Sławomir Odrzywolski (1846-1933). W kierownictwie architektonicznym pomagał mu architekt Karol Zaremba. Kościół wybudowany został w stylu neogotyckim, na zewnątrz nie-tynkowany, z czerwonej palonej cegły, na wysokiej podmurówce z ciosanego piaskowca.

Ozdobą mrowelskiego kościoła są stacje Drogi Krzyżowej. Jest to 14 wspinających obrazów w gipsowych ramach, o wypukłych figurach pięknie rzeźbionych i polichromowanych. Czytaj: „Gmina Świlcza. Wybrane walory turystyczne i krajoznawcze” – Patrycja Żegleń, Jarosław Herbert.

Cd. w następnym numerze

Literacka kronika ludzkich losów i powrót do przeszłości: „Józef Kokoszka. Wspomnienia”

W bogatym dorobku wydawniczym Gminy Świlcza zwłaszcza ostatnich kadencji jest odzwierciedlenie zainteresowań autorów ale i odbiciem działalności redakcyjnej Wójtów i Rady i Urzędu Gminy, Redakcji czasopisma samorządowego „Trzcionka”, towarzystw stowarzyszeń i organizacji, a także dyrekcji szkół i instytucji kulturalnych gminy. Jest to także promocja ludzi zasłużonych w środowiskach lokalnych, a często przez te środowiska zapomnianych.

Co przez wydawnictwa gminne mamy? – można zapytać. Odpowiedź będzie prosta. Zdobywanie wiadomości o przeszłości ludzi i sołectw, które ją tworzyły i tworzą. Zdobywanie także sprawności językowej, precyzji wyrażania własnej opinii. Doskonalimy różne formy literackie np. opowiadanie, sprawozdanie, opis, wywiad. Rozwijamy własną i czytelników wrażliwość, precyzję, dociekliwość, odporność na krytykanctwo, ale i aprobatę, uznanie, przyjazne oceny. Wszystko to daje poczucie więzi międzyludzkich.

Ostatnia pozycja wydawnicza z br. Towarzystwa Przyjaciół Świlczy została poświęcona życiu i działalności byłych Świlczan, mieszkańców Podkarpacia, a zwłaszcza jego części podrzeszowskiej i nosi tytuł: „**Józef Kokoszka. Wspomnienia**” (Redakcja: Artur Szary, Anna Żarska. Korekta A, Żarska. Towarzystwo Przyjaciół Świlczy (2023) ISBN 978-83-916097-3-6, Wydawca: Towarzystwo Przyjaciół Świlczy – Gmina Świlcza. Nakład 300 egzemplarzy. Druk Duet, Drukarnia Wydawnictwo, Mariusz Michalik).

Jest to książka naukowa i historyczna

Przedstawiono w niej lata I wojny światowej, okres międzywojenny, lata II wojny światowej i czas okupacji niemieckiej, aż, prawie, do współczesno-

ści. Książki naukowe i historyczne skupiają się ściśle na konkretnym, rzeczowym zagadnieniu. Czym zatem cechują się recenzje publikacji naukowych i historycznych? profesjonalizmem i rzetelnością, wysokim stopniem naukowej wnikliwości, szeroko rozbudowanym obiektywizmem i krytycyzmem oraz szczegółowością oceny tekstu.

Okładka „Wspomnień” autorstwa płk. Józefa Kokoszki.

Fot. archiwum

Nie mam żadnych uprawnień i ambicji bycia krytykiem literackim, ale uważam, że w/w książka jest godna polecenia, bardzo inspirująca, dająca przyjemność i podziw dziejom bohaterów. Biogram i wspomnienia pomieszczone w uporządkowanych pięciu rozdziałach pobudzają wyobraźnię. Przecież to jest tutejszy rodak, ze Świlczy, człowiek o niezwykle ciekawym, ale i też pogmatwanym, trudnym i bohaterskim życiorysie. Trzeba przyznać z rzetelności dokumentacyjnej, że on i wielu innych genialnych rodaków pochodzących z na-

szych terenów, rozproszonych po całym świecie nie doczeka się przywracania ich naszej polskiej historii. Ta pozycja wydawnicza to podróż w czasie i przetrzeźni w głąb historii o siermiężnych losach tej części jej mieszkańców, którzy żyli w pobliżu miasta Rzeszowa.

Narracja jest płynna, potoczna, barwnie ozdabiana przykładami. Czyta się to świetnie. Autor wspomnień pisze tak, jak mówi, a mówi w sposób niezwykle wciągający, bezpośredni i trafiający do szerokiej publiczności. Kiedy kończy, ma się poczucie ciekawości i braku pełnej satysfakcji.

Książka ta jest godna polecenia, bardzo inspirująca i dająca przyjemność z lektury. Przeznaczona dla szerokiej rzeszy czytelników, bo napisana w sposób przystępny, niewymagająca przygotowania ani specjalistycznej wiedzy – po prostu siada się i dziwi, niedowierza i cieszy historiami opowanymi przez autora. Dla specjalistów, czy nauczycieli powinna to być wartościowa lektura.

Czasy wojny i niepokoju zawsze przynoszą skrajne decyzje w sprawach najważniejszych – kiedy w grę wchodzi ludzkie życie, a zachowanie godności zostaje wystawione na próbę. Jeszcze młody człowiek walczył o przetrwanie dla siebie i bliskich podczas syberyjskiej zimy. Spokojny właściciel sklepiku bławatnego został partyzantem, gdy faszysty nieomal na jego oczach zabijają mu żonę i córeczkę. Lekarz żydowskiego pochodzenia próbuje ocalić siebie i rodzinę przed niemieckimi nalotami i prześladowaniami NKWD. Ale koniec wojny nie okazał się końcem czasu niepokojów.

„Józef Kokoszka.
Wspomnienia”

– to kronika ludzkich losów, zbiór opowiedzianych bądź zasłyszanych historii, w większości prawdziwych i przez

to tak bardzo zapadających w pamięć, to także penetracja miejsc, których autorzy nie widzieli i może nie wiedzieli o nich wcześniej. Nazwiska bohaterów zapewne znali, bo ród Kokoszków znany był i jest do dzisiaj. Nigdy dość takich książek. Przekazy rodzinne i zasłyszane historie, nieprawdopodobne, mają tę wadę, że albo gloryfikują postaci i ich czyny albo dewastują, wypaczają prawdę. Historia tamtoczesna była bardzo złożona i może bardziej mroczna niż nam się wydaje.

Historia lokalna kształtuje tożsamość społeczności lokalnych i ich dziedzictwo kulturowe. Poznanie tej historii i ludzi ją tworzących pozwalają lepiej zrozumieć, skąd pochodzimy i budować więzi ze środowiskiem, w którym, urodziliśmy się, żyliśmy i może jeszcze – żyjemy. Poznać możemy ponadto np. ważne wydarzenia i ich wpływ na rozwój opisywanego środowiska. Można także z nich czerpać wzory, albo znaleźć szanse na unikanie błędów przodków. Bohaterowie mają zwykle trudne początki, ale dobre ich zakończenie. Czy dla kariery zawodowej warto poświęcać wszystko? nawet życie prywatne? Można. Ale można też pokonywać własne słabości i różne przeszkody, by wyjść na prostą, by się wzmacnić! Tęgo uczy nas książka.

Książka to niezmiernie ważne podkreślenie wagi historii jako nauki. Mało w niej dialogów zdjęć, wykresów, map, statystyk – jeśli są to oryginały czarno-białe – potraktowane jako dokumentacja faktów. Nawet szarość okładek współgra z mrocznym światkiem tamtych czasów, uważny czytelnik to zauważy.

Trzeba się skupić na faktach, danych, zagmatwanej historii i wydarzeń niepewnych. Wizerunek psychologiczny narratora poddawane wydarzeniom trudnym, niespodziewanym, niebezpiecznym w czasach niepewności może budzić uznanie i podziw.

To dobrze, że taka książka powstała. Przybliżyła historię i ludzi naszych terenów. Dziękujemy jej twórcom i zachęcamy do lektury.

Przedmowa

Osobiste historie, te opowiedziane na podstawie przeżyć i doświadczeń autora opowieści, zapadają w pamięć najbardziej, niosą bowiem, oprócz wartości informacyjnej, ogromny ładunek emocjonalny – przekazując subiektywne odczucia narratora, oddziałują na emocje odbiorcy. Jak mówi wielki polski pisarz Wiesław Myśliwski, „Nawet jeśli wspomnienia są tragiczne, to my je wspominamy jako nasze osobiste zwycięstwa, żeśmy to przeżyli, żeśmy dali temu radę”. Wspomnienia pułkownika Józefa Kokoszki potwierdzają, że takich indywidualnych zwycięstw na przestrzeni swojego życia odniósł on bardzo wiele.

Na kartach tej książki, dzięki umiejętnościom narracyjnym, wykształceniu i niezwyklej, szczegółowej pamięci jej Autora, możemy odnaleźć nie tylko skrupulatnie opisane fakty, ale także wachlarz prawdziwych, nierzadko skrajnych emocji – radości, wzruszeń, obaw, lęku, smutku, wątplenia, dumy, złości czy wstrętu. Mamy więc możliwość obcowania ze świadectwem historii, poznania osobistej relacji z niezwykle burzliwego i przełomowego okresu polskich dziejów – od lat poprzedzających wybuch pierwszej wojny światowej, poprzez przebieg tej wojny, moment odzyskania niepodległości, wojnę polsko-bolszewicką 1920 roku, okres powojenny, wybuch i przebieg drugiej wojny światowej spędzonej przez bohatera wspomnień głównie w niemieckiej niewoli.

Józef Kokoszka prowadzi nas przez kilka dziesięcioleci swojego jakże burzliwego życia – przez doświadczenia ciekawego świata chłopca z podrzeszowskiej Świlczy, ucznia tutejszej szkoły, później ucznia dobrego rzeszowskiego gimnazjum, uczestnika Związku Strzeleckiego, legionistę walczącego na wielu frontach, oficera wojska polskiego i wreszcie osadzonego na Zamku Rzeszowskim, a później więźnia niemieckich obozów koncentracyjnych. Mimo że Autor był żołnierzem, z racji profesji nawykłym do konkretnego, lakonicznego wystawiania się, na kartach wspomnień wykazuje duże umiejętności narracyjne – pisze sprawnie, lekko, ze swadą, z widocznym zacięciem literackim.

Wspominając wydarzenia ze swojego życia, Józef Kokoszka nie skupia się jedynie na własnej osobie – znajdziemy tu więc całą galerię barwnych postaci: członków rodziny, nauczycieli i kolegów szkolnych, towarzyszy z wojska czy współwięźniów. Na każdym etapie opowieści Autor nakreśla tło polityczne i historyczne opisywanych wydarzeń, nierzadko daje też komentarz i subiektywną ich interpretację, co pozwala czytelnikowi zobaczyć je z szerszej perspektywy.

Wydaje się, że charakter wspomnień determinuje pewna wspólna cecha – z każdego ich wersu przebija naturalny, niewymuszony patriotyzm, miłość do Ojczyzny, a także odwaga, niezłomność, godny podziwu hart ducha i optymizm. To prawdziwa lekcja niepoddawania się wobec wszelkich przeciwności losu.

Jak wspomina wnuk Pułkownika, Zbigniew Kubicz, w trakcie pracy nad tekstem Autor pytał: „Kto to będzie czytał?”. Mamy nadzieję, że wielu czytelników, zwłaszcza osób młodych, zechce odbyć tę pasjonującą podróż w czasie. Niniejsza publikacja w pełni na to zasługuje.

Oddając książkę do rąk czytelników, pragniemy podziękować wszystkim wymienionym w tekście osobom za udostępnienie wzbogacających publikację zdjęć archiwalnych, i nade wszystko Potomkom Pułkownika Józefa Kokoszki za możliwość przedstawienia niniejszych wspomnień szerszemu gronu odbiorców. Praca nad ich przygotowaniem do druku była dla nas prawdziwym zaszczytem.

Redakcja

Sierżant Antoni Depa – zapomniany bohater wojny polsko-bolszewickiej 1920 r.

Wojna z bolszewicką Rosją

W sierpniu bieżącego roku wspominać będziemy 104. rocznicę kulminacyjnego momentu wojny polsko-bolszewickiej, Bitwy Warszawskiej, nazwanej „cudem nad Wisłą”. Warto przy tej okazji przypomnieć jednego z wielu żołnierzy, którzy bohatersko stawali do walki z czerwonym najeźdźcą. Ich trud i poświęcenie przyczyniło się do zwycięstwa Wojska Polskiego, a co za tym idzie obrony państwa polskiego i ustalenia jego wschodnich granic.

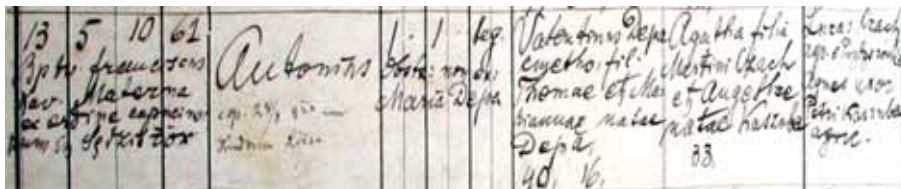
Antoni Depa

Antoni Depa urodził się 5 maja 1896 r. w Woliczce jako syn Walentego i Agaty z Czachów. W szeregi Wojska Polskiego wstąpił 14 lutego 1919 r. Miał wtedy 23 lata i za sobą służbę odbyłą w armii

Sierżant Antoni Depa (1896-1950). Urodził się w Woliczce i tam mieszkał do 1922 r., kiedy poślubił wdowę Ludwikę Litwę (de domo Rzucidło) ze Świlczy.

Fot. w zbiorach autora

Zapiska metrykalna z maja 1896 r. dotycząca chrztu Antoniego Depy. Fot. autor

austriackiej podczas I wojny światowej. Tam zdobył doświadczenie frontowe, awansując na kolejne stopnie podoficerskie: kaprała (*korporal*), plutonowego (*zugsführer*) i sierżanta (*feldwebel*). W Wojsku Polskim został zweryfikowany do stopnia sierżanta – szefa 1 kompanii I batalionu 17 Pułku Piechoty (Pułku Piechoty Ziemi Rzeszowskiej).

Działania wojenne 17 Pułku Piechoty nad Berezyną

Wiosną 1920 r. 17 pp został postawiony w stan gotowości bojowej związany z planowanymi działaniami na froncie wschodnim. Pułk podporządkowano 6 Dywizji Piechoty gen. Mieczysława Lindego, wchodzącej w skład

4 Armii dowodzonej przez gen. Stanisława Szeptyckiego. W kwietniu 1920 r. żołnierzy i oficerów rzeszowskiego pułku przetransportowano koleją na front litewsko-białoruski rozciągający się nad rzeką Berezyną.

I i III batalion zajęły odcinek na prawym (zachodnim) brzegu rzeki, pomiędzy miasteczkami Jakszyce i Berezyna. Do połowy maja utrzymywał się tam „względny spokój”. Tylko poszczególne plutony i kompanie organizowały wypadki na stronę bolszewicką, które dezorganizowały formacje sowieckie, jednocześnie umożliwiając rozpoznanie bojowe sił przeciwnika i dając pewność siebie polskim żołnierzom.

We wniosku odznaczeniowym sierż. Depy zachował się opis kilku takich wypadów, oparty na świadectwie jego prze-

Działania 17 pp nad rzeką Berezyną wiosną i latem 1920 r.

Źródło: Ciepeliowski, Zarys historii wojennej 17-go pułku piechoty

Fragment starej rosyjskiej mapy wojskowej przedstawiający rejon walk 17 pp, opisany we wniosku odznaczeniowym sierż. A. Depy. Przedstawia miejscowości (opisane cyrylicą): Jakszycy, Seliba i Żalin. Źródło: <https://maps.arcanum.com>

Bitwa Warszawska i ostateczne rozgromienie bolszewików

Pułk Piechoty Ziemi Rzeszowskiej nie brał bezpośredniego udziału w Bitwie Warszawskiej, stanowiąc odwody 4 Armii dowodzonej już wówczas przez gen. Leonarda Skierskiego i przeprowadzającej tzw. ofensywę znad Wieprza. Do walki rzeszowscy żołnierze zostali wprowadzeni w ostatniej fazie działań militarnych tej wojny, tj. we wrześniu, w okolicach Lwowa: Krasne, Stronibaby, Firlejówka. W czasie tych walk sierż. Antoni Depa ocalił życie swemu dowódcy, kpt. Witoldowi Zubkowskiemu. Przed 7 września został przeniesiony do 3 kompanii, gdzie po śmierci jej dowódcy, por. Bolesława Sawickiego, przejął nad nią dowodzenie i pełnił je w ostatnich dniach działań bojowych pułku:

„5 września 1920 r. kiedy kpt. Zubkowski, ówczesny dowódca 1 komp.[anii], zostaje rannym, sierż. Depa nie tylko wstrzymuje napór bolszewicki, lecz z narażeniem własnego życia wynosi kpt. Zubkowskiego z bardzo silnego ognia piechoty i artylerii.

Po zabiciu śp. por. Sawickiego obejmuje dow. [ództwo] kop.[anii] i przez dłuższy czas prowadzi komp.[anię] nienagannie.”

[CAW, Kolekcja Orderu Wojennego Virtuti Militari: I.482.95-9404]

W październiku 1920 r. został podpisany rozejm kończący działania militarne wojny polsko-bolszewickiej.

łożonych i podkomendnych. Czytamy w nim:

„11 kwietnia [1920 r. sierż. A. Depa] prowadzi samodzielnie wyprawę na miasteczko Seliba po wschodniej stronie Berezyny. W wyprawie bierze udział 30 szereg. [owych]. Nie spodziewanym atakiem zajmuje miasteczko, zdobywając 14 koni i 6 jeńców. W pogoni za uciekającym nieprzyjacielem dociera na 15 km w głąb terenu zajętego przez bolszewików, szerząc popłoch i zmuszając oddziały nieprzyjacielskie do panicznej ucieczki. Po spełnieniu swego zadania wycofuje się ze swym oddziałem bez najmniejszych strat [...].

17 kwietnia 1920 r. jako dowódca podobnej wyprawy na wieś Szalin [Żalin] zmusza bolszewików do opuszczenia miejscowości. Po obsadzeniu wsi częścią swoich ludzi zapuszcza się do sąsiedniej wsi Bożyno, gdzie zostaje otoczony przez kawalerię bolszewicką. Po zaciętej walce przebija się, uprowadzając 8 koni i 5 kawalerzystów z całym swym oddziałem, zebrawszy rannych, przeprawia się z powrotem przez Berezynę”.

[CAW, Kolekcja Orderu Wojennego Virtuti Militari: I.482.95-9404]

Sierżant Antoni Depa stawał dzielnie w boju podczas majowej ofensywy sowieckiej nad Berezyną, w jednym z ważniejszych starć 17 pp, w bitwie pod Jakszycami:

„Dnia 22 maja 1920 r. przy kontrataku na wieś Jakszycy sierż. Depa ze swoim plutonem brawurowym atakiem na gniazdo oporu uderza i zdobywa k.[arabin] m.[aszynowy], poczem goni rozproszonego nieprzyjaciela do rzeki Berezyny, gdzie część zabiera do niewoli, a drugą część zatapia w Berezynie”.

[CAW, Kolekcja Orderu Wojennego Virtuti Militari: I.482.95-9404]

Relacje świadków o podobnie odważnej postawie sierżanta Depy zachowało się z lipcowego odwrotu 17 pp znad Berezyny:

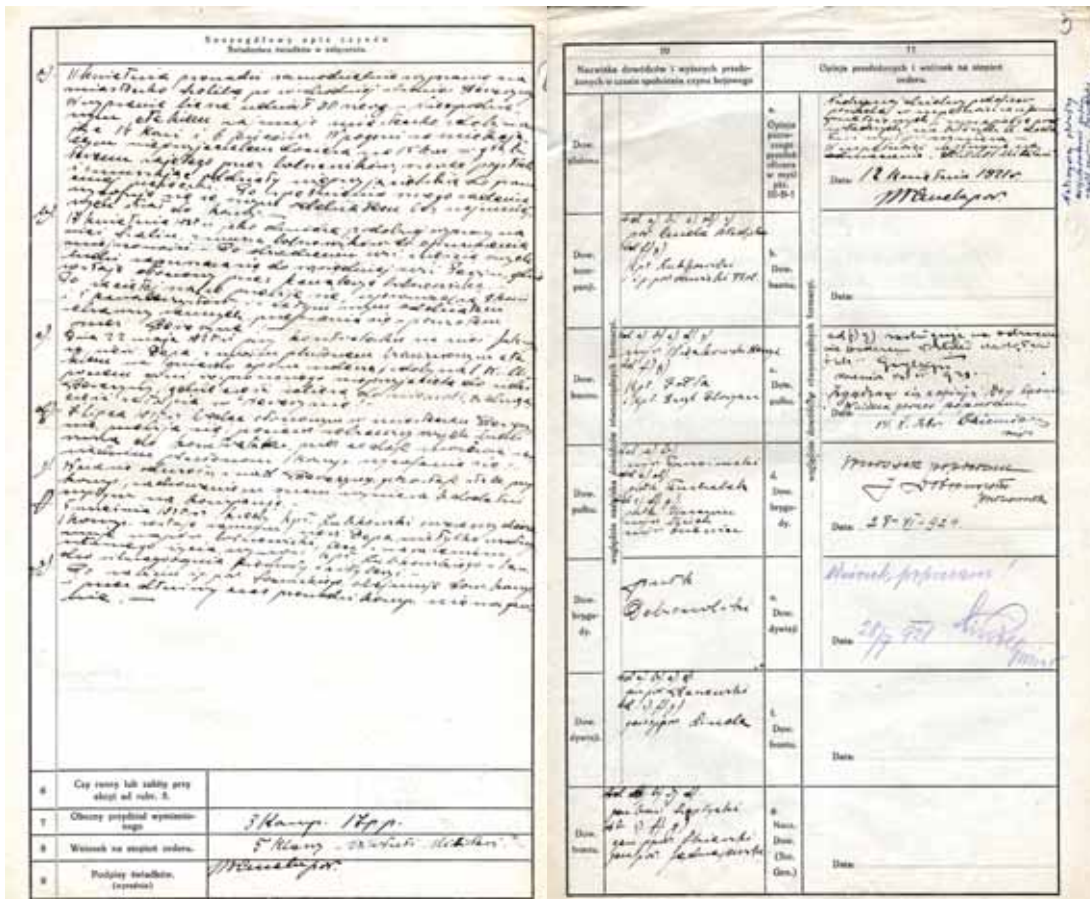
„7 lipca 1920 r. będąc otoczonym w miasteczku Berezynie przebija się, poczem zobaczywszy swych ludzi rusza do kontrataku, przez co daje możliwość sąsiednim plutonom I kompanii wycofania się. W czasie odwrotu znad Berezyny pozostaje stale przy kompanii, zachowaniem swym wywiera b.[ardzo] dodatni wpływ na kompanię.”

[CAW, Kolekcja Orderu Wojennego Virtuti Militari: I.482.95-9404]

Polscy żołnierze w białoruskiej wsi podczas rozmowy z miejscowymi chłopami. Fot. archiwum

Opis czynów z wniosku odznaczeniowego sierż. Antoniego Depy z datą 12 kwietnia 1921. Opinie jego bezpośrednich przełożonych, którzy wiosną i latem 1920 r. dowodzili 1 kompanią 17 pp, podkreślały, że sierż. Depa to: „Nadzwyczaj dzielny podoficer. Posiada w zupełności, zaufanie przełożonych i sympatię podwładnych, na których b.[ardzo] dodatni wpływ wywiera. W zupełności zasługuje na odznaczenie [Krzyżem] Virtuti Militari” (por. Władysław Omela). „Nadzwyczaj odważny. Niejednokrotnie cudem uszedł śmierci. Bezwzględnie zasługuje na nagrodę Krzyżem Virtuti Militari.” (kpt. Witold Zubkowski).

Fot. CAW

Pod koniec grudnia oficerowie i żołnierze 17 pp wrócili do macierzystego garnizonu w Rzeszowie. 18 marca 1921 r. pomiędzy Polską a bolszewicką Rosją podpisany został traktat pokojowy w Rydze. Wtedy też nadszedł czas na awanse i odznaczenia bohaterów.

Dla sierż. Antoniego Depy złożony został wniosek o odznaczenie najwyższym orderem za żołnierską odwagę – Srebrnym Krzyżem Virtuti Militari.

Wśród opiniujących wniosek znajdują się pozytywne rekomendacje i podpisy kolejnych dowódców: kompanii (kpt. W. Zubkowski i por. W. Omela), batalionu (mjr F. Gryl), pułku (ppłk I. Oziewicz), brygady (płk J. Dobrowolski) oraz dywizji (gen. M. Linde). Brakuje podpisu dowódców armii i frontu, tj. gen. Stanisława Szeptyckiego i gen. Leonarda Skierskiego.

Dlaczego, pomimo mocnego uzasadnienia bohaterskich czynów potwierdzonych świadectwem dowódców i podkomendnych, sierż. Depa nie otrzymał Krzyża VM? Czy było to tylko zaniedbanie ze strony składających wniosek, którzy nie dopilnowali, aby przedłożyć go do podpisu generałom Szeptyckiemu i Skierskiemu?

Po wojnie

Po wojnie Antoni Depa wrócił do zajęć cywilnych, tj. do pracy na roli. W 1922 r. poślubił Ludwikę z Rzucidłów, wdowę po pierwszowojennym żołnierzu c.k. armii Tomaszu Litwie i zamieszkał z nią w Świlczy. Ludwika z pierwszego małżeństwa miała już dwóch synów: Józefa (ur. w 1912 r.) i Wojciecha (ur. w 1914 r.). Kolejnych dwóch urodziło się w małżeństwie z Antonim Depą. Byli to Jan (ur. w 1923 r.) i Anatol (ur. 1932 r.). Rodzina Depów prowadziła kilkuhektarowe gospodarstwo, którego pola położone były zarówno w Świlczy, jak i w Woliczce. Antoni zmarł w Świlczy 9/10 kwietnia 1950 r. Został pochowany na miejscowym cmentarzu. Po stu latach jesteśmy zobowiązani przywrócić Bohaterowi należną pamięć, wdzięczni za jego trud i ofiarę w obronie Ojczyzny.

Bibliografia:

- Centralne Archiwum Wojskowe, *Kolekcja Orderu Wojennego Virtuti Militari: I.482.95-9404, I.482.105-11107.*
- Ciepeliowski Władysław, *Zarys historii wojennej 17-go pułku piechoty,* Warszawa 1929.

- Majka Jerzy, *Dzieje 17 pułku piechoty 1918-1939,* Rzeszów 2009.
- Przybylski Adam, *Wojna polska 1918-1921,* Warszawa 1930.

Miejsce wiecznego spoczynku sierż. Antoniego Depy, bohatera wojny polsko-bolszewickiej, na cmentarzu w Świlczy. Nagrobek został odnowiony przez jego wnuczkę Martę Głąz.

Fot. autor

Artur Szary

Z działań Towarzystwa Przyjaciół Świlczy

Wydanie drukiem „Wspomnień” płk. Józefa Kokoszki

W 2024 roku Towarzystwo Przyjaciół Świlczy wydało książkę „Wspomnienia” pułkownika Józefa Kokoszki, zawierającą prawie 300 stron tekstu i ponad 50 archiwalnych zdjęć. W nawiązaniu do tej publikacji, na tegoroczne Święta Wielkanocne Towarzystwo przygotowało również billboard umieszczony na miejscowym cmentarzu parafialnym i poświęcony pułkownikowi Józefowi Kokoszce.

Płk Józef Kokoszka (1894-1993)

Urodził się w Świlczy jako syn Tomasza i Marii ze Świstarów. Nauki pobierał w Szkole Ludowej w Świlczy i w II C.K. Gimnazjum w Rzeszowie. W 1912 r., wraz z Franciszkiem Wątrobą i Stanisławem Czajkowskim, zaciągnął się do Związku Strzeleckiego. Po wybuchu I wojny światowej, latem 1914 r., wyruszył na szlak walk legionowych. Był dwukrotnie ranny: w bitwie pod Krzywopłotami i Kostiuchówką. Po tzw. kryzysie przysięgowym Legionów Pol-

skich trafił na front włoski. Jesienią 1918 r. zaangażował się w organizowanie struktur niepodległego Państwa Polskiego.

W czasie wojny polsko-ukraińskiej 1919 r. por. Kokoszka walczył jako dowódca kompanii 17 Pułku Piechoty nad Bugiem, w okolicach Włodzimierza Wołyńskiego, Sokala, Kamionki Strumiłowej i Buska. W lipcu 1920 r. brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej, w walkach nad Berezyną. Trafił do niewoli sowieckiej. Był więziony m.in. w Smoleńsku i Samarze. Do Polski powrócił latem 1921 r. Pozostał w wojsku jako zawodowy oficer. W lutym 1923 r. poślubił Stanisławę Węgrzynowską. W 1924 r. przyszła na świat ich jedyna córka, Anna. W Wojsku Polskim Józef Kokoszka pełnił kolejno obowiązki komendanta składnicy wojennej w Jarocinie, dowódcy Batalionu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Tomaszowie Lubelskim, a następnie przeniesiony został do Biedruska koło Poznania. Od 1932 do 1937 r. mjr Kokoszka służył jak dowódca ba-

Płk Józef Kokoszka. Fot. w zbiorach Z. Kubicza

talionu Korpusu Ochrony Pogranicza w Kopyczyńcach, na granicy z ZSRR. W roku 1937 dostał przydział do 58 pułku piechoty w Poznaniu. W sierpniu 1939 r. został mianowany dowódcą Ośrodka Zapasowego 14 Dywizji Piechoty. Podczas kampanii wrześniowej 1939 r. przeszedł szlak bojowy z 14 Dywizją Piechoty, a później z 39 Dywizją Piechoty.

27 września został wzięty do niewoli niemieckiej po bitwie pod Tomaszowem Lubelskim. Trafił do szpitala w Ostrowcu Świętokrzyskim, skąd udało mu się uciec. W październiku 1939 r. dotarł w rodzinne strony. Włączył się w organizowany na Rzeszowszczyźnie ruch oporu. Współpracował m.in. z mjr. Władysławem Bartosikiem. Działalność konspiracyjna zakończyła się aresztowaniami w kwietniu 1940 r. Płk. Józef Kokoszka trafił do więzienia na Zamku Rzeszowskim. W czerwcu 1940 r. został skazany na bezterminowy pobyt w obozie koncentracyjnym. Przebywał kolejno w obozach: Sachsenhausen,

Okolicznościowy billboard.

Fot. archiwum

Neuengame i Dachau. W obozie Dachau nosił numer 21221. Włączył się tam w działania ruchu oporu.

Po wyzwoleniu był członkiem Komitetu Międzynarodowego byłych więźniów oraz przewodniczącym Komitetu Polskiego w Dachau. W kwietniu 1947 r. powrócił do Polski.

Osiadł w rodzinnej Świlczy, później w Rzeszowie, gdzie podjął pracę urzędniczą w zakładzie ubezpieczeń. W 1952 r. Józef Kokoszka wraz z żoną przeniósł się do Wrocławia, a w 1953 r. do Warszawy, aby pomagać córce i zięciowi w prowadzeniu domu i opiece nad ich synami. Do lat 60. XX w. Józef Kokoszka pracował zawodowo, wykonując obowiązki urzędnicze. W latach 70. zaangażował się w działalność społeczną byłych więźniów KL Dachau oraz weteranów poznańskich pułków piechoty. Po odzyskaniu przez Polskę pełnej suwerenności otrzymał awans na stopień Pułkownika Wojska Polskiego. Zmarł w 1993 r. w Warszawie. Został pochowany z honorami wojskowymi w grobowcu rodzinnym w Świlczy.

Józef Kokoszka był odznaczony: Krzyżem Srebrnym Orderu Wojskowego Virtuti Militari, Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Pamiątkowym za Wojnę 1918–1921 oraz Medalem Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości.

Zamknięcie krypt grobowca rodziny Dąmbskich w Świlczy

Przy okazji wizyty w Świlczy Profesor Barbary Judkowiak (24 kwietnia) z Poznania – przedstawicielki rodziny Dąmbskich – odbyło się zamknięcie krypt grobowca ziemiańskiej rodziny hrabiów Dąmbskich h. Godziemba – właścicieli majątku dworskiego Rudna Wielka oraz rodzin spokrewnionych (Trzecieckich h. Strzeżmie i Milewskich h. Korwin). Zamknięcie wjazdów do krypty jest rozpoczęciem kolejnego etapu renowacji grobowca, którego realizatorem jest Towarzystwo Przyjaciół Świlczy.

Zarząd TPS składa podziękowanie dla Samorządu Gminy Świlcza (prace wykonane przez grupę pod kierownic-

Wnętrze krypt grobowych rodziny Dąmbskich.

Fot. A. Majka

Profesor Barbara Judkowiak (od lewej), ks. Artur Michalski, autor oraz Zdzisław Pachorek podczas ceremonii poświęcenia i zamknięcia krypt. Fot. A. Majka

Stanisława Nowak przekazuje zabezpieczone artefakty i dzieli się historią z nimi związaną. Fot. autor

twem Pana Ryszard Chmaja oraz wsparcie GCKSiR Adama Majki), a także dla Pana Zdzisława Pachorka (usługi dźwigiem) za pomoc w tej części przedsięwzięcia.

Podziękowanie składamy również ks. Arturowi Michalskiemu z parafii Świlcza za modlitwę i poświęcenie krypt odnawianego grobowca.

W krypcie umieszczono pamiątkowy wieniec ufundowany przez Potomków rodziny Dąmbskich, a wykonany w pracowni florystycznej Pana Piotra Marca w Zamościu.

Pasje Pana Stanisława Nowaka

Stanisław Nowak ze Świlczy, pasjonat historii i aktywny uczestnik podejmowanych przez Towarzystwo Przyjaciół Świlczy działań, tym razem zabezpieczył i przekazał znalezione podczas prac porządkowe we własnym ogrodzie artefakty. Był to fragment kurka karabinu skałkowego (z tkwiącym w nim jeszcze krzesiwem), bagnet od francuskiego karabinu Lebel wz. 1886 oraz XIX-wieczny krucyfiks. Wszystkie te przedmioty, choć mocno nadszarpnięte zarówno przez ząb czasu, jak i warunki, w jakich przeleżały przez dziesięciolecia, zostały zabezpieczone przez Pana Stanisława. Ich obecność świadczy o XIX i XX-wiecznej historii Świlczy.

Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze Towarzystwa Przyjaciół Trzciany

„Domy rodzinne, gdzie dba się nie tylko o wykształcenie lecz także o polskość własnych dzieci są dziś najlepszą gwarancją dobrego wychowania”

Ewa Polak-Pałkiewicz

W dniu 11.05.2024 r. odbyło się Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze Towarzystwa Przyjaciół Trzciany. Podczas zebrania podsumowano rok 2023 jak również nakreślono wstępnie zadania, jakie będziemy podejmować w następnych latach.

W Towarzystwie Przyjaciół Trzciany 2023 rok związany był z dwoma ważnymi przedsięwzięciami. Jednym z nich było wydanie publikacji pt. „Gmina Świlcza – przyroda i historia tych ziem”. Książka przeznaczona jest do szerokiego kręgu historyków, miłośników przyrody i regionu. Obejmuje całkowite opracowanie przyrody i historii gminy Świlcza. Autorami jej są: Józef Ciosek – pasjonat historii i przyrody nie tylko lokalnej oraz Zbigniew Lis i Leszek Sądek – znani pasjonaci fotografii dzięki którym możliwe było zamieszczenie znakomitych zdjęć. Wydanie publikacji stworzyło niepowtarzalną możliwość do budowania i rozwijania zainteresowania historią regionu. Umożliwia ona przekazanie i zachowanie dla młodszego pokolenia dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i historycznego.

Drugim zadaniem była renowacja pomnika, jaki znajduje się obok Szkoły Podstawowej Trzcianie. W związku z upływem czasu pomnik wymagał renowacji. Rewitalizacja jest wspólnym dziełem Gminy Świlcza, Samorządu Trzciany, Towarzystwa Przyjaciół Trzciany, Dyrekcji i społeczności Szkoły Podstawowej i Parafii.

Przy okazji renowacji dzięki staraniom wielu osób, była możliwość wykonania i umieszczenia na pomniku tablicy pamiątkowej jaka tam była w przeszłości zamieszczona. Zawiera ona nazwiska i imiona mieszkańców Trzciany, którzy polegli walcząc w CK Armii, legionistom oraz żołnierzom Wojska Polskiego w latach 1914-1918 oraz 1918-1920.

Pomnik zajmuje ważne miejsce w naszej pamięci, szczególnie dla młodego pokolenia. W takim miejscu przypomina nam sobie, czym jest niepodległe państwo. Spoglądając na pomnik i czytając nazwiska na tablicy przekonujemy się, że również nasi mieszkańcy walczyli w obronie ojczyzny i oddali za nią życie.

Realizacja tych zadań była możliwa dzięki pomocy i współpracy Wójty Gminy Świlcza oraz samorządu gminnego, za co serdecznie dziękujemy. Koszt obydwu zadań to ok 80 tys. zł Składamy podziękowania wszystkim którzy przyczynili się do powstania obydwu dzieł.

Podczas zebrania wybrano nowy Zarząd Towarzystwa Przyjaciół Trzciany w następującym składzie:

Jan Czech – Prezes
Teresa Łągowska – wiceprezes
Zbigniew Lis – wiceprezes
Ewa Skorupska – skarbnik
Józef Ciosek – członek
Kazimierz Polak – członek
Komisja Rewizyjna:
Zofia Smażała
Wanda Dusza
Maria Rzeszuto

Towarzystwo Przyjaciół Trzciany planuje w następnych latach w ramach zachowania lokalnego dziedzictwa kulturowego podejmowanie dalszych działań wydawniczych jak również związanych z ochroną środowiska przyrodniczego. Mamy już kilka pomysłów, które mamy nadzieję przy wytężonej pracy uda się w przyszłych latach zrealizować.

Podczas lata nasze muzeum odwiedzać będzie wiele gości z Polski i z zagranicy. Informujemy też wszystkich sympatyków, TPT, że w najbliższym czasie rozpoczniemy realizację projektu „Wspólnie odkrywamy historię” skierowanego do młodzieży starszych klas szkół podstawowych. Celem projektu jest propagowanie wiedzy o lokalnych bohaterach i miejscach pamięci.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN)

– urząd administracji rządowej w Polsce kierowany jest obecnie od 13 maja 2024 r., przez ministrę **Hannę Wróblewską** (bezpartyjna)

Do głównych zadań ministerstwa należą między innymi:

- teatr, muzyka, balet, opera, sztuka estradowa, sztuki plastyczne, literatura, muzealnictwo, kultura ludowa, edukacja kulturalna, amatorski ruch artystyczny, wymiana kulturalna z zagranicą,
- opiniowanie projektów aktów prawnych oraz opracowywanie ich pod względem formalno-prawnym,
- wykonywanie i koordynacja realizacji zadań wynikających z polityki rządu w zakresie ochrony zabytków,
- działania na rzecz podtrzymania i upowszechniania tradycji narodowej i państwowej,
- opieka i nadzór nad szkolnictwem artystycznym, prowadzenie zadań z zakresu polityki audiowizualnej,
- opracowanie projektu budżetu państwa w części pozostającej w dyspozycji ministra.

Tydzień Bibliotek w Gminnej Bibliotece Publicznej w Świlczy zs. w Trzcianie

„Biblioteka – miejsce na czasie”

pod takim hasłem obchodziliśmy tegoroczny XXI Ogólnopolski Tydzień Bibliotek trwający od 8 do 15 maja 2024 roku. Tegoroczne hasło Tygodnia Bibliotek nawiązywało do przestrzeni, która jest dostępna dla wszystkich, niezależnie od wieku, umiejętności czy preferencji czytelnicy. Współczesna biblioteka nie ogranicza się do tradycyjnych książek, ale promuje różnorodność czytania. Organizatorem akcji „Tydzień Bibliotek” jest Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Ma na celu podkreślanie roli czytania i bibliotek w poprawie jakości życia, edukacji oraz zwiększanie prestiżu zawodu bibliotekarza i zainteresowania książką szerokich kręgów społeczeństwa.

„Święto Bibliotek” to była świetna okazja do zorganizowania różnych akcji i imprez promujących Bibliotekę i książkę oraz zaproszenie naszych czytelników do wspólnej zabawy. Jak co roku Gminna Biblioteka Publiczna w Świlczy z siedzibą w Trzcianie wraz z filiami bibliotecznymi zorganizowała szereg imprez, spotkań dla czytelników oraz mieszkańców Gminy Świlcza. Każdy dzień obfitował w ciekawe wydarzenia czytelnicze, które zostały przedstawione poniżej.

Gminna Biblioteka Publiczna w Trzcianie

Tydzień Bibliotek w Gminnej Bibliotece Publicznej w Trzcianie rozpoczął się od wizyty przedszkolaków z sąsiedniego przedszkola. W trakcie tego miłego spotkania dzieci wraz z opiekunkami przygotowały niespodziankę w postaci podziękowań za dotychczasową współpracę. Mali goście podarowali pracownikom piękny kwiat, który obecnie ozdabia naszą bibliotekę. Z okazji tego bibliotecznego święta, uczestnicy dodatkowych zajęć bibliotecznycy wzięli udział w konkursie: „Jak widzę Bibliotekę Publiczną w Trzcianie?”. Mieli do wyboru dwie kategorie, w jednej mogli zbudować

z klocków lego model naszej siedziby, a w drugiej próbowali swoich sił w formie plastycznej. Przez cały okres trwania Tygodnia Bibliotek, prowadzona była akcja „przysłuchaj się”, w której czytelnicy mogli zabrać do domu książkę ze zbioru wyselekcjonowanego przez pracowników biblioteki. W kolejnych dniach bibliotekę ponownie odwiedziły przedszkolaki oraz uczniowie zerówki. Tym razem uczestniczyły w warsztatach, które poprzedziła krótka prelekcja o tym jak powstaje książka. Część grupy wcieliła się w rolę grafików i wykonała wspa-

niałe okładki do książki, natomiast pozostali stworzyli własne zakładki do książek w formie kotków.

Zwieńczeniem Tygodnia Bibliotek w Gminnej Bibliotece Publicznej w Trzcianie było rozstrzygnięcie wcześniej wspomnianego konkursu. Było mnóstwo nagród i uśmiechów. Obecnie przepiękne prace ukazujące bibliotekę oczami dzieci można oglądać zmierzając po schodach do naszej siedziby.

Jak co roku ten intensywny tydzień pozostawił po sobie ślad w postaci nowych czytelników. Różnorodność aktyw-

ności prowadzona w tym krótkim, tygodniowym czasie mocno zapada w pamięć młodych ale także starszych ludzi. Każdy z chęcią wraca w progi naszej biblioteki, wiedząc, że nie czekają go tam tylko książki ale także wiele innych zajęć i niespodzianek.

Karolina Książek

Filia Biblioteczna w Bratkowicach

W czasie Tygodnia Bibliotek Biblioteka w Bratkowicach zorganizowała trzy spotkania z dziećmi z Przedszkola Publicznego w Bratkowicach i klasą „0” ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Bratkowicach. Tematem przewodnim oczywiście była biblioteka i hasło tegorocznego Tygodnia „Biblioteka – miejsce na czasie”.

Dzieci dowiedziały się o akcjach, spotkaniach, warsztatach i różnych ciekawych inicjatywach organizowanych przez naszą filię. Staraliśmy się udowodnić dzieciom jak ważna dla lokalnej społeczności jest biblioteka. Spotkania nie mogły obejść się bez głośnego czytania. Dzieci, jak i uczniowie w pełnym skupieniu wysłuchały bajeczek pt. „Biblioteka” z serii Przygody Fenka, „Łoś i biblioteka na kółkach”, „Ciekawski George w bibliotece”, „Franklin i książka z biblioteki”. Dowiedzieli się oni również kto pracuje w bibliotece, co zrobić, aby stać czytelnikiem, a także jakie bajeczki znajdują się w naszym księgozbiorze i jak należy o nie dbać. Na pamiętkę wizyt w bibliotece wszystkie dzieci zostały obdarowane zakładkami do książek i słodkościami.

Kolejnymi gośćmi zaproszonymi do świętowania Tygodnia Bibliotek byli uczniowie z SOSW w Mrowli. Im również staraliśmy się w ciekawy sposób opowiedzieć o swojej pracy, przypomnieliśmy o zasadach obowiązujących w bibliotece. Dzieci wysłuchały głośnego czytania, po czym przenieśliśmy się na salę filii GCK, gdzie dzieci podczas warsztatów wykonały obrazy „Las nocą” z wykorzystaniem masy plastycznej, foremek silikonowych i farb akrylowych. Uśmiech na ich ustach był najlepszą zapłatą za trud jaki włożyliśmy w przygotowanie tych spotkań.

Czym byłby Tydzień Bibliotek bez warsztatów rękodzieła w naszej bibliotece. Tym razem uczestniczki podczas dwudniowych warsztatów wykonały obrazy przestrzenne z wykorzystaniem techniki Powertex. Do wykonania tych pięk-

Nie zapomnieliśmy również o naszych młodych Czytelniczkach dla których zorganizowałyśmy warsztaty malowania eko-toreb przy użyciu farb akry-

lowych i markerów. Motyw biblioteki, książki i czytania również znalazł się na tych torbach. Bardzo dziękujemy naszym młodym, sympatycznym Czytelniczkom za to, że zechciały wraz z nami promować naszą bibliotekę i czytanie książek.

Podczas Tygodnia Bibliotek zostały również zakupione, opracowane i przygotowane do wypożyczenia nowości książkowe w ilości ponad 70 sztuk.

W tym miejscu chcieliśmy także podziękować za życzenia jakie otrzymałyśmy od naszych Czytelników i Sympatyków z okazji Dnia Bibliotekarza, który przypadał 8 maja. Był to dla nas bardzo intensywny i wymagający tydzień, ale przyniósł nam i naszym Czytelnikom dużo zadowolenia i satysfakcji.

Sabina Wójcik

Filia Biblioteczna w Dąbrowie

Tydzień Bibliotek w Filii Bibliotecznej w Dąbrowie minął bardzo intensywnie. Bibliotekę odwiedziła grupa przedszkolaków wraz z wychowawczynią. Dla dzieci przygotowano szereg atrakcji. Przede wszystkim uczestnicy poznali bibliotekę, zapoznali się z książkami dostępnymi w placówce, dowiedziały się w jaki sposób można zostać czytelnikiem biblioteki i otrzymać kartę biblioteczną. Miały też możliwość wypróbowania samodzielnego wypożyczenia książki w systemie bibliotecznym MAK+. Oczywiście nie zabrakło głośnego czytania, dzieci wysłuchały bajki „Kicia Kocia w bibliotece”. Uczestniczyły również w warsztatach plastycznych. Zadaniem małych czytelników było pokolorowanie przygotowanych ilustracji oraz pierwsze próby stworzenia własnej książki. W drugiej części zajęć plastycznych ozdabiali zakładki do książek. Nie zabrakło wspólnych zdjęć oraz słodkości.

W kolejnym dniu bibliotekę odwiedziły dzieci z klasy „0” wraz z opiekunami. Było wspólne czytanie książeczek, odgadywanie tytułów bajek, zagadki oraz krzyżówki. Nie zabrakło prac plastycznych oraz kolorowanek. Dzieci zostały zapoznane z funkcjonowaniem biblioteki oraz jej zbiorami. Bibliotekę odwiedziły również dzieci z klasy II wraz z Wychowawczynią Ewą Krupą. Uczestnicy poznali historię książki, zasady zachowania się w bibliotece oraz poznali budowę książki. Nie zabrakło warsztatów plastycznych, zagadek i krzyżówek

oraz wspólnego głośnego czytania. Na zakończenie zajęć każde z dzieci mogło wypożyczyć książkę do domu. Mam nadzieję, że niebawem wraz z rodzicami ponownie odwiedzą bibliotekę i zostaną czytelnikami te dzieci, które jeszcze nie korzystały z usług biblioteki.

Od 8 maja 2024 w dąbrowskiej bibliotece odbywał się bookcrossing, z przygotowanych wcześniej książek na wymianę i trwał do końca maja. Cieszył się dużym zainteresowaniem wśród użytkowników biblioteki. W Tygodniu Bibliotek również każda osoba odwiedzająca bibliotekę, która wypożyczyła choć jedną książkę otrzymała słodką niespodziankę.

Dorota Madej

Filia Biblioteczna w Mrowli

W ramach obchodów Tygodnia Bibliotek, Biblioteka Publiczna w Mrowli zaprosiła uczniów ze Szkoły Podstawowej oraz przedszkolaków z mrowelskiego przedszkola. W odpowiedzi na zaproszenie przybyła klasa trzecia wraz z panią wychowawczynią Beatą Ostrowską. Dla klasy trzeciej przygotowałam lekcję biblioteczną na temat zasad korzystania z bazy bibliotecznej w systemie MAK+.

Dzieci były zainteresowane jak działa i jak łatwo można z niego korzystać. Dowiedziały się jak znaleźć konkretną książkę poprzez system. Każdy z uczniów miał okazję samodzielnego

wyszukiwania, oraz wypożyczania poprzez system biblioteczny MAK+.

Kolejnego dnia bibliotekę odwiedziły „Skrzaty” grupa najmłodsza przedszkolaków. Maluchy często odwiedzają tutejszą bibliotekę w ramach comiesięcznego wspólnego czytania bajek. W ramach spotkania miały przygotowaną kolorowankę, którą pokolorowały według własnego pomysłu. Wszystkie prace były bardzo kolorowe i starannie wykonane. W ramach Tygodnia Bibliotek miałam okazję gościć również grupę przedszkolną „Wesołe nutki”. Poprzez zabawę w wesoły pociąg dzieci poznały poszczególne działy w bibliotece i rozmieszczenie książek. W ostatni dzień obchodów Tygodnia Bibliotek zawiązała klasa „0”. Sześciolatki chętnie prezentowały swoje umiejętności w samodzielnym czytaniu. Każdy kto chciał mógł pochwalić się umiejętnościami w czytaniu wybranej przez siebie bajki. Na zakończenie każdego ze spotkań uczestnicy otrzymali kolorową zakładkę do książki oraz słodki poczęstunek. W Tygodniu Bibliotek wzięło udział 79 uczestników, wszystkim dziękuję za przybycie i wspólną zabawę.

Filia Biblioteczna w Rudnej Wielkiej

Z okazji Tygodnia Bibliotek gościliśmy w naszej bibliotece dzieci z oddziału przedszkolnego wraz z swoją wychowawczynią Panią Pauliną. Podczas spotkania uczestnicy poznali zasady zachowania się w bibliotece, wysłuchali bajki „Basia i biblioteka”, a także wspólnie obejrzelśmy bajkę „Kajtuś i cudowny świat książek” na zakończenie każdy otrzymał zakładkę do książki. W kolejnym dniu w naszej bibliotece zorganizowane zostały warsztaty pla-

styczne w których wzięli udział uczniowie klasy 2, każdy uczestnik miał okazję zaprojektować swój plecak według własnych pomysłów.

W ramach Tygodnia Bibliotek w naszej Bibliotece odbyło się również spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem autorem oraz ilustratorem książek dla dzieci. Podczas spotkania panowała miła i sympatyczna atmosfera, nie zabrakło rymowanek Pana Wiesława, bajek jego autorstwa, oraz zagadek i nagród, które rozdawał autor. Na zakończenie najbardziej aktywni uczestnicy otrzymali od Pana Wiesława książki z dedykacją.

Joanna Gwizdak

Filia Biblioteczna w Świlczy

Filia Biblioteczna w Świlczy również włączyła się w obchody Tygodnia Bibliotek. Zorganizowała dla swoich najmłodszych czytelników warsztaty plastyczne podczas, których uczestnicy wykonali przestrzenne formy z tektury i farb akrylowych. Kompozycja utworzyła napis Biblioteka.

Atrakcją były także własnoręcznie robione zakładki ze sznurka do ukochanych bajek.

Takie spotkania to również wspaniała okazja, aby w ciekawy i przystępny sposób przybliżyć dzieciom zasady funkcjonowania Biblioteki i odpowiedni moment by zachęcić najmłodszych do korzystania z udostępnianych książeczek.

Na zakończenie Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek w naszej Filii odbyły się warsztaty kulinarno-czytelnicze, w których brały udział

dzieci z gr. V Przedszkola Publicznego w Świlczy wraz z Panią wychowawczynią Patrycją. Przedszkolaki zainspirowane bajką pt. „Kicia Kocia gotuje” wykonały z łakoci słodkie buźki Kici Koci.

Na zakończenie nie zabrakło głośnego czytania bajek, słodkich niespodzianek oraz wspólnych pamiątkowych fotografii.

Anna Zakrzewska

***

4 czerwca, w ramach święta bibliotekarzy i bibliotek zostało zorganizowane spotkanie z okazji Dnia Bibliotekarza. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele Samorządu oraz Rady Gminy.

Był to czas na podsumowanie działalności biblioteki oraz wręczenia nagród dla pracowników Gminnej Biblioteki Publicznej w Świlczy z siedzibą w Trzcianie.

Podsumowując Tydzień Bibliotek w Bibliotekach Publicznych stwierdzam, że przebiegał niezwykle intensywnie. Wszystkim uczestnikom naszych działań – warsztatów, lekcji bibliotecznych, spotkań bardzo dziękujemy. Natomiast wszystkim Bibliotekarzom życzę satysfakcji z codziennej pracy, wytrwałości i kreatywnych działań w propagowaniu czytelnictwa, zadowolonych czytelników i regałów pełnych książek. Aby każdy z przyjemnością sięgał po książkę zgodnie ze swoimi zainteresowaniami oraz potrzebami edukacyjnymi i zawodowymi!

Karolina Starzec

Tegoroczny jarmark wielkanocny...

Był już trzecim organizowanym przez Gminne Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie oraz koła gospodyń wiejskich gminy Świlcza, a prezentowane produkty – efekty pracy rękodzielniczej i cukierniczej – są za każdym razem inne, nowe, jeszcze wspanialsze. Przedsięwzięcia takie jak jarmarki pokazują,

jak wielki potencjał twórczy drzemie w mieszkańcach gminy Świlcza.

Sala w Dziennym Domu Pomocy w Bratkowicach wypełniła się 17 marca 2024 roku palmami, pisankami, kurczakami, zajaczkami, barankami i koszykami w smakowitym towarzystwie ciast, ciasteczek, babeczek, chrzanu i serów. Dzięki temu każdy, kto pojawił się na

jarmarku, mógł znaleźć coś dla siebie. W miłej atmosferze zbliżających się świąt, wśród uśmiechu i życzliwości, panie wymieniały się przepisami i poradami, budując relacje i szukając inspiracji na kolejne edycje jarmarku.

Fot. Karolina Starzec

Wymiana kulturalna „Mali Magórzanie” (Górale dla Rzeszowiaków)

W dniach 22-23 marca gościliśmy w Gminnym Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie członków Zespołu Regionalnego „Mali Magurzanie” działającego przy Gminnym Ośrodku Kultury w Łodygowicach. Uczestniczyli oni w tych dniach w XIV Ogólnopolskim Przeglądzie Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Tańca Ludowego „Garniec” Łańcut 2024. Korzystając z pobytu na Podkarpaciu oraz zaproszenia Dyrektora GCKSiR Adama Majki, zagrali koncert także dla naszej publiczności.

W piątkowy wieczór salę wypełniali więc miłośnicy folkloru, w tym licznie

członkowie Zespołu Pieśni i Tańca „Pułanie” oraz Grupy Obrzędowej im. Marii i Józefa Dziedziców, którzy z zainteresowaniem uczestniczyli w koncercie. Śledzili kroki tancerzy, wsłuchiwali się w melodie i przyśpiewki. A na scenie królowała tradycja. Młodzi członkowie zaprzyjaźnionego zespołu, mimo zmęczenia podróżą i wcześniejszym koncertem, emanowali ze sceny pasją i szczerością, zarażając uśmiechem wszystkich przybyłych.

Sobota była dla naszych gości dniem zwiedzania Rzeszowa – odwiedzili Rzeszowskie Piwnice i korzystając ze sprzyjającej pogody, odbyli spacer po Rynku i ulicach miasta. Był też czas na zakup

pamiątek. Po obiedzie, na zakończenie wizyty „Mali Magurzanie” wzięli udział w spotkaniu w GCKSiR – zapoznali się z naszą działalnością i dorobkiem. Był to czas na wymianę doświadczeń i wzajemne czerpanie inspiracji.

Zespół odwiedzi nas w tym roku ponownie w lipcu, kiedy to podczas Podróży Artystycznej Regionami Kulturowymi odwiedzimy Żywiecczynę. Będzie więc okazja do ponownego spotkania, a także wspólnego muzykowania i biesiadowania.

Grupa dziecięca działa w ramach Zespołu Regionalnego „Magurzanie”, w zespole pracuje także grupa śpiewacza

„Magurzanki” oraz dwie kapele. Poziom artystyczny zespół wielokrotnie docenili jurorzy festiwali ogólnopolskich i międzynarodowych. Są laureatami m.in. Nagrody im. Oskara Kolberga „Za zasługi dla kultury ludowej” (2016), Nagrody Głównej na Ogólnopolskim Konkursie Tradycyjnego Tańca Ludowego w Rzeszowie (2016), Złotej Ciupagi na Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziemi Górskich w Zakopanem (2017) oraz Złotego Żywieckiego Serca na Festiwalu Folkloru Górali Polskich w Żywcu (2017). Ponad 30 razy uczestniczyli w zagranicznych festiwalach folklorystycznych, a od 2009 r. należą do Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Folklorystycznych, Festiwalu i Sztuki (CIOFF). W swoim portfolio mają tańce różnych regionów Polski, jednakże głównie skupiają się na rodzimym regionie górali żywieckich. Warto brać z nich przykład.

Fot. Anna Styka

Agnieszka Draus

Koncert duetu akordeonowego ACCORDONERO

W dniu 13 kwietnia br. w Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie wystąpił niezwykle duet akordeonowy Accordonero, który przeniósł nas w świat emocji i magii dźwięku! Koncert był świętem muzyki akordeonowej w jej wszelkich przejawach. Akordeon to instrument niezwykle, wielowymiarowy, obecny we wszystkich nurtach i stylach, w muzyce klasycznej i współczesnej.

Duet na koncert w Trzcianie przygotował pełen wachlarz stylów muzycznych, przez muzykę klasyczną, filmową, polską i europejską muzykę ludową, po tak lubiane i często łączone z akordeonem tanga.

Duet Accordonero tworzy Kacper Kosztyła i Filip Siwiecki – dwóch młodych, niezwykle utalentowanych muzyków, którzy zjednali sobie serca publiczności na całym świecie swoją niezrównaną wirtuozerią oraz pasją do muzyki. Laureaci wielu prestiżowych nagród, zdobywcy grand prix i pierwszych miejsc na konkursach krajowych, a także międzynarodowych, zarówno jako duet, jak i soliści.

Ich muzyka to prawdziwa uczta dla uszu – mistrzowsko wykonane utwory klasyczne brzmiącym cała orkiestra symfoniczna, a znane i lubiane melodie ze świata rozrywkowego nabierają nowego, niepowtarzalnego brzmienia. Accordonero łączy w sobie nie tyl-

ko talent i technikę, ale również niesamowite oddanie i wrażliwość, która sprawiają, że każdy ich występ staje się niezapomnianym przeżyciem.

Nietuzinkowa muzyka oraz pięknie oświetlona sala widowiskowa, sprawiało, że koncert przebiegał w wyjątkowej atmosferze.

Fot. Anna Styka

Wyjazdy Grupy Obrzędowej i ZPiT Pułanie

Na trasie: Szczyrk-Żywiec

W dniach 19 do 21 kwietnia 2024 roku uczestniczyliśmy wraz Grupą Obrzędową im. Marii i Józefa Dziedziców w zgrupowaniu tanecznym w Szczyrku. W trakcie warsztatów członkowie grupy doskonalili tańce regionalne, które będziemy mogli podziwiać w najbliższym czasie w trakcie wydarzeń kulturalnych odbywających się na terenie naszej gminy.

W sobotę w ramach czasu wolnego udaliśmy się do Muzeum Browaru w Żywcu, a w niedzielę zwiedzaliśmy miejscowe atrakcje w Szczyrku m.in. Deptak nad Żylicą oraz Sanktuarium Św. Jakuba Apostoła.

W drodze powrotnej odwiedziliśmy Wadowice i muzeum Jana Pawła II.

Wierzymy, że efektem tego zgrupowania będzie nowa jakość występów zespołu, wzbogacona o nowe spojrzenie na tańce ludowe i bogactwo kultury regionalnej.

Urokliwe tereny Roztocza

W dniach 14-15 maja wraz z grupą średnią Zespołu Pieśni i Tańca Pułanie uczestniczyliśmy w wyjeździe na Roztocze.

Pierwszego dnia udaliśmy się do Zamościa zwiedzając: Rynek Wielki, Solny i Wodny, Ratusz, Muzeum Zamojskie, Arsenał, Dzielnicę ormiańską i żydowską, Katedrę, Bramy miejskie oraz fortyfikacje z XVI – XIX w.

W Krasnobrodzie zwiedziliśmy zespół klasztorny, kaplicę na wodzie i ruiny papierni. Później udaliśmy się na tzw. „szumy”, gdzie spacerowaliśmy wzdłuż rzeki Sopot. Następnie udaliśmy się do Józefowskich kamieniołomów

oraz na Białą Górę z wieżą widokową. W Zwierzyńcu odwiedziliśmy klasztor na wyspie, zespół budynków Ordynacji Zamojskiej oraz pomnik szarańczy. Na koniec w Szczepieszynie odwiedziliśmy słynnego „chrząszcza, co brzmi w trzcinie”.

Dwa wyjazdy pełne intensywnego zwiedzania Roztocza i Beskidu Śląskiego pozwoliły nam na budowanie więzi wewnątrz zespołów, a niezwykle okolice dostarczyły inspiracji i pozwoliły odebrać się od codzienności, co miało pozytywny wpływ na nasze samopoczucie.

Fot. arch. GCKSiR

Agnieszka Draus

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

**Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: EtnoPolska. Edycja 2024**

Dzięki pozyskanym środkom, dyrektor Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Trzcianie Adam Majka w dniu 8.05.2024 r. podpisał umowę na realizację zadania pn. *Zakup strojów ludowych regionu lubelskiego dla grupy dziecięcej Zespołu Pieśni i Tańca „Pułanie”*.

Dotacja w wysokości 39 000 zł pochodzi ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programy EtnoPolska. Edycja2024.

Projekt zakłada zakup 20 kompletów strojów ludowych regionu lubelskiego (10 kompletów strojów dziewczęcych i 10 chłopięcych) dla członków grupy dziecięcej Zespołu Pieśni i Tańca „Pułanie” działającego przy Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie.

Celem zadania jest zachowanie, ocalenie od zapomnienia oraz kultywowanie lokalnych tradycji kulturowych i hi-

storycznych regionu, podwyższenie poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym, a także pogłębienie integracji i budowanie aktywnych społeczności poprzez zakup strojów ludowych regionu lubelskiego dla członków grupy dziecięcej ZPiT „Pułanie”.

Rezultatem projektu będzie wprowadzenie do repertuaru grupy nowych pieśni i tańców Lubelszczyzny co wzbogaci wizerunek sceniczny zespołu, a także wzrost wrażeń publiczności oraz zwiększenie ilości koncertów.

W ramach podsumowania projektu zorganizowany zostanie koncert – impreza o charakterze otwartym, podczas której członkowie zespołu będą mogli zaprezentować stroje regionu lubelskiego, a tym samym zaprezentować autentyczny folklor taneczny i stroje nieskażone obcymi stylizacjami.

Grupa teatralna „Tespis”

Już drugi raz Grupa Teatralna Tespis udowodniła, że teksty napisane w początkach XX wieku nie utraciły na aktualności.

Po premierze „Moralności Pani Dulskiej” Gabrieli Zapolskiej w 2022 roku, zabrały się do pracy nad dramatem „Dom kobiet” Zofii Nałkowskiej z 1930 roku.

W oparciu o ten tekst powstał spektakl, którego premiera odbyła się 18 maja w GCKSiR w Trzcinie. Wielomiesięczna praca nad tekstem (którego młode aktorki przyswoiły sporą ilość), scenografią i kostiumami, dały wspaniały efekt końcowy. Przygotowane z dbałością oświetlenie oraz nagłośnienie, w tym efekty dźwiękowe wraz z kończącą spektakl piosenką „Szczęście trzeba rwać jak świeże wiśnie” uzupełniły obrazek.

Historie kobiet, o których opowiada dramat, przeplatają się i łączą. Każda jest inna, ale ich życia mają swoje punkty wspólne – cierpienie, radość, stratę i miłość. To ta miłość – nieszczęśliwa, utracona, niespełniona każe im wracać myślami do dawnych chwil. Wspominają mężczyzn, którzy zaznaczyli swą obecność w ich życiach mocno, nierzadko boleśnie. Odeszli zostawiając pustkę i ból. I samotność, która rzutuje na całym dalszym życiu ich kobiet. Tak więc choć w domu mieszkają tylko kobiety (i tylko one pojawiają się na scenie), dom wypełniony jest duchami mężczyzn – mężów, synów, ojców, braci, kochanków...

W ich rozmowach czuć często rozgoryczenie i cierpienie. Ale są zgodne, że „dla prawdziwego szczęścia warto później trochę pocierpieć”, a „między człowiekiem i człowiekiem jest ciemność”. I w te rozważania o przeszłości i teraźniejszości wkracza młoda Ewa, burząc znany obrazek Krzysztofa, męża Joanny. Pokazując, że nie wszystko jest takie, jakie się wydawało.

Silne emocje wyrażane na scenie udzieliły się publiczności, która w napięciu oglądała spektakl. Młode aktorki otrzymały gromkie owacje.

Spektakl powtórzone dwukrotnie, mamy jednak nadzieję, że do tytułu powrócimy.

Obsada:

Wiktoria Batóg w roli Joanny Nielewiczowej
 Gabriela Bułas jako Zofia Sworzeniowa
 Marcelina Dziedzic w roli Celiny Bełskiej
 Gabriela Kapusta jako Julia Czerwieńska
 Aleksandra Lampart w roli Marii Łanowej
 Jessica Nowak jako Róża Byleńska
 Izabela Skopińska w roli Tekli Bełskiej
 Iga Szary jako Ewa Łasztówna

Gościnnie: Piotr Starzec jako głos Liwienieckiego

Reżyseria: Karolina Starzec – instruktor GCKSiR
 Projekt światła: Dawid Zając – Grand Lighting Design
 Operator światła: Adam Majka – Dyrektor GCKSiR
 Nagłośnienie: Łukasz Rączy
 Zdjęcia: Anna Styka
 Scenografia: Piotr Starzec, Karolina Starzec, Andrzej Tarnowski,
 Łukasz Rączy

Teatr jest po to, aby wszystko było inne niż dotąd...

Po co jest teatr?

*Ta drabina to schody do nieba,
 a ta miska nad schodami to księżyc
 Lecz kto w te czary nie uwierzy?
 To jest teatr, to jest teatr.
 A teatr jest po to, aby wszystko
 było inne niż dotąd...*

J. Kulmowa

Wiersz Joanny Kulmowej „Po co jest teatr” doskonale oddaje ideę pracy z dziećmi oraz młodzieżą metodą dramy, która jest stosowana nie tylko na zajęciach z Kółka Teatralnego czy zajęć teatralnych. Jej elementy mogą być wykorzystywane różnorodnie. Drama to interaktywna metoda integrująca grupę i wykorzystująca naszą naturalną zdolność wchodzenia w role „wczuwania się”. Jej zastosowanie przynosi wiele pozytywnych korzyści dla wykonawców.

Oni „wchodząc” w rolę swej postaci rozwijają w sobie uczucie empatii, utożsamiają się z nią na zasadzie podobieństw lub przeciwieństw, rozwijają wyobraźnię i kreatywność. Jeśli popatrzymy na to w perspektywie psychologiczno-dydaktycznej, to odgrywanie przed innymi ról ustalonych podczas tworzenia inscenizacji ma także wiele pozytywnych aspektów teatru.

Wyjście na scenę, zawsze wiąże się z mniejszym lub większym stresem. A podczas przedstawienia uczeń uczy się oswajać treść, wytrwale dąży do zrealizowania swojego celu. Pokonuje swoją nieśmiałość i buduje poczucie własnej wartości.

Udział w zajęciach o charakterze teatralnym rozwija umiejętność dykcji i kultury żywego słowa, „aktorzy” ćwiczą swoją percepcję i pamięć. Doskonałą także inną ważną umiejętność – umiejętność pracy w grupie.

Przedstawienia zawsze integruje tych, którzy pomimo różnicy charakterów pracują w jednym zespole i uczą się siebie nawzajem. Występ bardzo się podobał widzom a aktorzy czuli radość i satysfakcję z dobrze wykonanego zadania.

Zespół teatralny jest zawsze zależnym od twórców i widzów. Jesteśmy teatrem ludzi z pasją dla ludzi z pasją. Teatrem, który zaczyna się w sercach, potem w głowach. Teatrem, który rodzi się z autentycznego przeżycia artystów, by następnie stać się pretekstem do emocjonalnego i intelektualnego odbioru go przez widownię. Wykryształizował się stały skład jego członków, następują wprawdzie zmiany, ale to naturalne. Kochamy teatr amatorski – coraz bardziej. I niech tak zostanie.

Od Redakcji „Trzcionki”

Koncert zespołu tanecznego „KOLORET”

W sobotę, 1 czerwca 2024 roku, w Gminnym Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Trzcinie odbył się niezwykle koncert zespołu tanecznego „Koloret”, który przeniósł widzów w barwną epokę szalonych lat 80-tych. Wydarzenie zgromadziło licznych miłośników tańca i nostalgicznym rytmów, którzy z entuzjazmem witali każdą kolejną choreografię.

Scena została udekorowana w charakterystycznym stylu lat 80-tych – neonowe światła, dyskotekowe kule i kolorowe, fluorescencyjne dekoracje natychmiast wprowadzały publiczność w klimat tamtych lat. Już od pierwszych taktów muzyki, wszyscy obecni poczuli się jak w podróży w czasie, wracając do epoki wielkich hitów muzycznych i spektakularnych układów tanecznych.

Wydarzenie to z pewnością na długo pozostanie w pamięci wszystkich obecnych, przypominając magię i wyjątkowość lat 80-tych. Zespół „Koloret” po raz kolejny udowodnił, że potrafi zachwycić swoją pasją, talentem i niezwykłą zdolnością przenoszenia widzów w czasie.

Fot. Anna Styka

Zacznij od... Wodeckiego

koncert Chórów Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji

2 czerwca 2024 r. w filii GCKSiR w Świlczy odbył się piękny, wzruszający koncert chórów działających w tej placówce. Koncert poświęcony pamięci Zbigniewa Wodeckiego – muzycznego geniusza, który pozostawił po sobie niezapomniane dzieła. To wyjątkowe wydarzenie było hołdem dla niezwykłego artysty i jego niepowtarzalnego wkładu w polską muzykę. Swoiste Tribute to Wodecki. Prowadząca wydarzenie Karolina Starzec zabrała słuchaczy w niesamowitą wędrówkę po twórczości Mistrza, bo nie jest tajemnicą, że wszyscy lubimy wracać do tych cudownych dźwięków.

W koncercie wystąpił chór męski „Resonantae” z Bratkowic pod dyrekcją Jakuba Pięty, chór „Gamma” ze Świlczy, z instruktorem Patrykiem Rakiem, „Cantus” z Trzcionki z dyrygentem Łukaszem Adamusem oraz chór dziecięcy „Kantuski” wraz z dyrygentką Kornelią Ignas. Koncert rozpoczął chór „Cantus” utworem..., no właśnie: „Zacznij od... Bacha”, czyli jednego z najbardziej rozpoznawalnych utworów artysty. W następnej kolejności chórzyci wykonali utwór „Lubię wracać tam, gdzie byłem” z solowym występem Julii Kornak ze Studia Wokalnego. Jest to jeden z najpopularniejszych, najbardziej kojarzonych z Wodeckim utworów. Stworzył go w swoim krakowskim domu przy ulicy Koletek na starym fortepianie.

Zastępca Wójta Seweryn Kornak podziękował występującym artystom za piękny koncert.

Następnie mogliśmy usłyszeć „Nauczmy się żyć obok siebie” przy akompaniamentcie Kacpra Czecha. Choć nie należy do najpopularniejszych utworów Wodeckiego, jest z pewnością jednym z najpiękniejszych w jego repertuarze. Wciąż aktualny przekaz o szerzeniu tolerancji i pokoju zawarty w słowach stworzonych przez Wojciecha Kejne pochodzi z wydanego w 2002 roku albumu „Obok siebie”.

Następnie na scenie pojawił się chór „Gama”, który na zmianę z chórem „Resonantae” wykonali utwory: „Opowiadaj mi tak”, „Nad wszystko uśmiech Twój”, „Kochaj mnie”, „Dziewczyna z Konwaliami”, „Znajdziesz mnie znowu” i „Będzie tak nie raz”.

W tzw. międzyczasie na scenie pojawił się chór dziecięcy Kantuski z utworami „Chwytaj dzień” i solowym wykonaniem Nataszy Wójcik, „Rzuć wszystko co złe”, któremu towarzyszył występ małych skrzypaczek – Anny Miśty i Gabrieli Kornak oraz niezapomniana „Pszczółka Maja” przy nieśmiałym udziale publiczności. W finale połączone chóry oraz wokaliści – Kuba Pięta, Patryk Rak i Kornelia Ignas wykonali „Tak bardzo wierzę w nas” w chwytającej za serce aranżacji.

Gromkie brawa i owacje na stojąco były tylko potwierdzeniem talentu artystów amatorskiego ruchu artystycznego w Gminie Świlcza.

Wszystkim wykonawcom, organizatorom i instruktorom – dyrygentom w pełnych wzruszenia i podziwu słowach podziękował Seweryn Kornak – Zastępca Wójta Gminy Świlcza. Licznie zgromadzona publiczność oraz radni powia-

Prowadzenie Karolina Starzec.

towi – Iwona Janowska, Tomasz Wojton, radni gminni – Joanna Wdowik-Mika, Katarzyna Wdowik, Marcin Czech, Łukasz Litwa, Marcin Lechowicz, Marcin Zańczak serdecznie gratulowali artystom. Dyrygenci otrzymali podziękowania z rąk dyrektora GCKSiR Adama Majki i kwiaty z rąk Zastępcy Wójta Seweryna Kornaka.

Parafrazując wersy ostatniego utworu wykonanego przez wszystkich chórzystów, to właśnie za nich „wznieśmy toast, winem z róży”.

I żyjmy tak jak kiedyś Zbigniew Wodecki odpowiedział na pytanie: „Co robić? Uświadomić sobie, że jutro może już nie będzie. Nauczyć się żyć chwilą, która jest. To znaczy przyjąć, że wszystko to, co było, to było, ale już tego nie ma, a to co będzie, tak naprawdę nie musi się zdarzyć. A więc baw się tak, jakby to był ostatni dzień naszego życia. Taka postawa dotyczy, zresztą, nie tylko zabawy. To ideał życia w ogóle.”

Fot. Anna Styka

Karolina Starzec

Królowna Śnieżka i siedmiu krasnoludków

Baśń o Królowie Śnieżce i siedmiu krasnoludkach zna chyba każdy z nas. Nie dziwi więc fakt, że premierowe przedstawienie młodszej Grupy Teatralnej Tępis przyjęte zostało z dużym entuzjazmem. 9 czerwca, po wielu miesiącach prób, mali aktorzy stanęli na scenie Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianiu i pokonując tremę przedstawili zgromadzonej publiczności baśniową historię. Z gracją i w skupieniu wcielili się w przypisane role, budując postacie i nadając im niepowtarzalne cechy.

13 aktorów „Królowy Śnieżki i siedmiu krasnoludków” to w większości debiutanci na scenie GCKSiR. W ubiegłym roku artystycznym grupa liczyła zaledwie 5 osób. Stąd nerwowa atmosfera za kulisami była wyczuwalna nie tylko podczas spektaklu, ale także przed nim, już od próby generalnej. Mali artyści wielokrotnie sprawdzali, czy rekwizyty są na pewno na swoich miejscach, po raz kolejny powtarzali kwestie, a kiedy już publiczność zapełniała miejsca na sali, z okna garderoby wyglądali swoich najbliższych – czy już są, a może przyprawdzili ze sobą niespodziewanych gości. Trzeba było też sprawdzić, czy mikrofony na pewno działają, jak powinny, żeby zminimalizować ryzyko „psikusów” na scenie.

Bo każde przedstawienie teatralne, mimo tego, że na scenie trwa kilkadziesiąt minut, jest efektem długiej, nierzadko ciężkiej pracy. Wymaga nauki tekstu, zgromadzenia rekwizytów i kostiumów, doboru muzyki i oświetlenia, a w końcu spięcia wszystkich tych elementów na scenie. Jest to także zaangażowanie wielu osób niewidocznych na scenie. Ktoś podczas spektaklu musi otworzyć kurtynę, dostosować ustawienia mikrofonów, włączyć podkład muzyczny, zmienić scenografię, a czasem nawet posłużyć aktorom drobną suflerską podpowiedzią.

Wszystkie te składowe połączone razem na scenie tworzą magię teatru. Sprawiają, że nawet znane historie nabierają zupełnie innej oprawy i poznajemy je na

nowo. Tak było i w tym przypadku. Poczernie znana historia nabrała nowych barw. Zgromadzona publiczność nagrodziła artystów brawami, dziękując im za chwilę uśmiechu i wzruszeń.

Spektakl obejrżeli także w kolejnych dniach uczniowie przedszkoli i szkół z terenu gminy Świlcza. Dziękujemy Dyrektorom placówek za entuzjastyczny odbiór naszego zaproszenia na spektakle i zorganizowanie wyjazdu dla swoich uczniów.

Obsada:

Antoni Biel
 Karolina Biel
 Jakub Bondyra
 Pola Bruchnicka
 Iga Gołąb
 Liliana Gołąb
 Zofia Grobelny
 Zuzanna Grobelny
 Liwia Ingot
 Jan Kleczek
 Jakub Krupa
 Aleksandra Nicpoń
 Mikołaj Stasiowski

Scenariusz i reżyseria: Karolina Starzec

Scenografia: Karolina i Piotr Starcowie

Nagłośnienie: Łukasz Rączy

Światło: Dawid Zając (Grand Lighting Design) oraz Adam Majka

Pomoc techniczna, obsługa sceny: Agnieszka Draus, Dorota Drozd

Kostiumy: Danuta Salach

Zdjęcia: Anna Styka

**NABÓR
 NA ROK ARTYSTYCZNY
 2024/2025**

**STUDIO WOKALNE
 GCKSiR**

**Odpłatne, indywidualne zajęcia
 w trzech grupach wiekowych:**

- dziecięca (10-14 lat)
- młodzieżowa (14-18 lat)
- dorosła (od 18 lat)

Zgłoszenia i informacje: **661 579 620**

GCKSiR
W ŚWILCZY Z SIĘDZIBĄ W TRZCIANIE

Zbigniew Lis

Działalność RDTL w Trzcianie

Prace ceramiczne pensjonariuszy DS w Trzcianie.

Prace ceramiczne dzieci z SP w Trzcianie.

Zajęcia w Domu Seniora w Bratkowicach.

Próba kapeli Lidii Biały w RDTL.

SP Niechobrz, 3 czerwca 2024 r. „Jak to z chlebem bywało”.

Fot. Z. Lis

Uroczysty Finał XXI edycji Konkursu Ekologicznego „Woda źródłem życia”

„Służy do picia,
służy do mycia
Bez niej na Ziemi
nie byłoby życia!”

Woda jest niezbędna do utrzymania życia, lecz nie jest wszystkim dana po równo. Wiele ludzi nie ma dostępu do czystej wody pitnej. Poprzez ochronę źródeł wody, retencję i przeciwdziałanie zanieczyszczeniom zapobiegamy utracie wody w naszym otoczeniu. To już XXI edycja Wojewódzkiego Konkursu Ekologicznego im. Izabeli Dąbskiej, który odbył się 25 kwietnia 2024 r. o godz. 11.00 w budynku Szkoły Podstawowej im. Stanisława Dąbskiego w Rudnej Wielkiej, gmina Świlcza.

Głównym celem konkursów ekologicznych zainicjowanych przez ówczesną dyr. SP, Janinę Godlewską było propagowanie proekologicznych postaw wśród dzieci i młodzieży, kształtowanie świadomości ekologicznej od najmłodszych lat, rozwijanie aktywności twórczej. Kontynuatką owej cennej tradycji szkolnej wspólnie z Patronatem Honorowym Wójta Gminy Świlcza i Podkarpackiego Kuratora Oświaty w Rzeszowie, a także sponsoringiem Gminy Świlcza i Podkarpackiego Centrum Hurtoowego Agrohurt S.A. w Rzeszowie jest obecna dyr. SP Małgorzata Mazepa. Obecnie cele ogólne tak sformułowano:

- Kształtowanie czynnej postawy wobec ochrony przyrody – wypracowanie gotowości i umiejętności działań w środowisku przyrodniczym mającym na celu jego ochronę.
- Uświadomienie zagrożeń wynikających z nadmiernego zaśmiecenia środowiska.

Z okazji m.in. ważnego światowego święta: 22 marca – Międzynarodowy Dzień Wody – ustanowionego w 1992 r. przez Konferencję ONZ w Rio de Janeiro zaproponowano tematykę konkursu. Cały świat skupia się i opiera na wodzie i jej znaczeniu dla życia na Ziemi.

Głównym powodem spotkania było podsumowanie konkursu plastycznego pod hasłem „Woda – źródłem życia”,

którego celem było rozbudzenie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska oraz uświadomienie znaczenia wody dla życia na Ziemi. Konkurs miał nakłonić uczniów do oszczędzania wody i dbania o jej jakość.

Cieszył dużym zainteresowaniem. Wzięli w nim udział przedszkolaki i uczniowie szkół podstawowych z Podkarpacia.

Na konkurs wpłynęło 301 prac z 32 placówek oświatowych województwa podkarpackiego. Prace w kategoriach – plastyczne: „Była sobie kropelka wody”, „Rzeki jeziora, morza i oceany oraz ich mieszkańcy”, literackie – „Wodno-bagiennie obszary Słowińskiego Parku Narodowego”, informatyczne – „Ochrona przyrody i działalność naukowa Izabeli Dąbskiej” rozpatrywane były w kilku grupach wiekowych: przedszkola i kl. 0, kl. I-III, kl. IV-VI, kl. VII-VIII. Przyznawano 3 miejsca honorowe i wyróżnienia.

„W życiu to takie proste...
przyszedł człowiek, rękę
uścisnął, podziękował”

K.I. Gałczyński

Uroczystość szkolna rozpoczęła się w sali gimnastycznej. Przybyli na nią nie tylko uczniowie i laureaci konkursu wraz z opiekunami, ale także wypróbowani długoletni i przyjaciele szkoły np. miejscowy ksiądz proboszcz dr Wacław Sospel oraz prof. Barbara Judkowiak z Poznania (prawnuczka hrabiny I. Dąbskiej herbu Godziemba) byłych ostatnich właścicieli wsi, fundatorów placu i budowy pierwszej szkoły i kościoła we wsi Rudna Wielka, przedstawiciele UG Świlcza w osobach, dyr. CUW UG Elży Oleszak, dyr. GCKSIR UG w Świlczy z/s w Trzcionie Adama Majki, dyr. GBP w Świlczy Doroty Madej, Zbigniew Lis, administrator RDTL w Trzcionie, red. prasy samorządowej oraz uczniowie tutejszej szkoły.

Pod kierunkiem naucz. Nowickiego dokonali prezentacji Sztandaru Szkoły,

po czym zebrani uczniowie i dorośli wspólnie odśpiewali Hymn Państwowo. Z kolei – młodzież szkolna – chóralnie odśpiewała – Hymn Szkoły i sztandar w asyście poczty sztandarowej został wprowadzony.

Z kolei głos zabrała dyr. SP w Rudnej Wielkiej dyr. Małgorzata Mazepa. Powitała wszystkich zebranych oraz przybyłych gości, a także przypomniała działania podejmowane w szkole w ramach realizowanego projektu ekologicznego.

Następnie głos zabrała w imieniu Wójta Gminy Świlcza Sławomira Styki dyr. CUW w UG Świlcza Jadwiga Oleszczuk, dziękując Dyrekcji i Radzie Pedagogicznej za przygotowanie i realizację projektu.

Następnie wręczono nagrody laureatom konkursu

Przeżycia były ogromne. Zaszczyc, ciekawość i onieśmienie towarzyszyły laureatom a także ich opiekunom. Udzielona pomoc organizatorom w formie materialnej, organizacyjnej i technicznej pozwoliła właściwie przygotować uroczystość oraz godnie przyjąć Uczestników Konkursu i zaproszonych Gości.

– *Udział wszystkich zebranych w gali konkursowej – tej szczególnej lekcji patriotyczno-wychowawczej był pięknym wzorem dla młodzieży szkolnej – z wdzięcznością i wyrazami szacunku – mówiła p. Dyrektor szkoły oraz prof. Barbara Judkowiak. Dyr. M. Mazepa kierowała podziękowania również do koordynatorów i opiekunów merytorycznych konkursowiczów – koordynatora uroczystości podsumowującej, członkom Komisji Konkursowej za zaangażowanie oraz wspinała profesjonalną współpracę.*

Komisje konkursowe nie miały łatwego zadania. Wyłonienie zwycięzców nie było takie proste. Wszyscy nagrodzeni otrzymali dyplomy, nagrody

rzeczowe, np. gry planszowe, książki, słodycze oraz inne upominki ufundowane przez Sponsorów.

Listy laureatów i uczniów wyróżnionych zawierały 50 imion i nazwisk oraz adresów zamieszkania (okolicznościowy folder otrzymał każdy uczestnik uroczystości).

W uwagach pokonkursowych Komisja podkreśliła m.in. „*Dziękujemy wszystkim uczniom, którzy mimo tego niekorzystnego czasu i trudnych okoliczności, wykonali i nadesłali prace na szkolny konkurs ekologiczny. Wasze pomysły były wspaniałe i oryginalne. Wszystkim uczestnikom serdecznie gratulujemy*”.

Co na pewno zapamiętamy?

Woda jest niezbędna do utrzymania życia, lecz nie jest wszystkim dana po równo. Wiele ludzi nie ma dostępu do czystej wody pitnej. Poprzez ochronę źródeł wody, retencję i przeciwdziałanie zanieczyszczeniom zapobiegamy utracie wody w naszym otoczeniu. Konkurs miał nakłonić uczniów do oszczędzania wody i dbania o jej jakość. Oprócz chleba, do życia potrzebna jest woda. Susza, czyli długotrwały okres bez lub z niewielkimi opadami atmosferycznymi, jest coraz większym problemem. To efekt nie tylko zmian kli-

matu, ale i lat zaniedbań – regulowania rzek, osuszania dużych terenów pod uprawy czy też betonowania miast.

W maju spadło mało deszczu. Czy w lecie będzie podobnie? W Polsce występują coraz większe niedobory wody. Nam wody wystarczy, ale kolejnym pokoleniom może jej zacząć brakować. Dlatego wydaje się konieczne zmniejszenie poboru oraz oszczędne i racjonalne korzystanie z wody z miejsko-gminnych sieci wodociągowych tylko dla celów bytowych oraz rezygnację z nieograniczonego mycia samochodów, wodotrysków i in. baseników.

Agata Micał

Woda źródłem życia

Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię. Ziemia zaś była bezładem i pustkowiem: ciemność była nad powierzchnią bezmiaru wód, a Duch Boży unosił się nad wodami.

Księga Rodzaju, rozdz. 1, w. 1-2

Już w VI w. p.n.e. grecki filozof Tales z Miletu twierdził, że istotą wszystkiego jest woda, gdyż wszystko pochodzi z wody i wszystko w niej się kończy. Ciało człowieka w przybliżeniu 70% składa się z wody, a więc jest ona esencją istnienia życia. Ochrona tego cennego zasobu Ziemi stanowiła inspirację dla XXI Wojewódzkiego Konkursu Ekologicznego im. Izabeli Dąmbskiej, który w bieżącej edycji odbywał się pod hasłem: „Woda źródłem życia”. Jego organizatorem była Szkoła Podstawowa im. Stanisława Dąmbskiego w Rudnej Wielkiej, a honorowy patronat nad konkursem obejmowali: Wójt Gminy Świlcza oraz Podkarpacki Kurator Oświaty.

Uroczyste podsumowanie konkursowych zmagania odbyło się

25 kwietnia 2024 r. W naszej szkole spotkali się laureaci konkursu i ich opiekunowie, nauczyciele, uczniowie oraz zaproszeni goście. Byli wśród nich: Barbara Judkowiak – profesor Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, prawniczka patrona naszej szkoły, Eliza Oleszak – dyrektor Centrum Usług Wspólnych Gminy Świlcza, ksiądz proboszcz parafii pw. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Rudnej Wielkiej dr Wacław Sopol, Marcin Czech – radny Gminy Świlcza, przewodniczący Komisji Oświaty i Sportu, Adam Majka – dyrek-

tor Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcionce, Zbigniew Lis – kustosz regionalnego Domu Tradycji Ludowych w Trzcionce, Dorota Madej – dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Świlczy z siedzibą w Trzcionce, Zofia Dziedzic – redaktor naczelny kwartalnika „Trzcionka”, dyrektorzy placówek oświatowych z gminy Świlcza, Olga Rusin – Przywara – członek zarządu Stowarzyszenia Wspólnie dla Rudnej Wielkiej, Karolina Gotkowska – członek jury konkursu, Ewelina Krasoń – przewod-

Wystąpienie prof. Barbary Judkowiak.

Prof. B. Judkowiak z nauczycielami szkoły.

nicząca Rady Rodziców w Szkole Podstawowej im. Stanisława Dąbskiego w Rudnej Wielkiej.

Uroczystą galę rozpoczęła dyrektor Szkoły Podstawowej w Rudnej Wielkiej – Małgorzata Mazepa, która powitała gości, podziękowała uczestnikom konkursu i ich opiekunom za wysiłek włożony w przygotowanie prac oraz złożyła gratulacje laureatom. Głos zabierali rów-

nież zaproszeni goście, podkreślając wagę i znaczenie tematyki, jaka przyświecała XXI edycji konkursu, a uczniowie naszej szkoły ubarwili spotkanie występami artystycznym.

Zorganizowaniu konkursu o randze wojewódzkiej przyświecały cele związane z ochroną środowiska naturalnego ludzi, zwierząt i roślin. Pragniemy kształtować postawy i działania zmierzające

do świadomego dbania o naszą planetę, do świadomego wykorzystywania zasobów naturalnych przez zwrócenie uwagi na kondycję hydrosfery oraz wskazanie potrzeby jej ochrony. Inspirowaliśmy do zapoznania się uczniów z fauną i florą rzek, jezior, mórz i oceanów, aby ich wychowywać w duchu poszanowania przyrody. Ciągłe podkreślamy kontynuację dziedzictwa, jakie pozostawiła następnym pokoleniom patronka naszego konkursu Izabela Dąbska. Była ona bowiem prekursorką działań na rzecz ochrony przyrody w zakresie hydrologii. Wysoki poziom artystyczny i merytoryczny prac wykonanych przez uczestników tegorocznej edycji świadczy o tym, że udało nam się zachęcić uczniów do literackiej i plastycznej aktywności twórczej, która wymagała niezwyklej wrażliwości oraz wykorzystania różnych źródeł informacji.

Najbardziej wyczekiwany moment spotkania była prezentacja wyników konkursu w poszczególnych kategoriach, a informacje te przygotowali i podali opiekunowie – koordynatorzy poszczególnych kategorii: przedszkole i kl. „0” – Eugenia Stachurska, kl. I – III – Natalia Sobolewska, kl. IV – VI – Agnieszka Szostak i kl. VII – VIII – Bernadeta Ożóg.

XXI Wojewódzki Konkurs Ekologiczny obejmował 4 kategorie wiekowe, w których przyznano następujące nagrody i wyróżnienia:

KATEGORIA: Przedszkole, kl. 0 – konkurs plastyczno-techniczny „Była sobie kropelka wody...”

I miejsce: Natalia Wróbel, ZSZP nr 12 w Rzeszowie,

I miejsce: Amelia Bichajło, Przedszkole nr 8 w Jarosławiu,

II miejsce: Adrian Rutyna, Przedszkole nr 2 w Tarnobrzegu,

II miejsce: Rozalia Chmura, Przedszkole nr 8 w Jarosławiu,

III miejsce: Szymon Szlachta, Przedszkole Integracyjne w Dębicy,

III miejsce: Marika Słonina, Przedszkole w Górnio.

Wyróżnienia:

Rozalia Dziukiewicz, Przedszkole nr 8 w Jarosławiu,

Malwina Skrzypek, SP w Rudnej Wielkiej,

Jagoda Konieczny, Przedszkole nr 8 w Jarosławiu,

Lilia Bajek, Niepubliczne Przedszkole w Budach Głogowskich,

Wystawa nagrodzonych prac.

Program artystyczny w wykonaniu uczniów szkoły.

Nagrodzeni w kategorii wiekowej Przedszkole – kl. 0.

Nagrodzeni w kategorii kl. I-III SP.

Zofia Latawiec, Przedszkole w Zapałowie,
Izabela Trzaskuś, Przedszkole nr 1 w Dębicy.

KATEGORIA: Klasy I-III SP – konkurs plastyczny „Rzeki, jeziora, morza i oceany oraz ich mieszkańcy”

I miejsce: Maria Krwan, SP nr 2 w Przeworsku,
I miejsce: Aleksandra Depa, ZS w Budach Głogowskich,
II miejsce: Hanna Kopiec, SP w Trzcianie,
II miejsce: Milena Rząsa, SP nr 2 w Przeworsku,
III miejsce: Zuzanna Majka, SP w Rudnej Wielkiej,
III miejsce: Alicja Kobosz, ZS nr 3 w Rzeszowie.

Wyróżnienia:

Marcel Zięba, SP w Trzcianie,
Oliwia Nizioł – Szmacińska, ZS w Budach Głogowskich,
Liliana Przewłocka, ZS nr 3 w Rzeszowie,
Konrad Wróbel, ZS nr 12 w Rzeszowie,
Klaudia Iwan, SP w Starym Mieście,
Martyna Styka, NSP w Bratkowicach.

KATEGORIA: Klasy IV-VI SP – konkurs literacko-plastyczny „Wodno-bagienne obszary Słowińskiego Parku Narodowego” – folder

I miejsce: Natalia Wrońska, SP w Woli Rzeszyckiej,
I miejsce: Rafał Matuła, SP w Raniszowie,
II miejsce: Zuzanna Pasterz ZSP nr 2 w Rzeszowie,
II miejsce: Maciej Puzio, SP w Rudnej Wielkiej,
III miejsce: Amelia Kuźniar, SP w Bziance,
III miejsce: Izabela Zagulska, SP w Trzcianie.

Wyróżnienia:

Maria Makarska, SP Fundacji „Elementarz” w Głębokiem,
Zuzanna Urbańska, SP w Rudnej Wielkiej,
Martyna Dudek, ZSP nr 12 w Rzeszowie,
Jakub Bolanowski, SP Fundacji „Elementarz” w Głębokiem,
Eryk Cypcar, SP Fundacji „Elementarz” w Głębokiem,
Natalia Daleka, SP w Rudnej Wielkiej.

KATEGORIA: klasy VII-VIII SP – konkurs informatyczny – prezentacja multimedialna „Ochrona przyrody i działalność naukowa Izabeli Dąbskiej”

**Nagrodzeni
w kategorii
kl. IV-VI SP.**

**Nagrodzeni
w kategorii
kl. VII-VIII SP.**

I miejsce: Emilia Zmysło, SP w Trzcinie,
I miejsce: Kinga Jamróz, SP w Dzikowcu,
II miejsce: Nikola Kucharska, SP w Rudnej Wielkiej,
II miejsce: Andżelika Bełza, SP w Woli Ranizowskiej,
III miejsce: Kornelia Niemczyk, SP Sióstr Pijarek w Rzeszowie,
III miejsce: Bartosz Burek, SP w Ranizowie.
Wyróżnienia:
Agata Rzeszutek, SP w Ranizowie,
Justyna Gaweł, SP w Rudnej Wielkiej,
Weronika Kłeczek, SP w Przewrotnem,
Krzysztof Krupa, NSP w Bratkowicach,
Piotr Grzeško, SP Sióstr Pijarek w Rzeszowie,
Kamila Wróblewska, SP w Woli Rzeszyckiej.

Nadesłane prace konkursowe zostały poddane ocenie przez niezależne jury w składzie:

- Małgorzata Bębenek – nauczyciel plastyki w ZZSP nr 5 w Rzeszowie, doradca metodyczny z plastyki, konsultant Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli,
- Małgorzata Trawka – nauczyciel plastyki w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Bratkowicach,
- Małgorzata Byszuk – doradca metodyczny z języka polskiego, konsultant Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli,
- Olga Rusin-Przywara – redaktor kwartalnika Stowarzyszenia Wspólnie dla Rudnej Wielkiej „Rudnian”,
- Karolina Gotkowska – nauczyciel informatyki i techniki w Zespole Szkół w Wysokiej Głogowskiej,

- Elżbieta Czech – nauczyciel informatyki w Zespole Szkół Elektronicznych w Rzeszowie.

Nagrody i dyplomy dla laureatów poszczególnych kategorii wiekowych zostały ufundowane ze środków przekazanych na ten cel przez Gminę Świlcza oraz Podkarpackie Centrum Hurtowe AGROHURT S.A. Dziękujemy sponsorom za wsparcie naszych działań.

Woda jest źródłem życia. Antoine de Saint-Exupéry w swojej książce „Ziemia, planeta ludzi” tak o niej pisał: „Woda! Wodo, nie masz ani smaku, ani koloru, ani zapachu, nie można ciebie opisać, pije się ciebie, nie znając ciebie. Nie jesteś niezbędna do życia: jesteś samym życiem. Obdarzasz nas rozkoszą, której niepodobna pojąć samymi zmysłami. Wraz z tobą wracają nam władze, których już się wyrzekliśmy. Z twojej łaski otwierają się w naszym sercu wszystkie wyschłe już źródła. Jesteś największym bogactwem, jakiej istnieje na świecie. Jesteś największą czułością, ty, jakże czysta w trzewiach ziemi! [...]. Czysta, nie zgodzisz się na żadną mieszaninę, nieskazitelna, nie zniesiesz żadnego fałszerstwa, jesteś zazdrosnym bóstwem... Ale obdarzysz nas szczęściem nieskończenie prostym.”

XXI Wojewódzki Konkurs Ekologiczny im. Izabeli Dąbskiej można uznać za zakończony. Nie kończy się jednak troska nas wszystkich o wodę – źródło życia. To tylko kolejny etap, czy, odnosząc się do idei tegorocznej edycji, tylko kolejna kropla w wielkim nurcie pracy na rzecz ochrony naszej planety. Dziękujemy wszystkim, którzy zaangażowali się w realizację konkursu. Liczymy na was w kolejnej jego edycji.

Joanna Sawicka

Przygotowania do nadania imienia Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Błędowej Zgłobieńskiej

Rok szkolny 2023/2024 zbliża się ku końcowi, jednak dla Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Błędowej Zgłobieńskiej, Dyrekcji, Grona Pedagogicznego oraz Uczniów Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Błędowej Zgłobieńskiej, to czas wyjątkowy i zarazem pełen intensywnych działań.

Trwają bowiem przygotowania do wyjątkowego Dnia – nadania imienia szkole. Uroczystość jest zaplanowana na 20 września 2024 r.

W kwietniu 2024 r. odbyło się głosowanie nad wyborem patrona. Wzięli w nim udział mieszkańcy Błędowej Zgłobieńskiej, uczniowie, rodzice oraz Grono Pedagogiczne NSP. Większością głosów zdecydowano, iż...

patronem szkoły
zostanie Błogosławiona
Rodzina Ulmów.

Rodzina Ulmów, pochodząca z Markowej na Podkarpaciu, zyskała miano bohaterów za swoją odwagę i poświęcenie w czasie II wojny światowej. W marcu 1944 roku Wiktoria i Józef Ulmowie wraz z sześciorgiem swoich dzieci zostali zamordowani przez niemieckich okupantów za ukrywanie ośmiorga Żydów. Ich heroiczny czyn jest symbolem najwyższych wartości: miłości, od-

wagi, altruizmu i solidarności międzyludzkiej. 10 września 2023 roku Rodzina Ulmów została beatyfikowana, co dodatkowo podkreśla ich niezwykłą postawę i zasługi.

Nadanie szkole imienia Błogosławionej Rodziny Ulmów ma na celu nie tylko uczczenie ich pamięci, ale także inspirowanie uczniów i lokalnej społeczności do życia według wartości, które reprezentowali. Stowarzyszenie planuje organizację licznych wydarzeń edukacyjnych i kulturalnych, które będą przybliżać postać rodziny Ulmów oraz promować wartości, które wyznawali.

Szkoła podjęta już
pierwsze kroki
w organizacji uroczystości

Powołano zespół ds. nadania imienia, który intensywnie pracuje nad organizacją tego ważnego wydarzenia. W skład zespołu wchodzi nauczyciele, rodzice oraz przedstawiciele uczniów. Jednym z kluczowych elementów przygotowań jest przygotowanie sztandaru i nawiązywanie współpracy z różnymi instytucjami, które mogą wesprzeć szkołę w organizacji uroczystości oraz w reali-

zacji przyszłych działań edukacyjnych związanych z nowym patronem. Są to przede wszystkim: Urząd Marszałkowski, Instytut Pamięci Narodowej, Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej, Port Lotniczy w Jasionce, Kuria Diecezjalna w Rzeszowie, Wójt Gminy Świlcza.

Dyrekcja szkoły oraz zespół ds. nadania imienia serdecznie zapraszają całą społeczność lokalną do włączenia się w przygotowania oraz udział w uroczystościach wrześniowych. Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Błędowej Zgłobieńskiej będzie pierwszą po beatyfikacji Rodziny Ulmów szkołą w Polsce o takiej nazwie.

Nadanie imienia szkole to nie tylko ważny moment w historii placówki, ale także okazja do zacieśnienia więzi w naszej społeczności oraz wspólnego upamiętnienia bohaterów, których życie jest dla nas wzorem do naśladowania.

Wymiana polsko-niemiecka: 8-16 czerwca 2024 r.

Przygotowania do wizyty naszych przyjaciół z Niemiec weszły w końcową fazę.

Dzięki finansowemu wsparciu Wójta Gminy Świlcza, Sławomira Styki, program jest bardzo atrakcyjny. Środki pochodzą z budżetu Gminy Świlcza przeznaczone na promocję gminy. Bardzo dziękujemy. Naszych gości zabierzemy do Oświęcimia-Brzezinki oraz do Kopalni Soli w Bochni. W Podkarpackim Centrum Nauki „Łukasiewicz” w Jasionce zwiedzimy wystawę „Żyję” oraz weźmiemy udział w warsztatach „Kreatywny zawrót głowy „Pochwalimy się również atrakcjami na terenie naszej gminy. W Regionalnym Domu Tradycji Ludow-

wych w Trzcianie upieczemy chleb. Weźmiemy udział w warsztatach zorganizowanych przez pracowników Gminnej Biblioteki Publicznej w Świlczy z siedzibą w Trzcianie.

W Świlczy, na zaproszenie dyrektora Szkoły Podstawowej w Świlczy, dr. Grzegorza Patrusia, w wirtualnej strzelnicy zapoznamy się ze sztuką strzelania i posługiwania bronią. Skorzystamy również z gościnności Centrum Sportu i Rozrywki Wzorcownia Ruchu. W tym nowoczesnym obiekcie m.in. zagramy w squasha, będziemy wspinać się na ściankę, poturlamy się w plastikowych kulach. Ale na tym nie koniec. W niedzielę, w ramach Dnia Rodzinnego ro-

dziny przyjmujące uczniów i nauczycieli z Niemiec mają w planie inne niespodzianki. O tym wszystkim opowiem w następnym artykule

Jedno jest pewne, osiem dni zapowiada się niezwykle fascynująco. Już nie możemy się doczekać. ■

3 Maja w SP w Trzcianie

Dnia 29 kwietnia w naszej szkole odbyła się akademia z okazji 233. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja.

Uroczysty apel został przygotowany przez dzieci oddziału przedszkolnego oraz uczniów klasy 5b pod kierunkiem Lucyny Rzepki i Iwony Mikosz.

Wszyscy uczestnicy uroczystości mogli wzbogacić swoją wiedzę historyczną dotyczącą tej niezwykle ważnej

w naszych dziejach ustawy, co podkreślił w swoim wystąpieniu dyrektor szkoły Artur Szary.

Patriotyczne wiersze, film edukacyjny o symbolach narodowych, piękna dekoracja oraz piosenki w wykonaniu chóru ponownie pozwoliły nam przenieść się do roku 1791.

Dziękujemy za pełne wzruszenia chwile.

(inf. Facebook SP Trzcianka)

Fot. Z. Lis

Zmiany w polskiej oświacie po październiku 2023 r.

Niespokojnie jest w naszej Ojczyźnie – wszystko to wiemy, ale życie kraju jego społeczeństwa: młodego i starszego musi biegnąć swymi torami, swym życiem.

W polskich szkołach szykują się duże zmiany. Trwa walka o narodową pamięć

Ministerstwo Edukacji Narodowej pod wodzą ministry Barbary Nowackiej ma pomysły i plany na zmiany w szkolnictwie. Niektóre z nich mogą wejść w życie już po feriach zimowych. Inne wymagają więcej czasu, jednak resort potwierdza, że istnieje szansa na wprowadzenie ich od 1 września 2024 roku. Jak informuje „Dziennik Gazeta Prawna”, Katarzyna Lubnauer, Wiceminister Edukacji Narodowej potwierdziła, że w czasie ferii zimowych mogą rozpocząć się konsultacje ze społecznością edukacyjną dotyczące proponowanych zmian w szkolnictwie.

Oto niektóre problemy:

– Podwyżki pensji nauczycielskich nauczycieli (były to obietnice nowego rządu koalicyjnego – dla nauczycieli mianowanych i dyplomowanych – wzrost o 30% i 33% dla nauczycieli początkujących) wykonano w marcu br.

– Likwidacja egzaminu ósmoklasisty
– Rezygnacja z ocen cyfrowych z niektórych przedmiotów (np. wychowanie muzyczne, fizyczne, plastyka), zastąpienie ich opisową formą

– Koniec z zadaniami domowymi dla uczniów kl. I-III szk. podst. i – całkowita likwidacja, dla uczniów klas pozostałych, zadawane zadania nie będą obowiązkowe i oceniane (zmiana od 1 IV br.)

– Zmiana podstawy programowej, dotyczy tzw. odchudzania treści, wg nauczycieli podstawy dotychczasowe są „na wyrost i niepotrzebne”. Początkowo ma to dotyczyć: języka polskiego, historii, wiedzy o społeczeństwie, fizyki, chemii, geografii, biologii, przy zachowaniu dotychczasowego wymiaru godzin. Ma być zlikwidowany przedmiot: historia i terażniejszość, a ma go zastąpić – wychowanie obywatelskie (już było... onego czasu).

– Mniej i zmiana lektur obowiązkowych, np. na bardziej współczesne, trwają prace i trwają...

– Dawniej poprawianie zadań i zeszytów domowych ich kontrola należała do nauczycieli (dyrektor, metodyk kontrolował nawet czy nauczyciele – to robia). Dziś ministra nie jest nauczycielem (O ZGROZO! – informatyk).

Niektóre z pomysłów Ministerstwa Edukacji Narodowej budzą kontrowersje i wymagają dalszych konsultacji. Jak podkreśliła wiceministra edukacji narodowej, zmiany nie będą podejmowane „bez konsultacji ze środowiskiem”, a część z nich może wejść w życie dopiero w kolejnych latach, bo wymaga to np. zmiany podręczników. Szkoła, wg MEN (czyt. nauczyciel) – ma uczniów uczyć i nauczyć oraz pomóc uczniom „wrócić” do dzieciństwa, uwolnić uczniów od korepetytorów, rodziców nadgorliwie pomagających odrabiać zadania domowe, nauczycieli zajęć dodatkowych, często wygórowanych rodzicielskich ambicji. Dzieci muszą mieć więcej czasu dla siebie.

– Walka o właściwą historię Polski i świata.

Historia jest przez obecny rząd systematycznie rugowana z programów szkolnych zakłamywana i upolityczniana. Znow można będzie się dowiadywać o tych, którzy z godnością i honorem nie mieli nic wspólnego, w zamian za prawdziwych bohaterów. I tych, którzy np. wywodzili się z tradycji chrześcijańskich lub walczyli z rusefikacją, germanizacją, ustrojami komunistycznymi itp. Prawdziwa wiedza historyczna jest niezmiernie ważna. Jeśli z wychowania historycznego wyrzuci się narodowe tradycje, kulturowe korzenie wywodzące się z chrześcijaństwa, zaniknie aspiracja wolnościowa i zdobywania wiedzy, pozbawiona zostanie młodzież szkolna tożsamości narodowej, szacunku dla przeszłości, starszych pokoleń, znajomości pięknych kart historii, obrony i dumy z dorobku minionych pokoleń – zginiemy jako kraj i naród.

Z tzw. Podstawy Programowej mają być wykreślone np. takie wydarzenia jak: Westerplatte, Bitwa pod Bzurą, Bitwa pod Wizną. A za to będzie np. Powstanie Nika w 532 r. Na szczęście – nie wszy-

scy młodzi chcą szkołę tylko przebić, są tacy, co protestują, na korepetycje nie każdego rodzica ucznia stać, a wiedza jest niezbędna, tacy, którzy prezentują swe postawy patriotyczne, nie wstydzą się polskości, nie chodzi im o szkołę lekką i niewymagającą. Szkołami – uczniami i nauczycielami – nie robi się polityki.

Religia i etyka w szkołach

Ministra B. Nowacka konsekwentnie realizuje plan spychania katechezy na margines. Podała do wiadomości, że zarówno oceny z religii, jak i etyki nie będą brane pod uwagę w obliczaniu średniej ocen ucznia na świadectwie szkolnym „bo religia i etyka są przedmiotami dodatkowymi” (art. L. Galarowicza w „Gazecie Polskiej”). Postępowanie ministry Nowackiej dyskryminuje i marginalizuje uczniów i przedmioty nauczania. Pod przykrywką poprawy organizacji zajęć wprowadza chaos, bo mogą się tworzyć tzw. grupy mieszane dzieci z różnych klas? Można wnioskować, że rodzice będą dzieci wypisywać z lekcji, katechezy więc – tracą pracę? I co będzie dalej?

Straci pracę jeszcze więcej nauczycieli, bowiem w maju br. miało wejść w życie rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych. Tymczasem ze względu na usunięcie przedmiotu historia i terażniejszość i nie zastąpienie go innym, historycy – nauczyciele nie będą mieć etatów, MEN wyliczyło, że może to dotyczyć nawet 9,5 tys. osób. Katecheci, historycy – KATASTROFA!

W dniu 14 lutego br. w Rzeszowie przebywała – nowa – po wyborach październikowych – ministra edukacji Barbary Nowacka. Interesowało ją szkolnictwo zawodowe i branżowe. Na początku ministra Barbara Nowacka powiedziała, że pełniąca obowiązki kuratora Dorota Nowak-Maluchnik została już oficjalnie kuratorem oświaty na Podkarpaciu. Ponadto (fragment wypowiedzi z artykułu prasy lokalnej „Nowiny”: [...]). Obecnie świat szybko się zmienia i chodzi o to, aby młodzi ludzie nie uczyli się zawodów, które wkrótce znikną, bo w przyszłości będą musieli podejmować pracę w zawodach, których dziś jeszcze nie potrafimy nazwać.

Do zawodów przyszłości zaliczyła te związane m.in. z automatyką, IT, robotyką i mechatroniką. [...]

Obecnie szkolnictwo zawodowe kształci w sumie 1 mln 150 tys. uczniów w 237 zawodach w ponad 5 tys. szkół w całej Polsce. W tym ok. 218 tys. uczniów uczy się w szkołach branżowych I stopnia, 755 tys. w technikach, 247 tys. w szkołach policealnych i 13 tys. w branżowych szkołach II stopnia. Szkoły zawodowe to priorytet. Mocny nauczyciel to mocny uczeń, a mocny uczeń to jest ten, który w przyszłości będzie tworzył mocne państwo prawa. Co nas jeszcze czeka?

Minęło kilka tygodni i znów nowości w oświacie?

– Wychowanie prozdrowotne w szkołach – zapowiedź i nic ponadto. ZNP Rzeszów wystosowało pismo do MEN – o pracach domowych uczniów: *W naszej ocenie zapowiedziane przez Panią minister drastyczne ograniczenie prac domowych w klasach I-III, wręcz w ogólne nieocenianie prac domowych na tym etapie edukacyjnym, nie powinno być przedmiotem odgórnych ministerialnych decyzji, jeżeli w polskiej szkole pod rządami nowych ministrów ma się coś zmienić. Uważamy, że tak głębokie ingerowanie w pracę nauczycieli jest szkodliwe zarówno dla samych uczniów jak i dla nauczycieli. Nie wystarczy zarządzić z poziomu ministerstwa edukacji, by prac domowych nie było. Należy w pierwszej kolejności współpracować z samymi nauczycielami, bo to oni znają najlepiej uczniów i wiedzą, które zadania będą dla nich najbardziej kreatywne. Likwidacja prac domowych grozi brakiem poczucia przez uczniów obowiązku odpowiedzialności jak i doskonalenia umiejętności organizacji własnej pracy. Może zdarzyć się, że nauczyciele będą obwiniani za niepowodzenia, słabe wyniki uczniów – czytamy w stanowisku Prezydium Zarządu Okręgu Podkarpackiego ZNP, podpisanym przez prezesa Stanisława Kłaka.*

Ile czasu uczniowie spędzają nad książkami?

Dyskusje wokół likwidacji prac domowych w szkole podstawowej wciąż trwają. Zdania są podzielone, choć z sondy udostępnionej w naszym portalu wynika, że społeczeństwo raczej optowałoby za.

ZNP, powołując się na badania naukowe, które mówią o pozytywnym wpływie na rozwijanie umiejętności uczniów,

zwraca się do MEN, że jeżeli chce na prawdę pomóc uczniom, powinno stworzyć im i nauczycielom takie warunki w szkołach, żeby mogli poradzić sobie ze wszystkimi pracami domowymi w szkole pod okiem nauczycieli i nie musieli zabierać ich do domu, zarówno ci z klas I-III jak i pozostali uczniowie – argumentują związkowcy z ZNP. Okręg Podkarpacki ZNP wypomina MEN, że nie wystarczy w kampanii wyborczej ogłaszać likwidację prac domowych uczniów.

– *Oczekujemy od kierownictwa MEN odrobienia własnego zadania domowego – przeprowadzenia dogłębnej analizy systemowych problemów z pracą domową rozumianą jako samodzielne uczenie się ucznia w domu* – napisali związkowcy w imieniu środowiska nauczycielskiego.

„Poroniony pomysł”? MEN oburzeniem nauczycieli się nie przejął.

Kiedy zmiany w podstawach programowych? (wpis 16 IV GP)

– Sondaż dla Edukacji Pomysł Koalicji 13 grudnia „Rewolucji w oświacie” spotyka się z niekiedy ostrą krytyką. Według najnowszego sondażu – 64% rodziców i 82% nauczycieli uważa, że: **PRA-CE DOMOWE SĄ POTRZEBNE!** Wszelka ingerencja – to łamanie autonomii i nauczycieli i szkół. Dlaczego dotyczy to tylko szkół państwowych, a prywatnych nie? Dlaczego? Rodzice ponadto twierdzą że jest to celowe obniżanie i tak niskiego poziomu nauczania i przygotowania do zawodu. To tylko niektóre zmiany, jakie mają czekać szkoły.

W rozporządzeniu ministra edukacji w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego, nazywanym zwyczajowo podstawą programową, opisane jest to, co uczeń powinien umieć z danego przedmiotu po danym etapie edukacyjnym (każdy przedmiot opisany jest osobno). Programy nauczania i podręczniki muszą być zgodne z podstawą, a nauczyciel ma obowiązek realizacji treści w niej zawartych. Podczas posiedzenia komisji ministra edukacji Barbara Nowacka oceniła, że obecnie dyskusja nad projektem zmian jest przedwczesna, bo: *dokument ministerialny wyjdzie w ciągu najbliższych dwóch tygodni. Wtedy będzie czas na konsultacje* – powiedziała. Wyjaśniła, że propozycje zmian podane prekonsultacjom, to jeszcze nie był

projekt nowelizacji rozporządzenia ministra edukacji tylko materiał przygotowany przez ekspertów. Zwracając się do posłów opozycji wiceminister edukacji Katarzyna Lubnauer powiedziała: „Dziwi nas moment, który wybrali państwo na tę dyskusję. Ponieważ rozmawiamy o propozycjach podstaw, których zasadniczo nie ma”.

Konsultacje nad materiałem, który przygotowuje MEN dopiero się rozpoczyna. Rozpoczną się pewno z końcem przyszłego tygodnia, do końca miesiąca – tak jak powiedziała pani minister – najpóźniej – podała. Chcemy to zrobić oczywiście jak najszybciej. Chcemy dać odpowiedni czas wszystkim, również państwu, by w tych konsultacjach wziąć udział – dodała. („Tak będą przeprowadzane zmiany” Nowiny 15 IV 2024 r.). 33 podmioty tzn. partnerzy społeczni i związki zawodowe zgłosiły po wstępnych konsultacjach opinie o podstawie programowej. Do MEN wpłynęło także 417 indywidualnych uwag (Gazeta Polska, s. 4, z dn. 22 V 2024 r. „Setki uwag do podstaw programowych”).

Reforma wprowadziła wiele zmian, dla wychowanków i pedagogów, czy słusznych – pokaże czas. Jedno jest jednak pewne, niezależnie od zmieniających się przepisów, ustaw, rozporządzeń, bieg szkolnemu życiu nadaje wychowanie, mądrość i poświęcenie nauczyciela, odpowiedzialnego za losy wychowanka. Odpowiedzialnego, bo rozumiejącego, że prawdziwe wartości, które przekaże uczniom powrócą za lat kilka, może kilkanaście, gdy dorosłej już młodzieży przyjdzie zmierzyć się z realiami dorosłego życia. To piękno i ideał, który wyznacza rolę nauczyciela w życiu młodego człowieka. To chwile, z których nie wyrasta się nigdy... Kontakty MEN z ZNP są utrudniane. MEN niechętnie odpowiada na związkową korespondencję (Gazeta Polska, s. 4 z dn. 11 V 2024 r.). Co dalej?

W dniu 20 maja br. ministra B. Nowacka podpisała rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania obowiązujący od 1 IX 2024 r. Nowe pomysły, bez informacji o kadry nauczającej i finansach z tym związanych, dotyczyć ma obowiązkowych zajęć z udzielania pierwszej pomocy – na godzinach wychowawczych. Lakoniczna informacja obarcza dodatkowymi kosztami nie MEN tylko samorządy. Co z tego wyniknie? (Gazeta Polska, s. 4, wyd. 1, 29 V – 2 VI 2024 r.).

Wizyta w Colegio Santa Isabel Marchena 11-16.03.2024 r.

2023-1-PL01-KA121-SCH-000126910

Sprawozdanie uczennic klasy VIII biorących udział w grupowej mobilności uczniów – ERASMUS+ Szkoła Podstawowa im. Stanisława Dąbskiego w Rudnej Wielkiej

W dniach 11-16 marca br. my oraz 4 naszych kolegów – Szymon Szydełko, Izabela Czyż, Martyna Susz, Julia Korzenny – miałyśmy ogromną przyjemność uczestniczyć w wymianie międzynarodowej młodzieży i wyjeździe do Hiszpanii. Podczas tej podróży zwiedziliśmy wiele pięknych miejsc, poznaliśmy fascynującą kulturę hiszpańską oraz skosztowałyśmy pysznej kuchni. Celem tego przedsięwzięcia było nawiązanie więzi między młodzieżą z innego kraju, wzajemne poznanie się oraz doskonałe umiętności językowych.

Początek hiszpańskiej przygody

Nasza przygoda rozpoczęła się spotkaniem z uczniami szkoły partnerskiej Colegio Santa Isabel. Następnie udałyśmy się do domów rodzin, które nas gościły podczas pobytu w Marcheniu.

Drugi dzień rozpoczęliśmy od wspaniałego śniadania w restauracji, po czym udałyśmy się wraz z uczniami na

pełną emocji grę terenową, dzięki której zobaczyliśmy zabytki tego pięknego miasteczka. Następnie zjadłyśmy pyszny lunch, po którym poszłyśmy na

wspólny spacer z naszymi nowymi przyjaciółmi.

Pobyt w Sewilli

Kolejnym pięknym miejscem, które miałyśmy okazję odwiedzić następnego dnia, była Sevilla. Podczas zwiedzania poznaliśmy historię, zabytki oraz hiszpańskie tradycje. Z kolei udałyśmy się na pracę zespołową związaną ze sterowaniem łódką po kanale wokół Placu Hiszpańskiego Alcazar. Odwiedziliśmy także Royal Alcazar Gardens. Po powrocie udałyśmy się z uczniami do miasta, a na samym końcu dnia wybrałyśmy się na wspólny spacer razem z naszymi kolegami i koleżankami, którzy pokazali

nam jeszcze większą część niesamowitej Marcheny.

Czwarty dzień spędziliśmy w andaluzyjskiej Osunie

Zostałyśmy oprowadzone po uniwersytecie przez tamtejszą panią Profesor, a na samym końcu zaprowadziła nas ona do stołówki, gdzie zjedliśmy lunch. Wieczorem uczestniczyliśmy w Via Crusis – hiszpańskiej Drodze Krzyżowej, która miała miejsce na uliczkach Marcheny. Po zakończeniu tego wydarzenia wybrałyśmy się na wspólną kolację razem z uczniami najstarszej klasy.

Żegnaj Hiszpanio i... do zobaczenia!

Ostatni dzień pobytu spędziliśmy w szkole, gdzie uczestniczyliśmy w różnego rodzaju zajęciach, a na samym końcu dnia byliśmy obecne na pożegnalnym grillu przygotowanym specjalnie dla nas przez hiszpańskich uczniów. Gdy tylko wróciłyśmy do naszych tymczasowych domów, musiałyśmy się wziąć za pakowanie, ponieważ na następny dzień czekała nas podróż powrotna do Polski.

Wymiana uczniowska w Hiszpanii była doskonałą okazją do nawiązania międzynarodowych przyjaźni, jak również poszerzenia horyzontów i doświad-

czenia kulturowego. Dzięki temu wyjazdowi miałyśmy okazję poszerzyć swoje umiejętności językowe, a także integrować się z rówieśnikami z innych krajów.

Wymiana międzynarodowa w Hiszpanii okazała się być nie tylko niezwykle inspirującym doświadczeniem, ale również cudowną przygodą, którą na pewno będziemy wspaniale wspominać przez bardzo długi czas. Hiszpańskie piękne krajobrazy, fascynująca historia oraz gościnność mieszkańców sprawiły, że zakochałyśmy się w tym kraju i mamy także nadzieję, że niebawem będziemy miały okazję wrócić do Hiszpanii i odkryć więcej jej magicznych zakątków.

Ludwika Oleksak

Wakacyjne aktywności młodzieży, które mogą okazać się przydatne w przyszłości

Letnie wakacje powinny być wypełnione odpoczynkiem, czynnym relaksem i zabawą, ale to nie znaczy, że nastolatek nie może jednocześnie rozwijać swoich umiejętności. Bez presji związanej ze szkołą i pracą domową, wakacje są idealnym czasem, aby spróbować czegoś innego, co może okazać się nowym zainteresowaniem lub hobby, a także rozwijać charakter i umiejętności.

Oto moje sugestie dotyczące różnych aktywności w czasie wakacji, które mogą realizować tego lata, które są zarówno przyjemne, jak i wartościowe społecznie. Pozwól sobie wskazać kilka z nich.

1. Pomoc okazana członkowi rodziny lub sąsiadowi

Udowodniono, że pomaganie innym przyczynia się do osobistego zadowolenia, a także sprawia, że inni czują się lepiej. Niezależnie od tego, czy chodzi o spacer z psem, sprzątanie, zakupy, czy pomoc w ogrodzie, istnieje wiele prac, które mogą wymagać poświęcenia godziny tu lub tam, co może mieć ogromne znaczenie dla kogoś innego. Pomaga to nastolatkom również nauczyć się zaangażowania i odpowiedzialności związanej z opieką nad domem, zwierzęciem i sobą.

2. Znalezienie pracy

Nic nie zastąpi doświadczenia zawodowego z pierwszej ręki, a wakacje to świetna okazja, aby spróbować znaleźć pracę. Niezależnie od tego, czy jest to jeden poranek w tygodniu, czy kilka dni, każde doświadczenie zawodowe jest korzystne. Przebywanie w prawdziwych sytuacjach życiowych, komunikowanie się z innymi ludźmi, dotrzymywanie terminów i po prostu punktualne pojawianie się na czas oraz wykazywanie się rzetelnością, budują cenne umiejętności. Nastolatkom może brakować świadomości kosztów życia, więc zarobienie

trochę gotówki (i zrozumienie, ile czasu zajmuje jej zarobienie!) może pomóc im zacząć łączyć koszty z wydatkami. Jeśli znalezienie płatnej pracy jest trudne, można spróbować wolontariatu – to buduje podobne umiejętności.

3. Zaplanowanie i przygotowanie kolacji

W pewnym momencie nastolatki opuszczają dom i będą musieli radzić sobie sami. Dwa podstawowe elementy to umiejętność gotowania i zarządzania pieniędzmi. Najlepszym czasem, aby się tego nauczyć, jest czas, gdy są jeszcze w domu z rodzicami. W zależności od wieku i umiejętności, poproś swoje nastoletnie pociechy o zaplanowanie i przygotowanie zbilansowanej kolacji dla rodziny – od wyboru menu odpowiedniego dla wszystkich, upewnienia się, że istnieje dobra kombinacja świeżych składników, wyjścia po zakup jedzenia w ramach budżetu, przygotowania go od podstaw i podania posiłku ze wszystkimi składnikami gotowymi we właściwym czasie. Świadczy to o szeregu umiejętności, od troski o innych (wybór posiłku odpowiedniego dla wszystkich), zarządzania czasem, planowania, organizacji i budżetowania.

4. Zorganizowanie jednodniowej wycieczki

Niezależnie od tego, gdzie nastolatek się znajduje, zawsze może znaleźć miejsce, które jest w zasięgu ręki i spędzić na świeżym powietrzu, doświadczając innej scenarii wypełnionych nowymi ciekawymi wrażeniami. Niezależnie od tego, czy jest to wycieczka na wybrzeże, zwiedzanie zamku, czy może

nowe miasto, którego wcześniej nie poznali i nie widzieli, łatwo będzie znaleźć coś, co im się spodoba. Zmiana scenarii jest świetna dla umysłu, tworzy nowe połączenia w mózgu i daje młodzieży coś, o czym mogą rozmawiać, co jednocześnie wykracza poza ich zwykły układ odniesienia. Wybór miejsca do odwiedzenia, zorganizowanie podróży i zaplanowanie dnia rozwija ich umiejętności w zakresie logistyki, organizacji, zarządzania czasem i wywołuje ciekawość. To coś, co mogą robić z przyjaciółmi, rodziną, a nawet samodzielnie. Obejmuje to również aktywność fizyczną – szczególnie przydatną, jeśli nastolatek nie przepada za sportem.

5. Nowy sport

Jeśli nastolatki lubią aktywność fizyczną, to świetnie, ponieważ aktywność fizyczna jest istotną częścią dobrego samopoczucia psychicznego i fizycznego. Jeśli są mniej chętni, to może nie znaleźli jeszcze tej dyscypliny sportu, który im odpowiada. Chociaż szkoły oferują szeroki zakres zajęć, to jednak w społeczności lokalnej jest jeszcze więcej opcji. Należy sprawdzić, co jest dostępne w miejscu zamieszkania nastolatka, i przekonać się, czy coś im się spodoba. Może to być jazda konna, wspinaczka skałkowa, wspinaczka góraska, wędkarstwo, szermierka lub taniec lub coś innego w zależności od miejsca zamieszkania.

6. Utworzenie nowej playlisty wakacyjnych utworów

Muzyka to jeden z najszybszych sposobów wpływania na nastrój. Nie wszyscy nastolatki potrafią grać na instrumencie muzycznym, ale każdy z nich może ułożyć listę do odtwarzania swoich ulubionych utworów. Nastolatek może stworzyć playlistę, która przypomni mu lato 2024, a następnie powinien znaleźć okazję, aby podzielił się nią z rodziną – czy to na letnim grillu, rodzinnej uroczystości, lub z przyjaciółmi. Będzie musiał zastanowić się, co uwzględnić i dlaczego to uwzględnił. Jest to typową formułą dla prawie każdego pytania na rozmowie kwalifikacyjnej, które kiedyś zostanie im zadane,

więc ćwiczenie tej techniki (nawet nie wiedząc o tym!) jest świetną praktyką na późniejsze życie. Gdy pogoda się zmieni i nadejdą wieczory, ta playlista może również działać jako natychmiastowe pobudzenie.

7. Utworzenie tablicy marzeń

Nadzieje i marzenia mogą być świetnym motywatorem w zachęcaniu nastolatków do robienia czegoś, na co nie mają ochoty teraz (krótkoterminowo), w celu osiągnięcia czegoś, na czym bardzo im zależy w przyszłości (w dłuższej perspektywie). Niezależnie od tego, czy wierzą w siłę przyciągania, czy nie, myślenie o rzeczach, których pragną, jest pierwszym krokiem do ich zdobycia. Dlaczego więc nie skłonić młodych ludzi do stworzenia tablicy marzeń (fizycznej – do przypięcia w swoim pokoju, albumu z wycinkami lub czegoś wirtualnego w telefonie) z tym, co chcieliby robić w przyszłości. Mogą to być zdjęcia ludzi, których chcieliby poznać, zespołów, które chcieliby zobaczyć, miejsc do odwiedzenia, zajęć, które chcieliby robić lub rzeczy, które kochają.

8. Czas z rodziną

Wciąż popularnym i dobrym rozwiązaniem są wspólne, rodzinne wakacje. Taki wyjazd pozwala nie tylko odpocząć, ale też lepiej się poznać, bez ciągłego myślenia o pracy, szkole i wszystkich innych obowiązkach. Wyjazdy mogą być zagraniczne, lokalne, pod namiot czy all inclusive. To nie ma większego znaczenia. Tutaj ważne są: bliskość oraz wspólne spędzanie wolnego czasu, które buduje nie tylko więź, ale także wzmacnia poczucie bezpieczeństwa nastolatka, dla którego dojrzenie jest jednym z najtrudniejszych momentów w życiu.

Z pewnością można znaleźć dużo więcej sposobów na zorganizowanie czasu wakacji letnich, które z jednej strony obdarzają młodzież wypoczynkiem i relaksem, a jednocześnie są czasem dojrzenia osobistego i społecznego. Myślę, że dorośli, rodzice, wychowawcy mogą i potrafią a nawet powinni pomóc zorganizować czas wakacji w taki sposób, że odnowi on, wzmocni i zachęci młodzież do wzrostu w każdej dziedzinie życia.

Zdrowych, mądrych, uczących i pełnych relaksu wakacji 2024 życzę!

Erasmus+ w Zespole Szkół Techniczno-Weterynaryjnych w Trzcianie

Program Erasmus+ od lat jest niezwykle cenionym instrumentem wsparcia mobilności edukacyjnej w Europie. Nauczyciele z ZST-W w Trzcianie od 18 lat realizują międzynarodowe projekty unijne, a od 2015 r., oferują uczniom klas III technikum możliwość odbycia obowiązkowej praktyki zawodowej w zagranicznych przedsiębiorstwach. Zorganizowano już wyjazdy do Irlandii Północnej, Hiszpanii, Włoch i Portugalii.

Od 2017 r. szkoła współpracuje z firmą BragaMob z Portugalii, która umożliwia naszym uczniom realizację praktyki zawodowej w gabinetach weterynaryjnych, restauracjach oraz salonach

fryzjerskich w Bradze, na północy Portugalii, a w weekendy zapewnia im bogaty program kulturowy, pozwalający na zwiedzenie Bragi, Porto, Lizbony, Fatimy i położonej nad oceanem atlantyckim Viany do Castelo.

W dniach od 14.04.24 r. do 30.05.24 r. i od 28.04.24 r. do 18.05.24 r., 28 uczniów Technikum Weterynarii, Technikum Usług Fryzjerskich i Technikum Żywności i Usług Gastronomicznych w Trzcianie odbywało staż zawodowy w ramach projektów nr 2022-1-PL01-KA121-VET-000061603 i 2023-1-PL01-KA121-VET-000114976 realizowanych w ramach akcji KA121 w programie Erasmus+.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Udział w zagranicznych stażach zawodowych Erasmus+ przynosi młodzieży wiele korzyści, zarówno osobistych, jak i zawodowych.

Pozwala także na poszerzenie umiejętności zawodowych, poznanie nowych metod pracy w międzynarodowym środowisku oraz doskonalenie znajomości języków obcych. Mobilności pozwalają na doświadczenie różnic kulturowych i nauczenie się elastycznego dostosowywania się do różnych środowisk oraz pozyskanie nowych kontaktów, które mogą okazać się bardzo wartościowe w przyszłej karierze zawodowej. Udział w stażach Erasmus+ uczy samodzielności, podejmowania decyzji, buduje pewność siebie, a także rozwija umiejętności miękkie, takie jak: komunikacja, współpraca w zespole, zarządzanie czasem czy adaptacja do zmian.

To niezapomniane doświadczenie, które może mieć istotny wpływ na rozwój i przyszłość młodych ludzi. Dlatego od lat zachęcamy młodzież do korzystania z możliwości rozwijania się poprzez międzynarodową mobilność zawodową. **Oto kilka komentarzy uczennic, które wzięły udział w stażu:**

Małgosia: „Udział w projekcie pozwolił mi na poznanie nowego kraju i kultury, przełamanie bariery językowej, podniesienie moich kwalifikacji zawodowych oraz przeżycie niesamowitych chwil z moimi przyjaciółmi, które zapamiętam do końca życia”.

Małgosia Kubicka podczas stażu w klinice weterynaryjnej.

Natalia Antosz podczas praktyki w salonie fryzjerskim.

Młodzież z ZST-W w czasie zwiedzania Porto i Bragi.

Gabrysia: „Udział w projekcie umożliwił mi zapoznanie się z nową kulturą, podniesienie swoich kwalifikacji oraz podszkolenie języka angielskiego”.

Kasia: „Udział w projekcie pozwolił mi oswoić się z inną kulturą i pracą w innym kraju oraz pomógł przełamać barierę językową”.

Jako placówka europejska, umożliwiamy również rozwój zawodowy nauczycieli

Osiągamy to poprzez uczestnictwo w kursach zawodowych oraz job shadowing czyli obserwacji pracy za granicą. Tego typu inicjatywy przynoszą wiele korzyści zarówno dla nich samych, szkoły oraz szkolnictwa jako całości. W bieżącym roku szkolnym 2. nauczycielki technikum żywienia i usług gastronomicznych uczestniczyły w kursie **Italian cooking and UNESCO Mediterranean diet: an interactive experience!** organizowanym w Padwie, we Włoszech, gdzie zgłębiały tajniki tradycyjnej włoskiej kuchni. Zdobytą wiedzę przełożą młodzieży podczas zajęć praktycznych.

Młodzież ZST-W wraz z opiekunami w czasie uroczystości wręczania certyfikatów na zakończenie stażu.

Ponadto, 2. nauczycielki technikum usług fryzjerskich przebywały na job shadowing w renomowanym salonie fryzjerskim w Rimini, gdzie obserwowały pracę fryzjerów w celu porównania metod, sposobów i technik strzyżenia, pielęgnacji i koloryzacji oraz transferu dobrych praktyk. Obydwa przedsięwzięcia to inspirujące doświadczenia, umożliwiające doskonalenie umiejętności komuniko-

wania się w języku angielskim, nawiązanie nowych międzynarodowych kontaktów zawodowych oraz wymianę doświadczeń z innymi poznanymi podczas mobilności nauczycielami.

Dzięki aktywnościom tego typu, jakość kształcenia zawodowego w szkole wzrasta, umożliwiając absolwentom wejście na lokalny i europejski rynek pracy. ■

Agnieszka Szumilas

Podkarpackie krajobrazy w fotografii – X edycja Powiatowego Konkursu Fotograficznego

28 maja 2024 r. w Regionalnym Domu Tradycji Ludowych w Trzcianiu odbyło się uroczyste wręczenie nagród laureatom X edycji Powiatowego Konkursu Fotograficznego pn. „Podkarpackie krajobrazy”.

Corocznie konkurs organizowany jest przez Szkołę Podstawową w Trzcianiu we współpracy ze Wojewódzkim Domem Kultury w Rzeszowie, Starostwem Powiatowym w Rzeszowie oraz Urzędem Gminy Świlcza.

Tematem tegorocznej edycji było przedstawienie bogactwa przyrodniczego województwa podkarpackiego poprzez ukazanie go w twórczych i artystycznych ujęciach krajobrazowych. Konkurs zakładał pełną swobodę artystyczną, dlatego przedmiotem fotografii okazała się – przyroda, ludzie, przestrzeń miejska, wiejska, jak również uchwycone emocje. Wszystko, w czym uczniowie dostrzegli piękno krajobrazu.

Na konkurs nadesłano 306 zdjęć, wykonanych przez 67 uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych z powiatu rzeszowskiego.

7 maja br. odbyły się obrady jury. Po zweryfikowaniu zgłoszonych prac pod względem formalnym, na podstawie Regulaminu konkursowego komisja poddała artystycznej i merytorycznej ocenie wszystkie fotografie. W swoich ocenach poza obiektywnymi kryteriami co do zgodności tematycznej, jakości i estetyki prac, wzięła również pod uwagę indywidualność spojrzenia artystycznego w zakresie wyboru tematu i koncepcji wykonania fotografii. Spośród autorów nadesłanych fotografii członkowie Komisji wyłonili zwycięzców i postanowili przyznać następujące nagrody:

I miejsce: Miłosz Pruchnik – ZS Wysoka Głogowska

II miejsce: Michał Gwóźdź – Publiczna SP nr 1 Dynów

III miejsce: Kacper Dworak – SP Głogów Małopolski

III miejsce: Emilia Zmysło – SP Trzciania

oraz 5 wyróżnień:

Piotr Kalita – ZS Dąbrowa

Maja Woźniak – SP Mrowla

Oliwia Biały – SP Mrowla

Łucja Chrostowska – ZS Wólka Podlesna

Zofia Świerat – SP Kamień Prusina

Na uroczystej gali, wśród zaproszonych gości znaleźli się: Wicestarosta Rzeszowski **Jerzy Bednarz**, Wójt Gminy Świlcza **Dawid Homa**, Dyrektor Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie **Damian Drąg**, **Adam Kus** – Kierownik Działu Multimedialnych Technik z WDK w Rzeszowie oraz **Monika Zając-Czerkies** – fotograf, główny instruktor WDK Rzeszów. Swoją obecnością zaszczylił nas również dyrektor Zespołu Szkół w Dąbrowie **Krzysztof Potocki**.

Najważniejsza była jednak młodzież i ich opiekunowie, którzy z podekscytowaniem czekali na odebranie nagród i wyróżnień.

Przed oficjalnym rozpoczęciem gali konkursu Kustosz RDTL Zbigniew Lis zagał i przedstawił wszystkim zebranym historię powstania Domu Tradycji Ludowych oraz opowiedział o swojej pasji – fotografii.

Uroczystość rozpoczęła się od przywitania młodych utalentowanych artystów – fotografików, laureatów konkursu i ich rodziców, przez wicedyrektor Szkoły Podstawowej w Trzcianie – Agnieszkę Małozieć. Powitała ona i przedstawiła przybyłych przedstawicieli instytucji wspierających działania kulturotwórcze w naszym regionie. W swoim przemówieniu skierowała również podziękowania do nauczycieli Szkoły Podstawowej w Trzcianie – Agnieszki Szumilas i Grażyny Różańskiej oraz kustosza RDTL Zbigniewa Lisa, którzy od początku istnienia konkursu angażują się w jego przygotowanie i przeprowadzenie.

Wójt Gminy Świlcza Dawid Homa w swej wypowiedzi podkreślił, że tak wielu uczniów docenia piękno polskiej przyrody i wkłada dużo pracy w jej utrwalenie. Cieszy go również fakt, że uczniowie posiadają pasje i je rozwijają. Nowo wybrany Wójt zaznaczył, że jest po raz pierwszy na gali wręczenia nagród, ale ma nadzieję na kolejne edycje.

Z kolei Adam Kus przewodniczący jury oceniającego zdjęcia w swej wypowiedzi zaznaczył, jak wielki problem miała komisja konkursowa przy wyborze nagrodzonych zdjęć. Mówił między innymi o fachowym podejściu do tematu oraz zaangażowaniu fotografów – amatorów. Akcentował, zwracanie uwagi na technikę fotografowania, na chwilę refleksji przed każdym ujęciem, prawidłowym operowaniem światłem. Jednocześnie podkreślił bardzo wysoki poziom artystyczny nadesłanych prac. Podziękował za sprawne i profesjonalne przygotowanie wernisażu, rozpropagowanie konkursu wśród młodzieży oraz bardzo dobrą współpracę pomiędzy współorganizatorami.

Dyrektor Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie Damian Draj, w niezwykle ciepłych słowach wypowiedział się o pomysłach, efektach pracy oraz rozmachu wystawy i emocjach estetycznych. Przekazał wszystkim słowa uznania i podziękowania za zorganizowanie oraz przeprowadzenie konkursu. Wyr-

ził swą wdzięczność wszystkim uczestnikom za rzeczowe podejście do tematu. Życzył, aby fotografia towarzyszyła im w dalszym życiu i sprawiała wiele radości.

Na zakończenie zabrał głos Wicestarosta Rzeszowski Jerzy Bednarz, który zwrócił uwagę, że autorzy fotografii wyszli poza stereotypowy sposób prezentowania tematów, jednocześnie oddając w pełni różne aspekty swoich pasji. Zachęcił młodych fotografików do rozwijania zainteresowań i pasji, angażowania się w różne działania nawet pomimo napotykanymi trudności.

Wręczaniem nagród pieniężnych i rzeczowych oraz okolicznościowych dyplomów zajęli się honorowi Goście i Sponsorzy.

Zwiedzanie wystawy i szczegółowe omawianie zdjęć było przedmiotem rozmów kulturalnych przy kawie, słodkim poczęstunku oraz wiejskim chlebie upieczonym przez kustosza budynku. Można było również zobaczyć film prezentujący zdjęcia wykonane przez uczestników konkursu przygotowany przez Agnieszkę Szumilas.

Kończąc wernisaż, zastępca dyrektora Szkoły Podstawowej w Trzcianie i Organizatorzy zaprosili wszystkich zebranych do udziału w kolejnych edycjach konkursu. Jeszcze raz pogratulowali wszystkim uczestnikom konkursu bardzo wysokiego poziomu wykonanych zdjęć oraz podziękowali sponsorom nagród. Do zobaczenia za rok.

Zebranie sprawozdawczo-wyborcze ZNP (Sekcja Emerytów i Rencistów, 14 III 2024 r.)

Przełom lat 2023-2024 jest w naszej Ojczyźnie bardzo pracowity, burzliwy i pełen niespodzianek – nie zawsze przyjemnych. Trwa kampania sprawozdawczo-wyborcza ZNP. trwały kampanie wyborcze przed i powyborcze do parlamentu polskiego, samorządowe i do europarlamentu 9 VI 2024 oraz w przyszłym roku – prezydenckie. Niespokojnie jest w naszej Ojczyźnie – wszystko to wiemy, ale życie kraju jego społeczeństwa młodego i starszego musi biegnąć swymi torami, swym życiem. W polskich szkołach szykują się duże zmiany. Trwa walka o narodową pamięć. Chcielibyśmy, żeby w kraju panował pokój, nauczyciele mieli spokojne szkoły, spokojne etaty i nie martwili się o swoją przyszłość. Chcielibyśmy, aby za ich ciężką pracę było odpowiednie wynagrodzenie, by postawa poszanowania za to, że wkładają lub wkładali ciężką pracę w wychowanie wielu pokoleń – była należyta.

Porządek dzienny. Powitanie

W takiej atmosferze w dn. 14 marca 2024 r. w Szkole Podstawowej w Trzcianie odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Sekcji Emerytów i Rencistów ZNP Zarządu Gminnego w Świlczy.

Powitania niecodziennych Gości dokonała zastępca dyr. SP w Trzcianie Agnieszka Małozieć: – *Miło mi gościć dzisiaj Was, szanowni Państwo i Koleżeństwo – po raz kolejny – w naszym gronie, w naszej Szkole Podstawowej w Trzcianie. Tak, na rozpoczęcie i powitanie – mówiła wicedyrektor SP Agnieszka Małozieć. – To jedna z nowoczesnych naszych wszystkich gminnych szkół. Witam podczas bardzo ważnej uroczystości zebrania sprawozdawczo-wyborczego struktur związkowych Związku Nauczycielstwa Polskiego powstałego w 1930 r. Jesteście Państwo (Panie) członkiniami Oddziału Gminnego ZNP Sekcji Emerytów i Rencistów. Witam w naszej szkole prezesa Zarządu Gminnego ZNP Janusza Bilińskiego, i przewodniczącą Sekcji Emerytów i Rencistów – Barbarę Wróbel. Witam serdecznie na-*

szego niecodziennego gościa p.o. Wójta Gminy Świlcza Sławomira Stykę oraz wszystkich zebranych. Witam serdecznie i życzę owocnych obrad. Zapraszam do obejrzenia okolicznościowych wystaw, w tym wydawnictw lokalnych, gminnych, proszę obejrzyć wnętrza naszej szkoły, a na miły początek młodzież szkolna przygotowała, choć spóźniony, ale miły poczęstunek – gadżetem „z Babką” okazji minionego Dnia Kobiet.

Sławomir Styka p.o. Wójta Gminy Świlcza, powiedział m.in.: *Władze samorządowe mają pełną świadomość wartości edukacji i oświaty i starają się zawsze o zapewnienie warunków nauki dzieciom i młodzieży, a co za tym idzie – pracy nauczycieli. Drobne upominki, które przywiozłem – egzemplarze wydawnictw Gminy Świlcza „Gmina Świlcza wierna dziedzictwu” a także coroczny, z podsumowaniem działalność Rady Gminy i Urzędu Gminy Świlcza „Informator Samorządowy. Rok 2023” niech budują w czytelnikach miłość i dumę z „naszej Małej Ojczyzny”. Życzę przyjemnych i owocnych obrad.*

Przebieg zebrania

Organizatorką spotkania była **Barbara Wróbel** – Przewodnicząca SEiR ZNP. Przewodnicząca przedstawiła sprawozdanie z kadencji Zarządu Sekcji w latach 2019-2024. Podziękowała bardzo serdecznie Prezesowi ZNP Gminy Świlcza Januszowi Bilińskiemu Członkom zarządu oraz przedstawicielom organu prowadzącego szkoły tj. Wójtowi – w latach minionych dwóch kadencji, a obecnie posłowi do Sejmu RP Adamowi Dziedzicowi – i obecnie p.o. wójta Sławomirowi Styce, przewodniczącemu Rady Gminy Piotrowi Wanatowi – za wspieranie i pomoc w organizacji różnorodnych form działalności członków SEiR.

Za nami pięć pełnych wyteżonej pracy lat. Pięć lat trudnych zarówno dla całego Związku Nauczycielstwa Polskiego, jak i dla naszego Oddziału oraz dla całej polskiej oświaty. Kampania sprawozdawczo-wyborcza w oddziale i sku-

pionych w nim ogniskach zawsze jest momentem oceny skuteczności i efektywności tej pracy, a także przyczynkiem do refleksji i przemyśleń.

Po przedstawieniu sprawozdania komisji rewizyjnej udzielono jednogłośnie absolutorium ustępującemu Zarządowi SEiR. Na sesji obecnych było 13 członków (a właściwie członkiń) ZNP SEiR. Udzielenie wotum zaufania oznacza akceptację Sekcji wobec działalności kol. Barbary Wróbel, przewodniczącej, realizowanych programów, działań związkowych i kulturalno-rozrywkowych w oddziale i skupionych w nim ogniskach. Zawsze jest momentem oceny skuteczności i efektywności tej pracy, a także przyczynkiem do refleksji i przemyśleń.

W ciągu ostatnich lat kol. Prezes zaangażowała się w liczne inicjatywy, od spotkań edukacyjnych po wyjścia kulturalne, dzięki czemu umacniała więzi i wspierała emerytów i rencistów zrzeszonych w oddziale. Po zrealizowaniu punktów porządku obrad zajęto się opracowaniem planów działalności na kadencję 2024-2029.

Swoją wysoką ocenę pracy zarządu, a zwłaszcza kol. Prezes wyrażały np. kol. Władysława Musiałek, Stefania Pondo, Krystyna Paździor – nowa członkini Sekcji i Irena Rybka – najstarsza członkini wśród zebranych, ale najbardziej kreatywna i radosna.

W wyniku wyborów Przewodniczącą SEiR na pięcioletnią kadencję została wybrana nadal kol. Barbara Wróbel – prezes, ponadto wybrano Zarząd w składzie: Józefa Niedbała, Zofia Toś, Stefania Pondo, skarbnik – w dalszym ciągu – Helena Kopciuch.

Wybrano delegatów na Zjazd Gminy planowany na 24 maja br. Są to – Barbara Wróbel, Józefa Niedbała i Zofia Dziedzic.

Spotkanie odbyło się w ciepłej i serdecznej atmosferze

Organizatorzy i Goście złożyli wszystkim życzenia zdrowia, oraz

wszelkiej pomyślności, by koleżeńskie spotkania dawały wiele satysfakcji, by łączyły związkową rodzinę nauczycieli gminy. Obrady zakończyło opracowanie planów działalności na kadencję 2024-2029 i zaproszeniem do śledzenia, przez zainteresowanych, zmian w oświacie polskiej i środowisku nauczycielskim pod kierownictwem ministry edukacji Barbary Nowackiej.

Prawdziwa demokracja rozwija się w Polsce już od ok. 30 lat. Nie ustrzeżono się wielu błędów i niedopatrzeń, które brały się z braku doświadczenia, ale którym zawsze przyświecała dobra

wola władz rządowych i samorządowych. I te błędy są naturalne. Nie możemy jednak wybaczać złych decyzji władz centralnych, nie zawsze kompetentnych, wpływających z przekonania, że nauczyciele to nieroby (kto w Polsce ma tak dobrze, że pracuje tylko 18 godzin tygodniowo?, kto ma pół roku wolnego?, a może ich praca jest po prostu niepotrzebna?).

Początek XXI wieku w Polsce nie jest, niestety, najlepszym czasem dla pracowników i ich związków zawodowych. Coraz częściej okazuje się, że tworzone w Sejmie czy w ministerstwie

akty prawne nie tylko nie porządkują oświatowego podwórka, ale wręcz przeciwnie, powodują chaos, bałagan, są źródłem zawiści, niepewności zawodowej i obaw co do przyszłości. Mnożące się czarne scenariusze dla Karty Nauczyciela i pracowników szkół sprawiają, że czasami już nie wiadomo, jakie prawo obowiązuje, a jakie jest tylko czymś pomysłem czy propozycją. To wszystko składa się na potrzebę istnienia silnej związkowej reprezentacji wszystkich nauczycieli i pracowników administracji i obsługi szkół. ■

Zofia Dziedzic

Konferencja sprawozdawczo-wyborcza Zarządu Gminnego ZNP w gminie Świlcza

Za nami pięć lat pełnych wyťažonej pracy (2019-24)

Pięć lat trudnych zarówno dla całego Związku Nauczycielstwa Polskiego, jak i dla naszego Oddziału oraz dla całej polskiej oświaty.

24 maja 2024 roku odbyła się w Szkole Podstawowej im. Św. Jana Kantego w Świlczy konferencja sprawozdawczo-wyborcza członków ZNP zatrudnionych w jednostkach oświatowych objętych działaniem Gminy Świlcza w pow. rzeszowskim.

Ogółem nauczycieli w szkołach i – przedszkolach – 228. Pracowników niepedagogicznych – 93 osoby („Informatory Samorządowy 2023”, s. 24-35).

W zespołach szkół i placówek oświatowych w Polsce pracuje 244 533 nauczycielek i nauczycieli, w tym 187 984 kobiety i 56 549 mężczyzn, co oznacza, że nauczycielki stanowią 76,87 proc. zatrudnionych w zespołach szkół i placówek (źródło: Internet, 8 marca 2024 roku).

Ostatnia kadencja ZNP, w której żyliśmy i pracowaliśmy w Polsce nie jest, niestety, najlepszym czasem dla pracowników i ich związków zawodowych. Coraz częściej okazuje się, że tworzone w Sejmie czy w ministerstwie akty prawne nie tylko nie porządkują oświatowego podwórka, ale wręcz przeciwnie, powodują chaos, bałagan, są źródłem zawi-

ści, niepewności zawodowej i obaw co do przyszłości. Zarobki pracowników oświaty nie są zadowalające. Mnożące się czarne scenariusze dla Karty Nauczyciela i pracowników szkół sprawiają, że czasami już nie wiadomo, jakie prawo obowiązuje, a jakie jest tylko czymś pomysłem czy propozycją.

To wszystko składa się na pilną potrzebę istnienia silnej związkowej reprezentacji wszystkich nauczycieli oraz pracowników administracji i obsługi szkół. Tak nie jest.

Sprawnie, dokładnie... z z troskaniem

Zebranie otworzył dotychczasowy prezes Janusz Biliński, witając wszystkich zebranych, a szczególnie gościa honorowego – kol. Elżbietę Różycką, przedstawicielkę Zarządu Oddziału Powiatowego ZNP w Rzeszowie. Przewodniczyła obradom kol. Urszula Demitraszek.

Porządek obrad przewidywał m.in.:

- otwarcie zebrania i powitanie członków Związku,
- wybór przewodniczącego zebrania,
- zatwierdzenie porządku obrad,
- powołanie Komisji Wnioskowej, Komisji Skrutacyjnej oraz protokola,
- sprawozdanie z działalności Zarządu, i sprawozdanie finansowe,

- wybór Prezesa i członków zarządu gminnego ZNP oraz ogłoszenie wyników wyborów,
- dyskusja oraz zgłaszanie wniosków, podejmowanie uchwał i wniosków.

W konferencji udział wzięło 25 delegatów wybranych na zebraniach sprawozdawczo-wyborczych w Ogniskach ZNP oraz Sekcji Emerytów i Rencistów. W trakcie konferencji przyjęto także sprawozdanie Przewodniczącej Komisji Rewizyjnej oraz wydano pozytywną ocenę ustępującemu Zarządowi Oddziału Gminnego ZNP w Świlczy za działalności organów statutowych w kadencji 2019-2024.

Jednogłośnie udzielono absolutorium ustępującemu prezesowi Bilińskiemu oraz po złożeniu sprawozdania finansowego – skarbnikowi Ogniska ZNP w Świlczy Helenie Kopciuch. Koleżanka jest długoletnią związkową księgową, aktywnie wspierającą wspólne działania w sprawie walki o płace nauczycieli.

„To jest nasze – Panie Prezesie – pożegnanie”

Wzruszającym momentem było wystąpienie prezesa ustępującego ze stanowiska z powodów zdrowotnych i osobistych. Zastąpi go wybrana jednomyślnie przez zebranych mgr Małgorzata Kłos, nauczycielka SP w Świlczy.

Dziękując serdecznie za wszystkie oddane na nią głosy zapewniała o kontynuacji założeń i metod współpracy władz i członków ZNP. – *To dla mnie zaszczyt, ale i trudne wyzwanie. Starać się będę podjąć zadaniom dla dobra naszej gminnej nauczycielskiej wspólnoty* – mówiła, wręczając symboliczną różę i upominek Prezesowi Januszowi Bilińskiemu.

Przewodnicząca Sekcji Emerytów i Rencistów Gminnego Ogniska ZNP Barbara Wróbel w towarzystwie kol. Józefy Niedbałowej prawie na co dzień

współpracujące z Prezesem również do pięknych kwiatów i miłych podziękowań oraz życzeń dołożyły, wraz z całą salą, tradycyjny gromki toast „Sto lat”.

Niejednemu zaszkliły się oczy, wszak wszyscy zapamiętają Prezesa J. Bilińskiego jako profesjonalistę w swym zawodzie i społecznej oraz związkowej funkcji.

Znał prawo oświatowe, dzielił się wiedzą, gdy trzeba było – pomagał nauczycielom i nie nauczycielom, był orędownikiem naszych spraw w Samorządzie Gminy Świlcza i w ZNP Rzeszów, był duszą i sercem z nami. Dziękowaliśmy więc za możliwość współpracy, życząc samych radosnych chwil, i zdrowia, i sił witalnych oraz miłych wspomnień o nas.

Wybory, wybory, po wyborach...

W głosowaniu tajnym po spełnieniu wszelkich formalności wybrano członków Zarządu Gminnego ZNP w Świlczy na kadencję 2024-2029. Dokonano również wyboru członków zarządu gminnego ZNP oraz delegatów na Okręgową Konferencję ZNP w Rzeszowie – 4 osoby.

Zakończenie

Przed nami pięć lat pełnych niewiadomych wydarzeń w kraju i na świecie w oświacie i codzienności, wytężonej pracy.

Konferencja była platformą do podjęcia dyskusji i wymiany doświadczeń na temat bieżących spraw zawodowych nauczycieli, m.in. proponowanych zmian w systemie edukacji, polityki oświatowej i płacowej oraz związkowej – co stanowi niepokojący spadek przynależności do struktur organizacyjnych ZNP.

Zasygnalizowała, jakie wyzwania stoją przed nauczycielami w kontekście nauczania i wychowania dzieci i młodzieży, zmiany w przedmiotach nauczania i podstawach programowych niektórych przedmiotów nauczania, a także zasadach ortografii polskiej.

Zaproponowano dalsze aktywizowanie członków do działań na rzecz rozwoju form pracy, m.in. poprzez poruszanie na forum nurtujących ich problemów, integrowanie podczas zebrań i spotkań, wycieczek itp. podejmowa-

nie działań na rzecz obrony statusu zawodowego i materialnego, dalsza współpraca z Podkarpackim Oddziałem ZNP w Rzeszowie. Poprawa stanu liczebnego materialnego pracowników i zrównanie statusu bez względu na miejsce zatrudnienia. To było 5 lat trudnych zarówno dla całego Związku Nauczycielstwa Polskiego, jak i dla naszego Oddziału oraz dla całej polskiej oświaty. Lecz na najbliższe wakacje i nowy szkolny rok życzymy wszystkim udanego wypoczynku.

Cieszymy się z każdego słonecznego dnia i z każdej przeżytej przygody. Wierzymy, że wszyscy spotkamy się zdrowi, wypoczęci i w doskonałych humorach w nowym roku szkolnym.

Fot. Dorota Łoboda

Zofia Dzedzic

Zakończenie roku szkolnego 2023/24. Podsumowania MEN

Zakończenie zajęć dydaktyczno-wychowawczych w szkołach, tj. zakończenie roku szkolnego 2023/2024 przewidziane jest na 21 czerwca 2024 r. Podajemy jedynie ministerialne podsumowania – nasze gminne wraz z opisem uroczystości – podamy w następnym numerze.

Lokalna prasa „Nowiny” z dn. 6 V 2024 r., s. 5) podała wyniki rankingu szkół polskich: liceów, techników i szkół podstawowych celem nie tylko informacji o faktycznym stanie oświaty, ale analiz i dyskusji o poziomie kształcenia, wychowania i opieki w roku szk. 2023/2024. W MEN analizowano ubiegłoroczne wyniki maturalne szkolnictwa publicznego i prywatnego analizowano wyniki egzaminów maturalnych w liceach, osiągnięcia egzaminów zawodowych – czyli technikach oraz udział w ogólnokrajowych olimpiadach przedmiotowych, a także osiągnięcia szkół podstawowych. Podaję wyniki warte zastanowienia i przemyślenia.

Z Podkarpacia w pierwszej setce jest tylko 5 szkół:

LICEA – ogółem w Polsce jest 1978. Na Podkarpaciu w Rzeszowie najlepsze są:

1. 33 miejsce – LO Sióstr Prezentek w Rzeszowie
2. 34 miejsce – LO Krosno
3. 44 miejsce – LO im. Lisa-Kuli w Rzeszowie
4. 78 miejsce – LO Tarnorzeg
5. 90 miejsce – LO im. ks. S. Konarskiego w Rzeszowie

TECHNIKA – ogółem w Polsce jest 1499

1. 14 miejsce – Technikum im. JP II Jasło
2. 40 miejsce – Technikum Nr 2 Dębica
3. 49 miejsce – Technikum Organizacji Reklam Miejsce Piastowe
4. 55 miejsce – Technikum nr 6 – Zespół Szkół Elektronicznych Rzeszów
5. 79 miejsce – Technikum Procesów Graficznych Miejsce Piastowe.

SZKOŁY PODSTAWOWE – ogółem 10 735.

Uwaga! Ani jedna szkoła z Podkarpacia nie znalazła się w pierwszej setce.

Wykorzystano art. Jakuba Hapa „Najlepsze licea i technika na Podkarpaciu”.

Ernest Bryl

Bądźmy dla siebie bliscy, bo nas rozdzielają

I co chwila nam ziemia pęka pod stopami
A te okrawki
Kraju na którym stoimy
Z hukiem od siebie w ciemność odpływają

Bądźmy dla siebie bliscy kiedy się boimy
Gdy byle kamyk może poruszyć lawiny
Bądźmy dla siebie bliscy kiedy ciemne góry
Odpychają nas nagle swoim ciałem zimnym

Bądźmy dla siebie wierni kiedy rosną mury
Bo tyle w nas jest siebie ile ciepła tego
Które weźmiemy od kogoś drugiego
A drugi od nas weźmie i w sobie zatai

Międzynarodowy Dzień Lasu „Naucz się kochać lasy”

21 marca obchodzony był w Polsce Międzynarodowy Dzień Lasów. Tematem przewodnim tegorocznych obchodów były lasy i edukacja związana z lasem. Hasło brzmiało „Naucz się kochać lasy”.

Święto ustanowione zostało w 2012 r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych i jest od tej daty obchodzone na całym świecie. Ma uświadomić każdemu, jak ważną rolę dla nas oraz przyszłych pokoleń odgrywają lasy. Las to naturalny lub ukształtowany przez człowieka zespół roślinności, w której przeważają drzewa. W zależności od siedliska i klimatu tworzą się różne formacje leśne i typy. Rozróżnia się m.in. lasy: iglaste, liściaste, mieszane, wilgotne, tropikalne, monsunowe, galeriowe. Nauka o lasach – to leśnictwo.

Dlaczego lasy są takie ważne?

Lasy pomagają w utrzymaniu powietrza, gleby, wody oraz człowieka w dobrym stanie. To one mają główne znaczenie w walce ze zmianami klimatu, eliminowaniem głodu, czy realizacją idei zrównoważonego rozwoju społeczności miejskich i wiejskich. Ich rola stanie się z czasem jeszcze większa, gdyż populacja ludzi nieustannie rośnie i do 2030 r. osiągnie 8,5 mld. Każde drzewo pochłania z powietrza CO₂ – dwutlenek węgla. Jedno drzewo rocznie pochłania ok. 6-7 kg. Wyliczono – jak donosi prasa aktualna – polskie lasy łącznie rocznie pochłaniają ok. 40 mln ton dwutlenku węgla.

Dlatego sadzenie drzew jest bardzo ważne. Akcje sadzenia lasu w Polsce prowadzi się już od 24 lat. Pamiętam – jako młoda nauczycielka z grupą uczniów corocznie uczestniczyliśmy w sadzeniu lasu w Bratkowicach. W ub.r. np. 2 tys. osób posadziło w Polsce 110 tys. drzewek. W br. planuje się jesz-

cze więcej. Cel główny – to ukazanie roli lasu w środowisku i klimacie, kształtowanie postaw proekologicznych i rozbudzanie w społecznościach świadomość znaczenia lasów dla człowieka.

Spółeczności lokalne mają nieocenione doświadczenie i ogromną wiedzę w zakresie ochrony zasobów leśnych oraz ich zrównoważonego pozyskania. Kobiety wiejskie, na przykład, które zgodnie z tradycją wielu regionów świata zbierają w lesie pożywienie i drewno opałowe, mogą przekazać tę wiedzę i doświadczenie młodszemu pokoleniom.

Edukacja leśna może zmienić świat na lepsze

Inwestowanie w edukację leśną na wszystkich poziomach może pomóc naukowcom, politykom, leśnikom i lokalnym społecznościom w zatrzymaniu procesu wylesiania oraz przywracaniu do życia zdegradowanych krajobrazów. W zamian za to zdrowe lasy przyczynią się do osiągnięcia wielu celów zrównoważonego rozwoju, zapewniając na przykład środki do życia najbardziej zagrożonym społecznościom świata oraz pomagając w zachowaniu różnorodności biologicznej. Wiele państw usilnie dąży do tego, by coraz więcej kobiet podejmowało studia leśne, widząc w równym dostępie do edukacji zarówno kobiet, jak i mężczyzn swoje priorytetowe zadanie.

Zrozumienie lasów i utrzymanie ich w dobrym stanie jest kluczowe dla naszej przyszłości. Każdy las ma realizować funkcje produkcyjne, społeczne i przyrodnicze. A są przecież lasy na stokach gór, na bagnach i innych trudno dostępnych terenach. Kto będzie nimi gospodarował?

Zagłada drzew przesądzona?

Na całym świecie wycina się prastare lasy podtrzymujące życie na Ziemi, by produkować jeszcze więcej wołowiny, oleju palmowego, kakao, drewna i papieru na europejskie i amerykańskie rynki.

Ustawodawcy w USA pracują nad zakazem importu towarów, których produkcja wiąże się z niszczeniem lasów. To byłby przełom! W Stanach Zjednoczonych swoje siedziby ma wiele największych firm świata. Nowe prawo diametralnie zmieniłoby globalne łańcuchy zaopatrzenia i pomogłoby chronić cenne lasy, ludzi, którzy je zamieszkują, a także zwierzęta.

W Unii Europejskiej ta zmiana już zachodzi

W Polsce trwają prace nad ustawami, aby były one regulatorami zarządzania i gospodarowania polskimi lasami.

Trwają prace nad prawem, które zakazuje importu towarów powiązanych z wylesianiem. Zagłada lasów zagraża nam wszystkim! To oznacza, że znikłaby przemożna zachęta do wycinania lasów! Jeśli amerykańskie firmy będą musiały przestrzegać nowego prawa, a podobne zmiany przyjmie Europa, o wiele trudniej będzie sprzedawać towary, kiedy ceną za nie jest niszczenie lasów. Ten rok może się okazać dla lasów zbiwienny – albo przypiecztować ich zagładę.

Władysław Kwoczyński

Strażacy zadbali o estetykę swojej posesji

Strażacy bratkowickiej OSP zawsze dbali o porządek na swojej posesji. W dniach 12-14 kwietnia 2024 r. druhowie tej jednostki, wykonali wiele prac porządkowych mających na celu poprawienie estetyki placu przed Domem Strażaka. Wycięto m.in. stare, przerośnięte i podsychające krzewy (kiedyś ozdobne). Utrudniały one dostęp do ogrodzenia i jego konserwacji, a poza tym nie wyglądały najlepiej... W tej sytuacji Zarząd OSP podjął słuszną decyzję o ich usunięciu, a w ich miejsce posadzić nowe krzewy ozdobne. W krótkim czasie w sąsiednich Porębach Kupieńskich zakupiono kilkadziesiąt niedużych krzewów ozdobnych, a przywieźli je stamtąd druhowie: Tadeusz Bednarz Grzegorz Pałka i Piotr Jucha.

Już 12 kwietnia 2024 r. rozpoczęto realizację decyzji Zarządu. Strażacy z zapalem przystąpili do pracy. Stare krzewy usunięto wraz z korzeniami przy pomocy koparko-ładowarki ciągnikowej, której użył nieodpłatnie dh Paweł Stec, który był operatorem tego sprzętu.

Następnie dh Krzysztof Plizga, poodcinał korzenie piłą spalinową. Pozostałą zieloną część krzewów, załadował na własną przyczepę ciągnikową ze specjalnym chwytakiem, przeznaczoną do wywozu drzewa z lasu. Resztę krzewów załadował na samochód ciężarowy, będący własnością dh. Józefa Juchy. Wszystko to zostało przetransportowane w ustalone wcześniej miejsce. Sprzęt do transportu został użyty nieodpłatnie. Przy wycince krzewów i porządkowaniu placu, zaangażowani byli druhowie: Piotr Chmaj, Tadeusz Bednarz, Piotr Jucha, Grzegorz Pałka, Krzysztof Kania, Grzegorz Pięta, Jakub Majka, Dawid Ziobro, Marcin Górski, Jan Stec, Krzysztof Plizga, Paweł Stec, Józef Jucha, Mateusz Nabożny, Dawid Nabożny, Wiesław Majka, Marcin Kłeczek, Krzysztof Piórkowski i Maciej Tyburczy.

Następnego dnia 13 kwietnia 2024 r. druhowie wykonywali prace związane z układaniem krawężników (obrzeży), a prace te wykonali fachowo druhowie:

Stanisław Przywara i Wiesław Majka. Pomiędzy krawężnikami, a murkiem ogrodzenia posadzono nieduże krzewy ozdobne i wokół obsypano je kruszywem. W tym dniu w pracach uczestniczyli druhowie: Piotr Jucha, Grzegorz Pałka, Tadeusz Bednarz, Grzegorz Pięta, Piotr Wojton, Krzysztof Plizga i Maciej Tyburczy. Materiał potrzebny do wykonania tych prac m.in. paletę krawężników, beton i kruszywo, przekazał bezinteresownie Tomasz Wojton (rodak z Bratkowic) – Przewodniczący Rady Powiatu Rzeszów. Transportu betonu i kruszywa, dokonali druhowie: Piotr Jucha – własnym samochodem oraz Grzegorz Pałka i Tadeusz Bednarz. Ponadto sprzęt do cięcia betonu i młot udarowy, wypożyczył nieodpłatnie Marcin Więclaw z Bratkowic. Po realizacji wszystkich prac porządkowych, plac przed Domem Strażaka nabrał estetycznego wyglądu.

Fot. Władysław Kwoczyński

Dzieci w Ukrainie

Jak co roku z okazji Światowego Dnia Dziecka nie tylko chętnie mówi się o prawach najmłodszych obywateli świata, a nawet dla gwarancji tych praw coś się robi. I byłoby znośnie, a nawet radośnie, gdyby nie... gdyby nie wojna ludzi z ludźmi.

Jak to jest, że podobni fizycznie i kulturowo, będący w związkach rodzinnych, lub bliskimi sąsiadami, nagle stają się dla siebie obcymi, wręcz wrogami, których należy unicestwiać, mówiąc wprost zabijając, przy aprobacie części społeczeństwa i w przekonaniu, że zabijanie jest dobre, bo likwiduje jakiś palący problem.

Aby przeciwnika zabić, trzeba go odczłowieczyć i wmówić sobie, że stanowi on wielkie zagrożenie, jest źródłem zła. Lepiej pomilczmy wojna... wojna... wojna... Takie rozumowanie leżało u podstaw wszystkich wojen, zwanych zawsze, o dziwo, obronnymi.

Na wojnie giną żołnierze, ale giną też cywile, a wśród nich niewinne dzieci. Wielu małych Ukraińców straciło bezpieczny dom, ojca, matkę. W ciągu 3 miesięcy wojny zginęło na Ukrainie ok. 250 dzieci, prawie dwa razy tyle zostało rannych, wiele zaginęło, a około 200 000 deportowano do Rosji. Wojna kiedyś się skończy. Zrównane z ziemią miasta zostaną odbudowane, z pięknymi dzielnicami i nowoczesnymi osiedłami, ale dla dzieci, które przeżyły wojnę, nie będzie już powrotu do utraconego na zawsze rodzinnego gniazda, do własnego ciepłego łóżka.

Ernest Bryll

Psalm stojących w kolejkach

Za czym kolejka ta stoi?
Po szarość, po szarość, po szarość.
Na co w kolejce tej czekasz?
Na starość, na starość, na starość.

Co kupisz, gdy dojdiesz?
Zmęczenie, zmęczenie, zmęczenie.
Co przyniesiesz do domu?
Kamienne zwątpienie, zwątpienie.

Bądź jak kamień, stój wytrzymaj,
kiedyś te kamienie drgną
i polecą jak lawina
przez noc, przez noc, przez noc.

Czy będą nienawidzić tych, którzy wyrządzili im tyle krzywd? Czy im przebaczą? Na pewno będą pamiętać.

Ukraińskie państwo ma wszelkie dane do wszechstronnego rozwoju. Jest światowym eksporterem pszenicy (12%), kukurydzy (16%) i wytwarza połowę globalnej produkcji oleju słonecznikowego, ale ukraińska gospodarka jest niszczonej przez najeźdźcę, a produkcja rolna w tym kraju dzisiaj praktycznie nie istnieje. Ceny na zboże będą rosły. A tu wielkimi krokami zbliża się światowy kryzys żywnościowy.

Pszenica – to mąka, mąka – to chleb.

Bronek z Obidzy

Patrzę na Ciebie – UKRAINO

*Niemoc się rodzi, gdy moc truchleje.
Serce dziś pęka, łzy ciurkiem płyną.
Wiarę zdeptały płonne nadzieje.
Patrzę na Ciebie Ukraino.*

*Nie jestem, jak wy bohaterowie i
nawet przepić nie mam siły,
za wasze życie. Wasze zdrowie
Patrzę na Ciebie Ukraino.*

*Czy jestem z wody, czy kamieniem?
Może i tak, bo nie chcę ginąć.
Słabość się rodzi, gdy moc truchleje.
Patrzę na Ciebie Ukraino.*

*(Patrzę i pytam, ile jeszcze śmierci
na chwałę bohaterom,
bo ci, co giną są powietrzem,
kamieniem w procy dla ich celów.*

*To ich wynoszą na ołtarze.
Za nich modlitwy morzem płyną.
Gierojom chwała? Czas pokaże.
Patrzę na ciebie Ukraino.*

Przedruk z czasopisma „Znad Popradu”

Liczba ofiar śmiertelnych rosyjskich działań wojennych na Ukrainie przekroczyła 50 000 – ustalili dziennikarze BBC. Drugi rok działań wojennych na froncie – gdy rosyjskie dowództwo forsowało tak zwaną taktykę mielenia mięsa – przyniósł wzrost liczby poległych o blisko 25 proc. w porównaniu do pierwszego roku wojny.

Rosyjska redakcja BBC, niezależna grupa medialna Mediazona i wolontariusze liczą ofiary śmiertelne wojny po stronie Rosji od lutego 2022 roku. Sprawdzają nowe groby na cmentarzach,

szukają informacji w oficjalnych raportach, gazetach i mediach społecznościowych. Z tych ustaleń wynika, że w drugim roku walk (luty 2023 – luty 2024) zginęło ponad 27 300 rosyjskich żołnierzy.

Krwawy luty. Najwyższe straty Rosji od początku wojny

Ogólna liczba ofiar śmiertelnych – ponad 50 000 – jest ośmiokrotnie wyższa niż jedyne oficjalne publiczne potwierdzenie liczby ofiar śmiertelnych podane przez Moskwę we wrześniu 2022 roku. Rzeczywista liczba rosyjskich ofiar śmiertelnych jest prawdopodobnie znacznie wyższa. Analiza nie obejmuje zgonów członków zbrojnych formacji z okupowanego Donbasu.

Taktyka maszynki do mięsa

Termin „maszynka do mielenia mięsa” ilustruje sposób, w jaki Rosja nieustannie wysyła fale żołnierzy do ataku, próbując osłabić siły ukraińskie i odsłonić ich lokalizacje przed rosyjską artylerią. Ofiar śmiertelnych zaczęło gwałtownie przybywać, gdy rosyjskie wojsko zimą 2023 r. rozpoczęło ofensywę na dużą skalę w obwodzie donieckim. Krwawe i długotrwałe bitwy o Wuhłedar, Bachmut i Awdijiwkę kosztowały Rosję wiele tysięcy żołnierzy. Dowództwo rosyjskie stosowało taktykę frontalnych ataków, rzucając na dobrze umocnione pozycje ukraińskie kolejne fale żołnierzy.

Druga rocznica wojny Rosji z Ukrainą. Tak zmieniał się front

BBC szacuje, że co najmniej dwóch na pięciu zabitych rosyjskich żołnierzy to ludzie, którzy przed inwazją na Ukrainę nie mieli nic wspólnego z wojskiem. – Na początku inwazji Rosja była w stanie wykorzystać swoje profesjonalne oddziały do przeprowadzenia skomplikowanych operacji wojskowych – wyjaśnia Samuel Cranny-Evans z Royal United Services Institute. Ale wielu z tych doświadczonych żołnierzy prawdopodobnie nie żyje lub jest rannych, i zostali zastąpieni przez osoby z niewielkim przeszkoleniem lub doświadczeniem wojskowym – takie jak ochotnicy czy więźniowie.

(inf. wł.)

Kult młodości, czyli zatrzymać czas

Żyjemy w świecie kultu młodości. Kojarzy się nam z tym co najlepsze: pięknem, zdrowiem, sukcesem, witalnością. A starość? Starość jest brzydka, chora, niedołączna. Bronimy się przed nią ze wszystkich sił! Ale czy jesteśmy wtedy szczęśliwsi? Starość bowiem nikogo nie ominie. Starzeć się jest dziś znacznie trudniej niż dawniej również dlatego, że młodości i byciu młodym przypisuje się niemal absolutną wartość.

W reklamach pokazuje się tylko młodych i pięknych ludzi. Kult młodości wypiera inne treści. Wszystko to, co wygląda dojrzałej i starszej, musi natychmiast zejść na drugi plan. Dlatego właśnie starzejący się człowiek może odczuwać jeszcze silniej utratę młodości, jako niezastąpioną. To uczucie skłania go do spoglądania wyłącznie na to, co minione i utracone. Zamiast mierzyć się z teraźniejszością, stara się za wszelką cenę jak najdłużej zachować młodość lub przynajmniej jej pozory. W ten sposób dochodzimy do być może najbardziej specyficznego problemu związanego z wiekiem.

Ci którzy głoszą, że zmarszczki czy siwe włosy to kawałek naszej historii i nie trzeba się ich wstydzić, należą do zdecydowanej mniejszości. Większość kobiet, a coraz częściej także mężczyzn, staje się niewolnikami wiecznej młodości.

Co roku wydajemy fortunę, by powstrzymać proces starzenia się. Czy uda się komuś zatrzymać czas?

(inf. wł.)

Przysłowia naukowe

- Bo kto wiele słów wylewa, niewiele mądrości miewa.
(Biernat z Lublina)
- Chcesz być czymś w życiu, to się ucz, abyś nie zginął w tłumie.
- Nauka to potęgi klucz.
- W tym moc, co więcej umie.
(Ignacy Baliński)
- Co my wiemy, to tylko kropelka. Czego nie wiemy, to cały ocean.
(Isaac Newton)
- Człowiek mądry zmienia zdanie, głupiec nigdy.
(przysłowie angielskie)
- Działanie sztuki polega na zdolności ludzi do zarażania się uczuciami innych ludzi.
(Lew Mikołajewicz Tołstoj)

Humor na wakacje – wiedza o społeczeństwie

Praca lekarza jest trudna i niebezpieczna dla pacjenta. Najbardziej podoba mi się zawód sekretarki, bo z dyrektorem jest czysta praca.

Praca praczki jest ciężka, bo brudy się trzymają.

Nowoczesne sposoby gospodarowania to robić jak najmniej. Polska wysłała za granicę: węgiel, artykuły spożywcze, samochody i inne zabytki.

Męty społeczne to fusy w szklance napoju uczciwej części społeczeństwa.

Gdyby Kordian działał w kolektywie, nie zemdlałby pod drzwiami cara.

Gerwazy zabił majora w czynie społecznym.

Bolało mnie serce i w ośrodku zdrowia miałem robione KGB. Strażacy śpią w kalesonach i mają tam dzwonki alarmowe.

Przyjeżdżają jednostki straży pożarnej i potem po zgaszeniu straty są milionowe.

Najważniejszą osobą na wsi jest ksiądz, który ukrywa pod sułanną złe cechy charakteru.

Wieś była samowystarczalna, bo kobiety dostarczały mleka, mięsa i skór.

Młodzi rolnicy dostarczaliby więcej płodów, ale brakuje im żon.

Chłopi mają dobrze, bo zjadają swoje jajka.

Obecnie na wsi buduje się domy kultury, w których chłop po pracy może odpocząć i przespać się.

W domach publicznych są organizowane różne odczyty dla społeczeństwa.

Na ten temat mówiło i pisało wielu mądrych ludzi, więc i ja chciałbym zabrać głos w tej sprawie.

Obywatel po użyciu probierza trzeźwości zmienił kolor. To znak, że alkohol był używany.

Młodzież w stanie nietrzeźwym może spowodować potomstwo.

Choroby weneryczne są szeroko rozpowszechnione przez radio, telewizję, prasę i wykłady.

Choroby społeczne to takie, które się leczy, chociaż ich nie ma.

Dzisiaj w każdym domu jest telewizja, która zaopatruje ludność w duchowe potrzeby.

Rozmawiając z kobietą, trzeba wyjąć ręce z kieszeni i papierosa.

Urlop okolicznościowy pracownik bierze sobie zwykle na powiększenie rodziny.

Hulajnoga to dawny wytwór motoryzacji. Teraz mamy pojazdy jednoposałdkowe i dwuposałdkowe.

Niezawodność tej obrabiarki polega na tym, że po każdorazowym zepsuciu można ją naprawić.

Poszkodowane zostały trzy osoby i jedna kobieta.

Rzeszów to bardzo piękne miasto, zwłaszcza w nocy i na pocztówkach.

(Źródło: Internet)

Ankieta

do badania zadowolenia czytelnika kwartalnika „Trzcionka”

Dzień dobry! Prosimy, by Pan/Pani poświęcili kilkanaście minut na uzupełnienie poniższego kwestionariusza. Z góry dziękujemy serdecznie za poświęcenie nam wolnego czasu.

1. Jakie ma Pan/Pani ogólne wrażenia z artykułów opublikowanych w „Trzcionce”?

.....

.....

.....

2. Jak by Pan/Pani opisał/a siebie jako Czytelnika gazety?

- 100% – czytam od początku do końca
- 80% – czytam większość artykułów
- 40% – czytam tylko parę artykułów w niektórych wydaniach
- 0% – dotąd jej nie czytałem

3. Jak często Pan/Pani czyta wybrane rozdziały/rubryki?

- zawsze
- często
- sporadycznie
- nigdy
- wiadomości samorządowe
- wiadomości kulturalne
- artykuły oświatowe
- artykuły historyczne
- sport i rozmaitości

4. Ma Pan/Pani jakieś pomysły jak podnieść poziom czasopisma (poprawić, udoskonalić, dopełnić, zmienić)?

.....

.....

.....

Wypełnioną ankietę (może być anonimowa) prosimy dostarczyć na adres redakcji, pocztą tradycyjną lub zdjęcie wypełnionej ankiety e-mailem:

Kwartalnik „Trzcionka” (dopisek „Ankieta”)
Gminne Centrum Kultury w Świlczy z siedzibą w Trzcianie
36-071 Trzciana 353c
e-mail: gcksir1212@gmail.com

Ernest Bryl

Czy jesteśmy prawdziwi...

Czy jesteśmy prawdziwi,
czy też gramy?
Taką ojczyznę, że i zgłupieć można
Wciąż pewni swego
jakby niebios bramy
Broniły nas...
A tu na ostrze noża
Na szerokość złego słowa są
Sąsiedzi nasi co myślą o kraju
Który przedstawiamy.
Jaki będzie sąd
Czy nasz teatr poznają
czy też nie poznają
Jak żelazne ich twarze
kiedy nawet klaszczą
Kiedy nas nienawidzą
a kiedy z nas szydzą?
Cedząc: – Tak z nimi zawsze...

Mieczysław A. Łyp

Przybosiowe ścieżki

W sercu i szkolnym plecaku
– jak buławę nosił słońce
i to słońce było mu
talizmanem najdroższym.
bo oprawionym w miłość matki
i pejzaże galicyjskich wzgórz
Gwoźnicy Niebylca Strzyżowa
– to słońce oświetlało
mu skrzydlate słowa
ukryte w błękitnych
gmachach wyobraźni
wyobraźni – pulsującej
jak lawa wulkanu
– to słońce pozwalało mu
z wąskich wstążek
pól poletek zalasów
z kwitnących łąnów gryki
w dalekich prowincjach
budować katedry
rozkwitających metafor
i trakty dla nowych dni
nowych wieków
i dla nowego człowieka

Biały Pegaz wciąż krąży nad Patrią
srebrno-niebieskie loty
gołębi kołyszają
kruchą dookolność
teraźniejszego dnia

Chór „Cantus” z Trzciany

Chór „Gamma” ze Świlczy

Chór dziecięcy „Kantuski”

Chór „Resonantae” z Bratkowic

Zacznij od... Wodeckiego

koncert Chórów Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji

X edycja Powiatowego Konkursu Fotograficznego „Podkarpackie krajobrazy”

28 maja 2024 r., Regionalny Dom Tradycji Ludowych w Trzcianie

Dobre – długo się pamięta.

Tradycja interesuje mądrych.

